

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina na roky 2016 - 2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MESTA SNINA NA ROKY 2016 - 2022

Snina, december 2015

ZÁKLADNÉ ÚDAJE O DOKUMENTE

Cieľom dokumentu PHSR je analýza súčasného stavu mesta Snina, jeho možností, príležitostí, potrieb, a následného definovania cieľov rozvoja a opatrení na dosiahnutie týchto cieľov, ktoré napomôžu rozvoju samotnej Sniny s ohľadom na potreby občanov. PHSR stanovuje víziu do roku 2022 a strategické ciele v oblastiach vzdelávania, kultúry, športu, sociálnych služieb, občianskej vybavenosti a bývania, cestovného ruchu, ekonomického rozvoja, dopravy a technickej infraštruktúry, životného prostredia a bezpečnosti.

Riadiaci tím:

Ing. Jana Rosičová, Ing. Marta Mrázová, Ing. Jana Džomeková, Ing. Lýdia Gičová, JUDr. Ján Paľovčík, Mgr. Katarína Regulová, Ing. Dana Mariničová, Ing. Jana Makajová, Mgr. Eva Mihalíková, PhDr. Daniel Andráško, JUDr. Ján Maškulík, Ing. Mária Bandžáková, Štefan Čus.

Pracovné skupiny:

Pracovná skupina pre životné prostredie a územné plánovanie: Ing. Lýdia Gičová, Ing. Marián Kníž, Ing. Ján Alušík, Ing. Naďa Lazoriková, Ing. Jozef Kudravý, Ing. Ján Harmaňoš.

Pracovná skupina pre hospodársky rozvoj: JUDr. Ján Paľovčík, Ing. Jaroslav Regec, Peter Vološin, Ing. Miroslav Balog, JUDr. Viera Ondkocová, Ing. Iveta Chomaničová, Mgr. Miriam Hrešková.

Pracovná skupina pre infraštruktúru, bývanie a pozemky: Ing. Mária Bandžáková, Ing. Ján Čop, JUDr. Ladislav Alušík, Ing. Jana Ihnátová, Ján Roman, Ing. Mgr. Ján Kormucik, Ing. František Fecko, Ing. Jaroslav Pašek.

Pracovná skupina pre sociálne veci, zdravotníctvo: Ing. Jana Makajová, MUDr. Andrej Kulan, MUDr. Jozef Homza, PhDr. Jarmila Sivčová, Mgr. Miroslav Špitalíková, Ing. Vladislav Kočan, Bc. Anna Pavlíková, Stanislav Keleš.

Pracovná skupina pre vzdelávanie a školstvo: Mgr. Eva Mihalíková, Mgr. Jaroslava Miková, Mgr. Ľubov Reháková, Mgr. Peter Koršňák, RNDr. Iveta Lazorová, Mgr. Iveta Haburajová, Mgr. Kristína Varšová, Mgr. Katarína Krivjančinová.

Pracovná skupina pre kultúru: PhDr. Daniel Andráško, Anton Vass, Mgr. Mária Todáková, Mgr. Peter Barančík, Ing. Miroslav Buraľ, Marián Lojan, PaedDr. Kapráľová Daniela, Katarína Valalíková, Mgr. Marián Križánek.

Pracovná skupina pre cestovný ruch a medzinárodnú spoluprácu: Ing. Jana Džomeková, Ing. Marta Mrázová, Ing. Daniela Galandová, MUDr. Marián Regec, Ing. Henrieta Smetanová, Mgr. Jozef Talarovič, Ladislav Jurpák.

Pracovná skupina pre bezpečnosť s dopravu: JUDr. Ján Maškulík, mjr. Ing. Štefan Čopík, JUDr. Jaroslav Koco, Ing. Martin Šebák, Pavol Morochovič, Ing. Jaroslav Petrišin, Mária Curová, Gejza Grundza.

Pracovná skupina pre šport: Štefan Čus, Mgr. Erik Cap, MUDr. Miroslav Suchý, Mgr. Peter Hasin, Mgr. Vladislav Mika, Mgr. Michal Juško, Mgr. Juraj Skrip, František Hanc.

Pracovná skupina pre informačno-komunikačné technológie (IKT): Mgr. Katarína Regulová, Marek Gerboc, Ing. Štefan Pľuta, Mgr. Miloš Dziura, Ing. Igor Kirňak, Ing. Marek Palko, Martin Hamadej, Mgr. Marián Mika.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina na roky 2016 - 2022

Pracovná skupina pre financie: Ing. Dana Mariničová, Marek Gerboc, Ing. Jaroslav Regec, Ing. Gabriela Nemčíková, Ing. Ján Čabala, Ing. Rastislav Šebák, JUDr. Ing. Mgr. Ladislav Poliak.

Záujem o spoluprácu pri tvorbe PHSR mesta Snina na roky 2016 – 2022 prejavila RHDr. Janetta Nestorová Dická, PhD z Ústavu geografie prírodovedeckej fakulty UPJŠ Košice.

Obsah

1. ÚVOD	6
1.1. História	7
1.2. Prírodné pomery	8
1.2.1. Geomorfologický pôvod	8
1.2.2. Flóra	8
1.2.3. Fauna	8
2. ANALÝZA	10
2.1. Analýza vnútorného prostredia	10
2.1.1. Základná charakteristika	10
2.1.2. Poloha a dostupnosť	10
2.1.3. Demografia	11
2.2. Financovanie mesta	15
2.2.1. Hospodárenie a finančná situácia mesta Snina	15
2.3. Hospodárstvo a trh práce	18
2.3.1. Charakteristika podnikateľského prostredia v meste	18
2.3.2. Priemyselný park	21
2.3.3. Nezamestnanosť	22
2.4. Bytový fond a pozemky	24
2.4.1. Bytový fond	24
2.4.2. Pozemky	25
2.5. Dopravná a technická infraštruktúra	26
2.5.1. Železničná sieť	26
2.5.2. Cestná sieť	26
2.5.3. Autobusová doprava	26
2.5.4. Pešie komunikácie	27
2.5.5. Odstavné parkovacie plochy	27
2.5.6. Cyklochodníky	28
2.6. Cestovný ruch a medzinárodná spolupráca	29
2.6.1. Cestovný ruch	29
2.6.2. Medzinárodná spolupráca	30
2.7. Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	31
2.7.1. Sociálna starostlivosť	31
2.7.2. Zdravotníctvo	37
2.8. Kultúra	40
2.9. Vzdelávanie a školstvo	45
2.9.1. Materské školy	46
2.9.2. Základné školy	47
2.9.3. Stredné školy	48
2.9.4. Základné umelecké školy	49
2.9.5. Centrá voľného času	49
2.10. Šport	51
2.11. Životné prostredie	53
2.11.1. Vodné zdroje	53
2.11.2. Ovzdušie	54
2.11.3. Pôda	55
2.11.4. Hluk, vibrácie a emisie	55

2.11.6. Zápľavové územia	56
2.11.7. Odpady	56
2.11.8. Zariadenia na zneškodňovanie odpadov	58
2.11.9. Verejná zeleň	59
2.11.10. Územné plánovanie	61
2.12. Technická infraštruktúra	61
2.13. Informatizácia	62
2.14. Bezpečnosť občanov	65
2.2. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	69
3. STRATEGICKÁ ČASŤ	70
3.1. Vízia	70
3.2. Hospodárstvo a trh práce	70
3.3. Bývanie a pozemky	70
3.4. Vzdelávanie a školstvo	71
3.5. Sociálna starostlivosť	71
3.6. Zdravotníctvo	71
3.7. Životné prostredie	71
3.8. Technická infraštruktúra a doprava	71
3.9. Kultúra	72
3.10. Cestovný ruch	72
3.11. Bezpečnosť	72
3.12. Šport	73
3.13. Informatizácia	73
4. ZÁKLADNÉ STRATEGICKÉ CIELE PHSR PODĽA PRIORÍT	74
4.1. Priorita I	75
4.2. Priorita II	76
4.3. Priorita III	77
4.4. Priorita IV	77
5. PROGRAMOVÁ ČASŤ	79
6. REALIZAČNÁ ČASŤ	98
7. FINANČNÁ ČASŤ	100
8. ZÁVER	107
Základná terminológia	108
Zoznam grafov	110
Zoznam tabuliek	111
Zoznam príloh	113
Zoznam skratiek	114

1. ÚVOD

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina na roky 2016 – 2022 je aktualizáciou Miestneho rozvojového a akčného plánu mesta Snina. Ide o strednodobý plánovací dokument, ktorý stanovuje smerovanie mesta Snina na obdobie 7 rokov. PHSR mesta Snina na roky 2016 – 2022 (ďalej PHSR) dokument je spracovaný na základe zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

Počas spracovania PHSR riadiaci tím postupoval podľa Metodiky na vypracovanie PHSR obce / obcí/ VÚC (v zmysle novely zákona o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR 18. júna 2014).

Zámer PHSR bol schválený Mestským zastupiteľstvom v Snine 7.01.2015. Zároveň bol schválený termín platnosti Miestneho rozvojového a akčného plánu mesta Snina. Do konca roka 2015. Za účelom tvorby PHSR boli zostavené pracovné skupiny, ktoré zastupovali jednotlivé oblasti (viď. Základné údaje o dokumente). Výstupy jednotlivých pracovných stretnutí sú zapracované do strategického dokumentu.

V apríli 2015 bol Mestom Snina zostavený dotazník, s cieľom zapojiť do tvorby PHSR obyvateľov mesta. Bol zverejnený a sprístupnený všetkým obyvateľom mesta prostredníctvom stránky www.snina.sk. Vyhodnotenie dotazníka tvorí prílohu tohto dokumentu a je tiež zverejnené na webovom sídle mesta. Jeho výstupy sa premietli do strategickej časti dokumentu.

Pri realizácii jednotlivých rozvojových aktivít, v zmysle stanovených priorít, sa budú môcť potenciálni žiadatelia o NFP odvolávať na dokument schválený Mestským zastupiteľstvom v Snine.

1.1. História

Z archeologických nálezov možno predpokladať, že v údolí rieky Cirocha žili ľudia už v staršej dobe kamennej. V 15. – 16. storočí nastala na tomto území tzv. Valašská kolonizácia Ruthénmi – Rusínmi, pastiersko – roľníckym ľudom. Vtedy vznikla aj Snina, spočiatku ako osada založená na zvykovom práve. Od roku 1321 až do roku 1684 vládol v Snine rod Drugethovcov zo Salerma pri Neapole. Po smrti Žigmunda Drugetha sa stala majiteľkou sninského panstva jeho dcéra Klára van Zichy a neskôr jej dcéra Terézia van Dernáthová, ktorá dala v Snine v roku 1781 postaviť murovaný kaštieľ namiesto pôvodného dreveného. Jej piati synovia predali po jej smrti v roku 1799 celý majetok podnikateľovi z Gemera – Jozefovi Rhollovi, ktorého potomkovia zveľaďovali tento kraj až do roku 1857. Za tento krátky čas sa postarali o vybudovanie železiarne v roku 1809 v Jozefovej doline, v ďalších rokoch bola v jej blízkosti vystavaná celá osada Jozefove Hámre (dnes Zemplínske Hámre), kde sa usádzali aj nemecké rodiny. Od roku 1839 sa v Snine konali štyrikrát ročne tradičné jarmoky, ktoré znamenali rozvoj obchodu a remesiel. V roku 1841 bola v Jozefovej doline postavená aj zlievareň, v ktorej bola odliata aj známa socha Herkula pri Sninskom kaštieli. V čase hospodárskej krízy v roku 1873 železiarne úplne zanikli, život obyvateľov Sniny a okolia sa rapídne zhoršil a nastalo hromadné sťahovanie do USA, Kanady a západnej Európy.

Už v roku 1912 bola postavená železničná trať Humenné – Stakčín a priamo v Snine bola vybudovaná nová píla spracúvajúca ročne takmer 15 000 m³ drevnej hmoty. Po vojne bola postavená vo Vihorlatských vrchoch úzkokoľajová železnica na dopravu dreva. Cestné komunikácie boli budované v rokoch 1932 – 1933. Pôvodný drevený most cez rieku Cirocha bol v roku 1935 vymenený za železobetónový. Pred druhou svetovou vojnou bola sociálna situácia obyvateľov mesta Snina už prijateľnejšia, hospodárskemu rozvoju napomáhala hlavne píla v Snine, železničná trať do Stakčína, ale tiež potreba opraviť vojnou zničené objekty. Z toho dôvodu bola v roku 1930 postavená v Snine tehelňa s trojsmennou nepretržitou prevádzkou predstavujúca ďalšie pracovné príležitosti. V medzivojnovom období, keď Zakarpatská Rus patrila k Československu, bola Snina dôležitým mestom na obchodnej ceste smerom na východ. Nezaostávalo ani kultúrne dianie, keď mladý, iba 24 ročný podnikateľ Antonín Soukup, zaujímajúci sa o kultúrne dianie namontoval v roku 1928 v záhradnej reštaurácii zariadenie na premietanie nemých filmov, ktoré boli raz týždenne doprevádzané živou hudbou – kapelou. Ten istý človek sa zaslúžil aj o to, že od roku 1939 sú až dodnes osvetlené všetky ulice mesta. Z toho dôvodu musela byť vybudovaná elektrárňa, uskutočnená montáž technológií a vystavená rozvodná sieť. Idyla medzivojnového obdobia bola narušená len veľkými povodňami v rokoch 1920 - 1930, z ktorých najväčšia v roku 1926 strhla železničný most a niektoré domy a zaplavila mnohé polia. Po tejto katastrofe prišla v roku 1939 oveľa väčšia - druhá svetová vojna, ktorá nadlho poznačila životy mnohých Sninčanov aj celé hospodárstvo mesta i jeho okolia. Dňa 25. 11. 1944 bolo mesto Snina oslobodené a postupne sa opäť spamätávala píla, tehelňa a ďalšie podniky, aby zabezpečili obnovu celého okresu. V roku 1950 bol vybudovaný najväčší priemyselný - strojársky podnik Vihorlat, ktorý mal v čase svojho najväčšieho rozmachu takmer 6000 zamestnancov. V súčasnosti pôsobia v meste už len menšie spoločnosti, ktoré zamestnávajú desiatky až stovky zamestnancov najviac v oblasti obuvníckej výroby, drevárskej výroby, ťažkého priemyslu, ale aj strojárstva a stavebníctva.

1.2. Prírodné pomery

1.2.1. Geomorfologický pôvod

Mesto Snina a jeho bezprostredné okolie patria do troch orografických celkov. Severnú časť patriacu do Nízkych Beskýd oddeľuje od východnej časti patriacej do Bukovských vrchov - Polonín rieka Pčolinka. Oba tieto celky sú rovnakého pôvodu a podobnej geologickej stavby. Oba celky flyšového pásma zložené zo striedajúcich sa vrstiev ílovcov a pieskovcov, vznikli horotvornými procesmi v starších treťohorách vyvrásnením mohutných sedimentov tvoriacich dno morskej panvy. Mladším pohorím sú Vihorlatské vrchy budované vulkanitmi a vulkanoklastikmi karpatského sopečného pásma. Najmä južne situované vrchy od Sninského kameňa sú považované za kalderu bývalej sopky aktívnej už pred 15 mil. rokmi. Po ukončenej sopečnej činnosti sa eróziou vytvorila vyvýšenina Sninského kameňa ale aj ďalšie známe skalné útvary ako Janíčкова skala v Jozefovej doline a Skalné mesto pod vrchom Nežabec. V týchto miestach prebiehajúce zosuvy spôsobili zahradenie viacerých dolín a tým aj vznik niekoľkých jazier – predovšetkým známeho Morského oka, ale aj jazier Malé Morské oko, Kotlík, Ďurova mláka, Podstavka a Hypkaňa, ktoré sú v rôznych štádiách prirodzeného zániku zanášaním naplaveninami alebo zarastaním vegetáciou.

Veľkú časť katastra, kde sa nachádzajú všetky tri pohoria, odvodňuje rieka Cirocha, na ktorej sa rozprestiera aj mesto. Najvýznamnejšími prítokmi Cirochy v okolí mesta sú potoky: Brúsny, Pichoňka, Pčolinka, Kuršina, Cichá, Veľká Bystrá, Malá Bystrá, Dúbravský, Malý Tarnovský, Veľký Tarnovský, Daľkovský, Čierny a Barnov. Malá časť katastra Sniny spadá do doliny Il'ovnica, ktorú odvodňuje rieka Il'ovnica do Udavy.

Snina leží v mierne teplej až chladnej klimatickej oblasti s priemernou ročnou teplotou 8,3 °C. Najnižšie priemerné mesačné teploty sú v mesiaci január, najvyššie v júli.

1.2.2. Flóra

V minulosti bolo okolie Sniny pokryté takmer súvislým lesným porastom. Dnešné polia, lúky a pasienky vznikli až po osídlení Sniny prvými obyvateľmi. Pozdĺž rieky Cirocha sa pôvodne vyskytovali lužné nížinné lesy, ktorých zvyšky sa dodnes zachovali len v nezregulovanej časti Cirochy v lokalite Tabla v podobe brehových porastov. Na Pčolinke a Pichoňke - prítokoch Cirochy, už prevládajú lužné jelšiny, jelšiny so vzácnym perovníkom pštrosím sa nachádzajú na prítokoch Cirochy v oblasti Maguriča. Starý riečny meander Cirochy sa nachádza v časti zvanej Na Mlynisku smerom do rekreačnej oblasti Sninské rybníky. Keďže údolie Cirochy je otvorené na juhozápad k Laborcu, do okolia Sniny prenikli komplexy dubovo-hrabových lesov, kde sa nájde aj jaseň, javor mliečny, javor poľný a v podraze pri Vinici a pod Hradziskom aj vzácny drieň obyčajný. Z bylín sa tu ďalej nachádzajú aj pečeňovník trojlaločný, razivka smradľavá a v okolí Maguriča aj mimoriadne vzácna východokarpatská rastlina čemerica purpurová. Nad cintorínom pod vrchom Patria sa vyskytujú spoločenstvá dubových xerotermofilných lesov so vzácnou prilbicou jedhojovou.

1.2.3. Fauna

Veľké druhové bohatstvo fauny súvisí predovšetkým s výskytom rozsiahlych lesov v celom okrese, z ktorých niektoré majú charakter pralesa. V starých bukových lesoch možno nájsť

fúzača alpského a vzácného východokarpatského fúzača. V okolí Sirkaňa žije modlivka zelená a zo zákonom chránených druhov bystruška kožovitá, bystruška fialová, fúzač veľký, roháč obyčajný a vidlochvost feniklový.

V rieke Cirocha žije mihulľa potiská zastupujúca triedu kruhoústovcov, v okolitých potokoch pstruh potočný, čerebľa obyčajná, jalec hlavatý, mrena stredomorská, hrúz obyčajný. Z mlokov je najbežnejší druh žijúci v meste a jeho okolí salamandra škvrnitá a mlok karpatský. Najbohatšou lokalitou výskytu mloka vrchovského a mloka veľkého je jazierko Kotlík. Zo žiab si pozornosť zaslúžia zriedkavejšie druhy ako ropucha zelená, skokan zelený a rosnička zelená, z hadov užovka obyčajná, vretenica obyčajná, užovka stromová, ale tiež užovka hladká a užovka frkaná.

V minulosti boli významným hniezdiskom dravých vtákov pri Snine skalnaté bralá pod Nežabcom a samotný Sninský kameň, na ktorých hniezdil vzácny sokol sťahovavý. Skalné útvary, ktoré sa nachádzajú v týchto častiach Sniny, sú hniezdiskom výra skalného. V okolitých lesoch hniezdia bocian čierny, sova dlhochvostá, tesár čierny, muchárik bieločrý a mimoriadne vzácna haja červená. Zaujímavou skupinou sú netopiere, ktoré nachádzajú optimálne podmienky pre život v starých opustených štôľňach pod Sninským kameňom. V oblasti rašelinísk nad Sninou sa vyskytuje vzácny glaciálny relikť z ľadových dôb hraboš močiarny. Z veľkých mäsožravcov sa v lesoch pod Sninským kameňom natrvalo usadil medveď hnedý, stálymi obyvateľmi lesov sú aj vlk obyčajný, rys ostrovid a mačka divá. K pomerne vzácnym druhom patrí jazvec obyčajný, v potokoch sa darí vydre riečnej. Okrem bežnej raticovej zveri tu bol zaznamenaný aj výskyt losa mokradňového, ktorý sem prechádza z doliny Chotinka.

2. ANALÝZA

2.1. Analýza vnútorného prostredia

2.1.1. Základná charakteristika

Mesto Snina patrí k stredným mestám na Slovensku. Podľa počtu obyvateľov k 31.12.2014 bola Snina na 38. mieste zo 138. miest. Je územným, ekonomickým, kultúrno-spoločenským a historickým centrom okresu Snina s výrazným vplyvom na spádové územie, ktoré tvorí 33 obcí s celkovým počtom cca 38 000 tisíc obyvateľov. Na východe susedí územie okresu s Ukrajinou, na severe s Poľskom, na západe s okresom Humenné a na juhu s okresom Sobrance. Mesto poskytuje služby v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti a kultúry. Okres vznikol znovu po 36-tich rokoch, na základe Zákona č. 221/96 Z.z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky, 24. 6. 1996 a taktiež od toho istého roku patrí do Prešovského kraja.

Tab. č. 1: Základná charakteristika mesta Snina (stav ku 31.12.2014)

Kód obce:	520802
Názov okresu:	SNINA
Názov kraja:	Prešovský
Štatút obce:	Mesto
PSČ:	069 01
Telefónne smerové číslo:	057
Prvá písomná zmienka o meste – rok:	1343
Nadmorská výška stredu mesta v m	216
Celková výmera územia mesta (m²):	58 610 000 m ²
Počet obyvateľov:	20 294
Hustota obyvateľstva na km²:	346,25

Zdroj: Štatistický úrad SR, sčítanie ľudu z roku 2011

Tab. č. 2: Porovnanie základných údajov podľa Sčítania ľudu z roku 2011

	Rozloha km²	Počet obyvateľov okresu	Hustota obyvateľov/km²
Okres Snina	805	38 129	47,4
Mesto Snina	58,61	20 723	353,6

Zdroj: Štatistický úrad SR, sčítanie ľudu z roku 2011

2.1.2. Poloha a dostupnosť

Mesto Snina (216 m n. m.) sa nachádza v najvýchodnejšom cípe Slovenska, v Prešovskom kraji, na zemepisných súradniciach 48°59' severnej zemepisnej šírky a 22°09' východnej zemepisnej dĺžky. Leží na sútoku riek Cirocha a Pčolinka, z juhu je ohraničené Vihorlatskými vrchmi, z východu Bukovskými vrchmi, zo severu Nízkymi Beskydmi a na západe sa otvára do Cirošskej doliny. Je východiskom do Chránenej krajinej oblasti Vihorlat, ktorá je sopečného pôvodu a do Národného parku Poloniny, ktorý je od roku 1993 spolu s príslušnými územiami Ukrajiny a Poľska súčasťou medzinárodnej biosférickej rezervácie Východné Karpaty vyhlásenej organizáciou UNESCO na ochranu pralesovitých spoločenstiev.

Katastrálne územie Sniny o rozlohe 5861 ha má nepravidelný pretiahnutý tvar v smere sever-juh. Južná hranica prebieha hrebeňom Vihorlatských vrchov, pokračuje západným smerom k Sninskému kameňu, kde dosahuje maximálnu výšku (1005 m n. m.). Tu sa hranica stáča smerom na severozápad cez Veľký Tarnovský potok. Ďalej pokračuje tokom Cirochy až pod železničné premostenie povýše obce Belá nad Cirochou, pokračuje hrebeňom doliny Brusného potoka do doliny lľovnice a cez hrebeň do doliny Pichoňka. Odtiaľ pokračuje hrebeňom dolinami Pichoňky a Pčolinky do doliny Milanovo a juhovýchodným smerom do doliny Chotinka, cez hrebeň Mazúrovho vrchu k Ciroche.

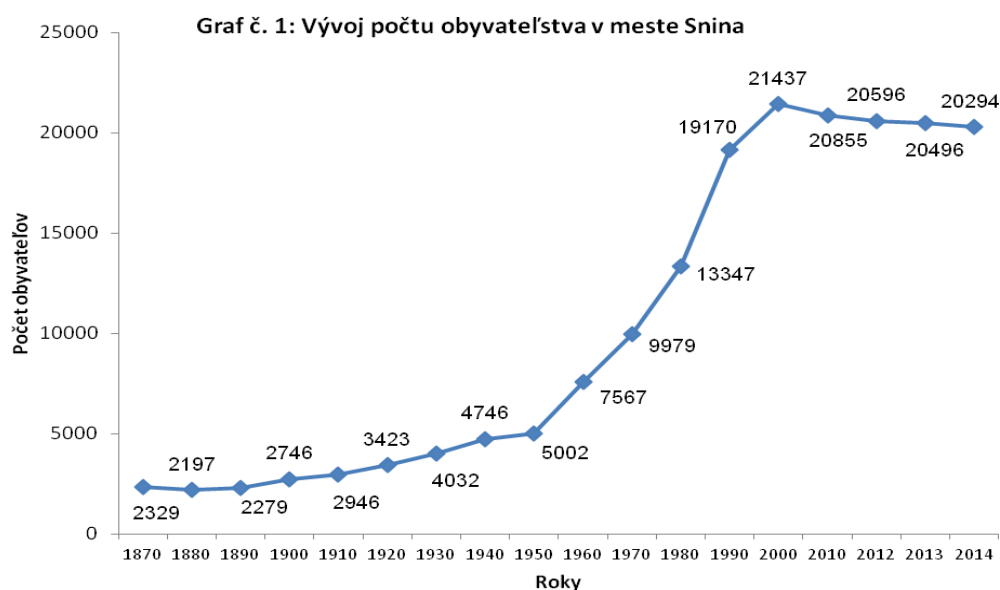
Mesto rovnako ako aj celý okres patrí medzi hospodársky menej rozvinuté, bez významnejšej surovínovej základne a s vyššou nezamestnanosťou. Je hospodárskym a správnym centrom regiónu, v ktorom spolu s ďalšími 33 obcami žije na rozlohe 80 503 ha takmer 37 500 obyvateľov. Vzhľadom na svoju odľahlú polohu mimo hlavných urbanizačných a rozvojových osí a bez výrazných predpokladov surovínovej základne sa nedá predpokladať významný hospodársky rast v oblasti priemyslu.

Región však v rámci Slovenska zaujíma veľmi významné postavenie v oblasti prírodného bohatstva. Kataster mesta Snina zasahuje do CHKO Vihorlat a hraničí s NP Poloniny. Okrem prírodných a kultúrnych pamiatok sa tu nachádza tiež vodárenská nádrž Starina zásobujúca veľkú časť Košického a Prešovského kraja. Prírodné bohatstvo a kvalitné, pomerne nenarušené životné prostredie, je pre mesto aj celý región veľkým potenciálom pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu.

2.1.3. Demografia

Hlavným demografickým vývojovým trendom je starnutie slovenskej populácie, čoho odrazom je aj demografický vývoj mesta Snina.

Najväčší nárast počtu obyvateľov nášho mesta zaznamenávame v rokoch 1980 – 1990, čo predstavuje nárast o viac ako 30 %. V období rokov 1990 – 2000 nárast počtu obyvateľov dosahoval už len 11 %. V ďalších rokoch zaznamenávame len klesajúci počet obyvateľov.

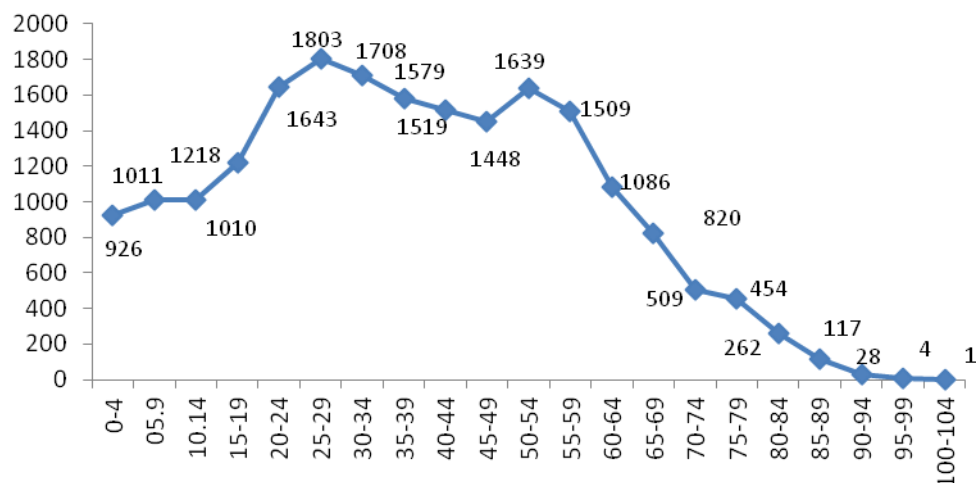

Zdroj: Štatistický úrad SR

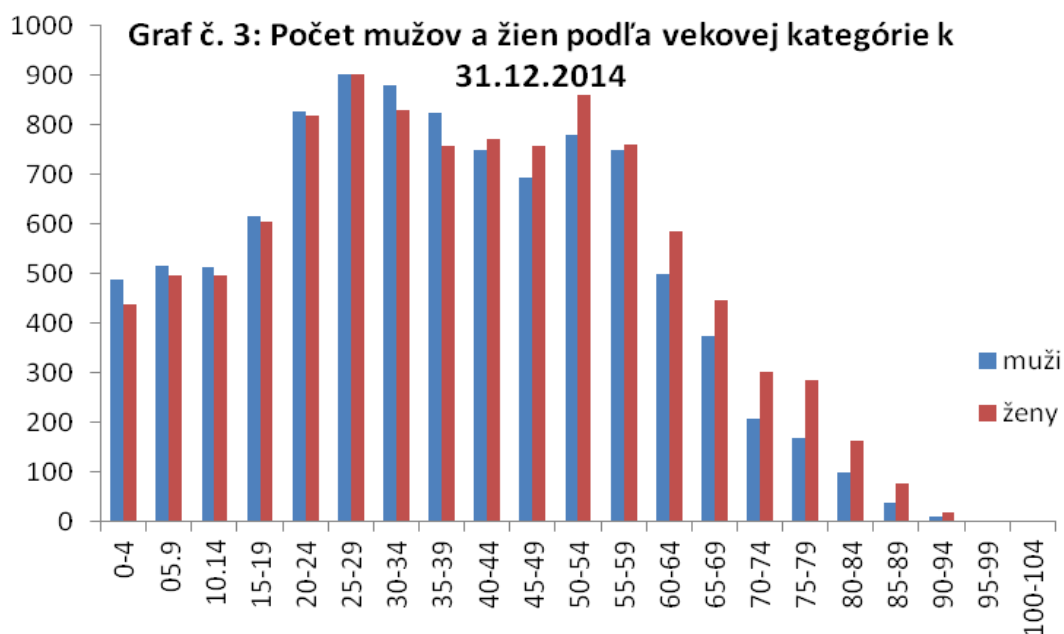

V období rokov 2001 – 2011, t. j. obdobie medzi dvoma Sčítaniami obyvateľov, domov a bytov (2001 a 2011)) pokles populácie predstavuje 2,82 % (úbytok o 602 obyvateľov). Priemerný vek obyvateľov sa zvýšil z 32 na 37. Pomer generácie prarodičov (65 a starší) a generácie detí (0-14), t. j. index starnutia sa zvýšil z hodnoty 50 na 59.

Graf č. 2: Počet obyvateľov podľa vekovej kategórie k 31.12.2014

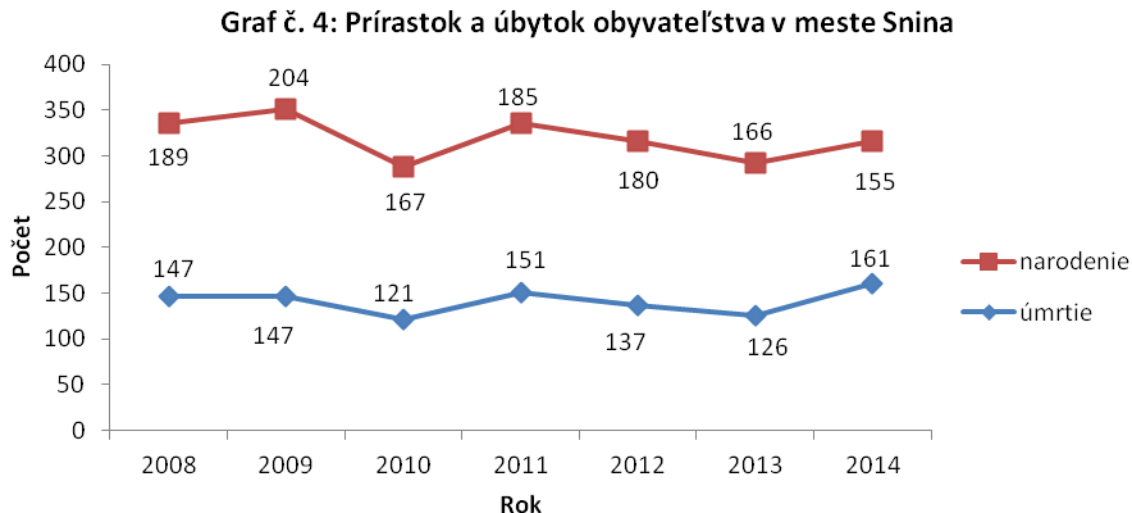
Zdroj: Štatistický úrad SR

Zdroj: Štatistický úrad SR

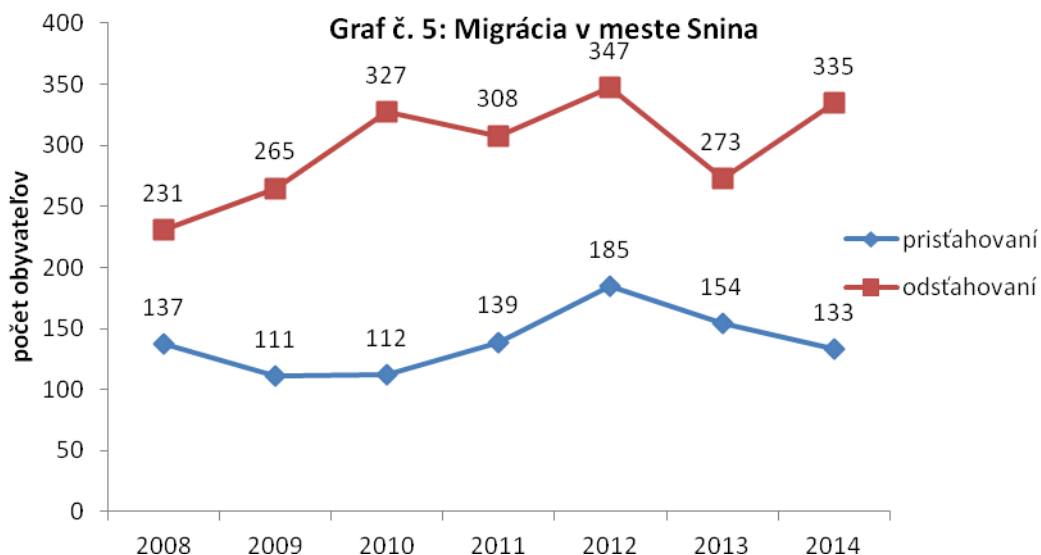

Pokles prírastku obyvateľstva je zapríčinený najmä migráciou obyvateľstva a aj poklesom novonarodených detí. Za obdobie desiatich rokov (2004 – 2014) sa odsťahovalo z mesta 3435 obyvateľov (z toho do zahraničia 134).

Zdroj: Program Korwin, Mestský úrad Snina

Nárast populácie sa v najbližších rokoch nedá predpokladať, avšak zastaviť klesajúci počet obyvateľov môže najmä vytvorenie nových pracovných príležitostí a zlepšenie sociálneho prostredia.

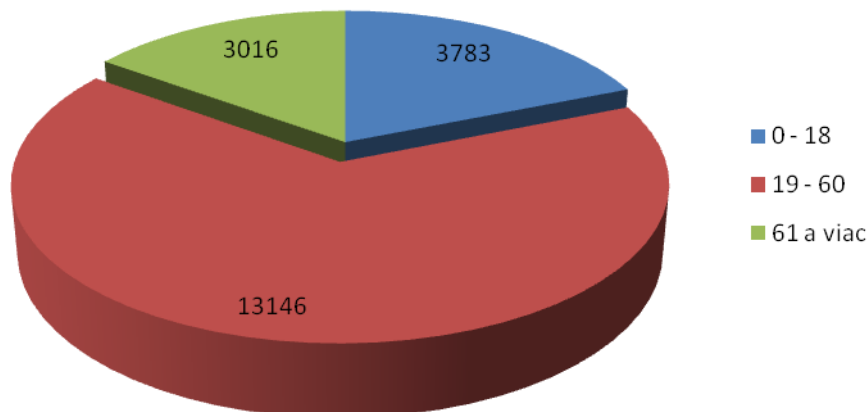

Zdroj: Program Korwin, Mestský úrad Snina

Podľa posledných výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 predstavovalo ekonomicky aktívne obyvateľstvo len 48,5 % z celkového počtu obyvateľov mesta Snina.

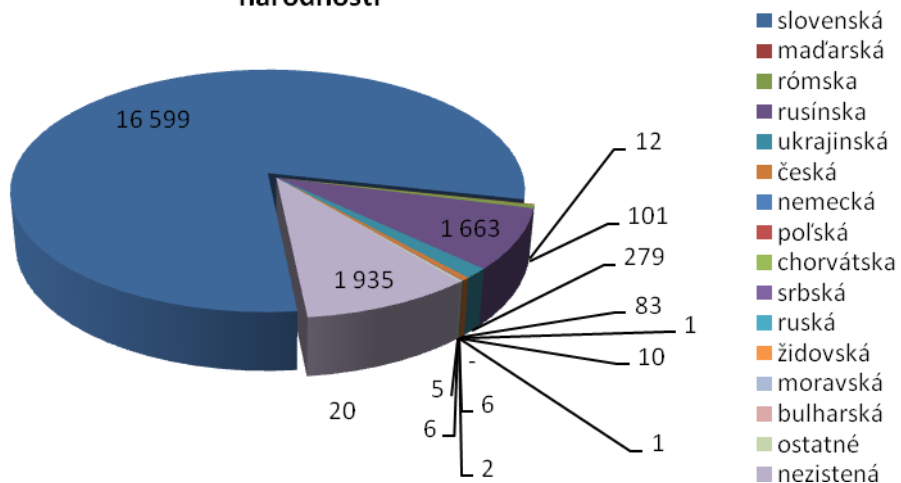
Graf č. 6: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo k 31.12.2014

Zdroj: Program Korwin, Mestský úrad Snina

Najväčší počet obyvateľov (až 80 %) je slovenskej národnosti a 52 % sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi.

Graf č. 7: Zloženie obyvateľov mesta Snina podľa národnosti

Zdroj: Štatistický úrad SR, Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2011

Ďalšie podrobné štatistické údaje týkajúce sa demografickej štruktúry obyvateľstva sa nachádzajú v prílohovej časti tohto dokumentu.

2.2. Financovanie mesta

2.2.1. Hospodárenie a finančná situácia mesta Snina

Pri finančnej analýze sa vychádza z účtovej uzávierky zostavenej k 31.12. bežného roka. Pri hodnotení majetku mesta je základom hodnotenia účtovný výkaz „Súvaha“, ktorý systematicky vyjadruje stav majetku (aktíva) a kapitálu (pasíva). V aktívach je zahrnutý majetok z hľadiska jeho konkrétnej formy. V pasívach sú usporiadané zdroje, z ktorých sú financované hospodárske prostriedky. Hodnota majetku je uvedená v zostatkových cenách.

Od roku 2005 sa sleduje nárast celkových aktív, a to najmä nárast dlhodobého hmotného majetku zaradením ukončených investícií. U obežného majetku je možné pozitívne hodnotiť pokles pohľadávok. Na strane pasív hodnotíme nárast cudzích zdrojov krytia majetku, spôsobený hlavne nárastom bankových úverov a rezerv.

V prílohovej časti PHSR je zhodnotená rozpočtová situácia mesta Snina prostredníctvom vývoja príjmov a výdavkov za roky 2005 – 2014.

Za jednotlivé roky je zaznamenaný nárast daňových, nedaňových príjmov a tiež grantov a transferov (najmä kapitálových, ktoré súvisia s čerpaním fondov Európskej únie na schválené projekty mesta Snina). Výdavková časť je členená na bežné, kapitálové výdavky, výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami a samostatne sú uvedené bežné a kapitálové výdavky podľa funkčnej klasifikácie.

Dlh mesta a dlhová služba

Výška nesplatených úverov mesta k 31. 12. 2014 je 2 308 188,51 € z bankových úverov dlhodobých, 537 290,98 € je úver zo ŠFRB vedený ako dlhodobý záväzok a 43 000,- € mesto dostalo pôžičku z Audiovizuálneho fondu na digitalizáciu kina. Pôžička je splatná v roku 2017, je účtovaná ako dlhodobý záväzok a nezapočítava sa do dlhovej zaťaženosti mesta.

Mesto Snina eviduje tri nesplatené dlhodobé bankové úvery na investičné akcie mesta. Úver z Prima banky, a.s., vo výške 2 320 000 € mesto získalo v roku 2010 na realizáciu investičných akcií, a to rekonštrukcia kúpalísk v rekreačnej oblasti Rybníky na prírodný kúpací biotop, na financovanie neoprávnených výdavkov v rámci projektu Rekonštrukciu námestia Centrum a na rekonštrukciu budovy nemocnice. Úver je splatný 25.5.2020. Zostatok nesplateného úveru k 31.12.2014 je vo výške 1 343 198,54 €. Mesačná splátka úveru je vo výške 20 350 €.

V roku 2013 bol mestu Snina poskytnutý úver zo Slovenskej sporiteľne, a. s. vo výške 750 000,- € na investičné akcie mesta, v roku 2013 bol úver čerpaný vo výške 474 380,70 € na kamerový systém na sídl. I, výstavbu kontajnerových stanovišť v medzi blokovom priestore „O“, na projektovú dokumentáciu revitalizácie RO Rybníky, verejné osvetlenie, rekonštrukciu chaty Hana, vyregulovanie vykurovacej sústavy v nemocnici. Čerpanie úveru pokračovalo v roku 2014 na projektovú dokumentáciu na malý kaštieľ vo výške 17 960,- € a rekonštrukciu verejného osvetlenia vo výške 227 191,34 €. Úver je splatný v roku 2023. Mesačná splátka je vo výške 6 524,- €.

Tretí investičný úver – na splátku istiny súdneho sporu bol mestu poskytnutý v decembri 2014 vo výške 323 734,- € od Všeobecnej úverovej banky, a.s.. Úver je splatný v roku 2021, mesačná splátka je vo výške 3 854,- €.

Tab. č. 3: Úverové zaťaženie mesta Snina

Skutočné bežné príjmy r. 2013	9 994 877,17 €
Suma dlhu k 31.12.2014 (zostatok úverov)	2 308 188,51 €
% úverovej zaťaženosti	23,08 %
Suma ročných splátok vrátane úhrady výnosov	342 207,33 €
% splátok úverov	3,91 %

Zdroj: Účtovná závierka MsÚ Snina

Úverové zaťaženie mesta Snina podľa § 17 ods. 6 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z. z. je 23,08 %. Celková suma dlhu mesta 2 308 188,51 € nepresahuje zákonom povolených 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka (9 994 877,17 €).

Suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov vo výške 342 207,33 € predstavuje 3,91 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka, zákon č. 583/2004 Z. z. povoľuje 25 %.

Zo ŠFRB mesto získalo v septembri 2009 úver vo výške 634 350,- € na výstavbu nájomných bytov. Mesačná splátka je vo výške 2 040,32 €. Úver bol poskytnutý na 30 rokov. Zostatok úveru k 31.12.2014 je 537 290,98 € a je účtovaný ako dlhodobý záväzok, ktorý sa nezapočítava do úverovej zaťaženosti mesta.

Od apríla 2012 mesto Snina spláca lízing na kúpu auta so spoločnosťou VOLKSWAGEN Finančné služby, s. r. o. vo výške 43 584 € so splatnosťou do apríla 2016. Mesačná splátka lízingu je v sume 908,- €, zostatok záväzku k 31.12.2014 je evidovaný vo výške 13 620,- €.

Stav investičných úverov k 30.9.2015 je 2 062 104,47 €.

Tab. č. 4: Stav investičných úverov

Prima banka Slovensko, a.s.	1 160 048,54 €
SLSP, a.s.	612 996,- €
VÚB, a.s.	289 059,93 €

Zdroj: Účtovná závierka MsÚ Snina

Okrem investičných úverov mesto spláca záväzok voči ŠFRB, audiovizuálnemu fondu za pôžičku na digitalizáciu kina a lízingovej spoločnosti za automobil. Tieto záväzky sa v zmysle zákona 583/2004 Z. z. nezapočítavajú do úverovej zaťaženosti.

Tab. č. 5: Záväzky k 30.9.2015

Štátny fond rozvoja bývania	521 336,48 €
Audiovizuálny fond	30 000,- €
Lízing	5 448,- €

Zdroj: Účtovná závierka MsÚ Snina

Tab. č. 6: SWOT analýza „Hospodárenie a finančná situácia mesta Snina“

Silné stránky: <ul style="list-style-type: none">1) finančná stabilita mesta a dobré „finančné zdravie“2) mesto neeviduje záväzky z obchodného styku po lehote splatnosti3) úverové zaťaženie mesta dosahuje priemernú úroveň na Slovensku4) skúsenosti s čerpaním fondov EÚ a ich využitie na financovanie rekonštrukcií verejných budov a priestorov, v oblasti odpadového hospodárstva, kultúry a v sociálnej oblasti5) je vytvorená kapacita a pripravenosť mesta poskytnúť zdroje na spolufinancovanie nových rozvojových projektov podporovaných EÚ6) v štruktúre Mestského úradu je vytvorený samostatný špecializovaný útvar pre prípravu projektov financovaných z fondov EÚ7) využívanie elektronických aukcií a s tým spojená úspora finančných prostriedkov	Slabé stránky: <ul style="list-style-type: none">1) investície majú vo výdavkoch mesta relatívne nízky podiel2) vysoké výdavky v rozpočte mesta na školstvo3) príjmy z miestnych daní a poplatkov nedosahujú plánovanú úroveň4) možnosť ukončenia súdneho sporu v neprospech mesta5) platby za súdne spory
Príležitosti: <ul style="list-style-type: none">1) možnosti čerpania zdrojov z EÚ z nových operačných programov2) zvyšovanie príjmov mesta formou podielových daní3) podpora rozvoja cestovného ruchu, možnosti čerpania zdrojov financovania z mikroprojektov4) municipalizácia – možnosť posilnenia vplyvu mesta z dôvodu prenosu viac kompetencií5) elektronizácia verejných služieb	Riziká: <ul style="list-style-type: none">1) prenos kompetencií nie je sprevádzaný adekvátnou alokáciou zdrojov zo štátneho rozpočtu2) nenaplnenosť príjmov rozpočtu z podielových daní podľa prognózy ministerstva financií3) nevymožiteľnosť pohľadávok prihlásených do konkurzných a exekučných konaní

Zdroj: Výstup pracovnej skupiny pre financie

2.3. Hospodárstvo a trh práce

2.3.1. Charakteristika podnikateľského prostredia v meste

Mesto Snina zaznamenalo pokles počtu tak právnických ako aj fyzických osôb. Táto skutočnosť sa odzrkadlila vysokou mierou nezamestnanosti v meste. Zánik dvoch nosných odvetví, a to strojárskoho (Vihorlat) a obuvníckeho (Jas), značne ovplyvnil pracovný trh v meste. Druhou skutočnosťou, ktorá ovplyvňuje podnikanie v Snine, je periféria mesta a obmedzená možnosť napojenia na rýchlostné komunikácie.

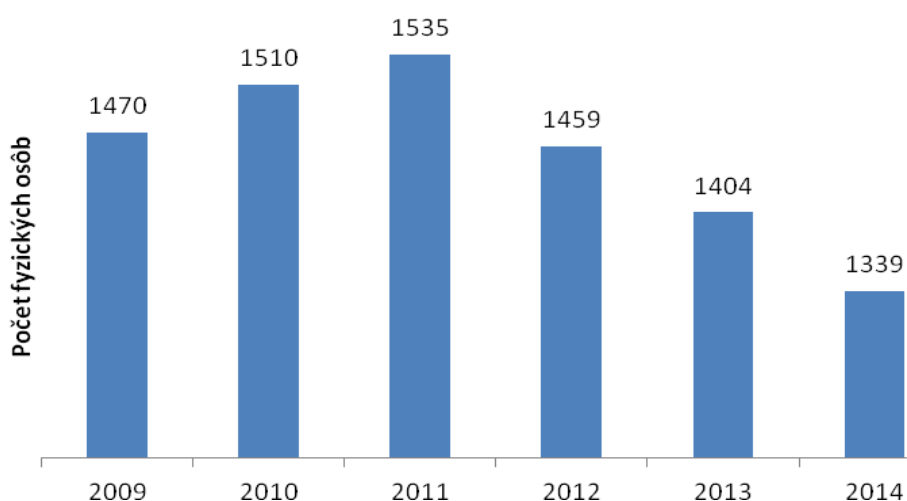
Počet podnikateľských subjektov v meste Snina za jednotlivé roky charakterizuje nižšie uvedená tabuľka.

Tab. č. 7: Počet podnikateľských subjektov v meste Snina

Počet podnikateľských subjektov	k 31.12.2009	k 31.12.2010	k 31.12.2011	k 31.12.2012	k 1.12.2013	k 31.12.2014
Fyzické osoby – podnikatelia (osoby)	1470	1510	1535	1459	1404	1339
Živnostníci	1384	1426	1445	1368	1313	1239
Slobodné povolania	74	70	76	76	76	85
Samostatne hospodáriaci roľníci	12	14	14	15	15	15

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf č. 8: Vývoj počtu fyzických osôb v meste Snina

Zdroj: Štatistický úrad SR

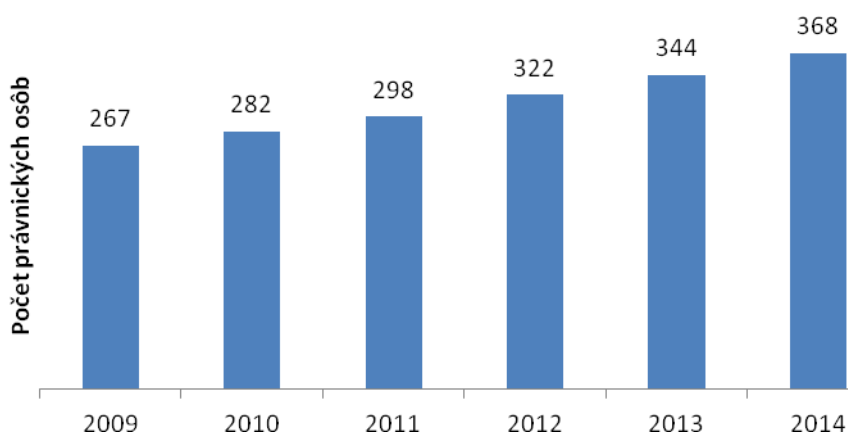
Právnické osoby za mesto Snina

Tab. č. 8: Vývoj počtu právnických osôb v meste Snina

Počet podnikateľských subjektov	k 31.12.2009	k 31.12.2010	k 31.12.2011	k 31.12.2012	k 31.12.2013	k 31.12.2014
Právnické osoby ziskové	267	282	298	322	344	368
Právnické osoby neziskové	235	241	240	245	245	254
Právnické osoby spolu	502	523	538	567	589	622

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf č. 9: Vývoj počtu právnických osôb v meste Snina

Zdroj: Štatistický úrad SR

Na území mesta Snina sa nachádzajú menšie prevádzky. Sú to predajne potravinárskeho tovaru, supermarkety a predajne zmiešaného tovaru, predajne nepotravinárskeho tovaru, zariadenia na údržbu a opravu motorových vozidiel, predajne pohonných hmôt, pohostinské a odbytové strediská zabezpečujúce stravovanie, občerstvenie, prípadne spoločenskú a zábavnú činnosť.

V porovnaní s rokom 2009 je zaznamenaný mierny pokles počtu prevádzok.

Tab. č. 9: Vývoj počtu prevádzok v meste Snina

Prevádzky	k 31.12.2009	k 31.12.2010	k 31.12.2011	k 31.12.2012	k 31.12.2013	k 31.12.2014
Predajne potravinárskeho tovaru, supermarkety a predajne zmiešaného tovaru	78	73	71	70	67	62
Predajne nepotravinárskeho tovaru	132	125	120	117	114	102
Zariadenia na údržbu a opravu motorových vozidiel	7	5	5	5	5	5
Pohostinské a odbytové strediská	49	45	44	43	43	41

Zdroj: Databáza MsÚ Snina, oddelenie právne, správy majetku a služieb

Mierny nárast nastal v oblasti kozmetických služieb a služieb osobitného charakteru. Jednotlivé počty prevádzok v meste Snina charakterizujú nižšie uvedené prehľady tabuliek.

Prevádzky poskytujúce služby kozmetické a skrášľujúce:

Tab. č. 10: Prehľad iných služieb

Prevádzky	k 31.12.2009	k 31.12.2010	k 31.12.2011	k 31.12.2012	k 31.12.2013	k 31.12.2014
Kaderníctvo	25	23	27	27	29	29
Kozmetika	5	5	6	8	12	12
Pedikúra	-	-	-	1	1	1
Solárium	-	2	2	1	1	2
Tetovacie štúdio	-	-	-	-	1	2

Zdroj: Databáza MsÚ Snina, oddelenie právne, správy majetku a služieb

Tab. č. 11: Prevádzky poskytujúce služby osobnej prepravy a autoumyvárne

Prevádzky	k 31.12.2009	k 31.12.2010	k 31.12.2011	k 31.12.2012	k 31.12.2013	k 31.12.2014
Taxislužba	3	4	4	5	6	6
Autoumyvárky	1	1	3	3	4	5

Zdroj: Databáza MsÚ Snina, oddelenie právne, správy majetku a služieb

K nosným ekonomickým odvetviám v Snine patrí hutnícky a strojársky priemysel, drevársky priemysel a stavebný priemysel. Značný podiel na zamestnanosti mesta majú verejná správa, obchod a služby.

Možnosť podnikania v meste Snina je silne ovplyvnená históriou. V Snine medzi dominantné odvetvia priemyslu vždy patrilo strojárstvo, drevospracujúci priemysel, obuvníctvo. Neskôr vzniklo obdobie novodobé, zamerané na spracovanie obalových materiálov.

V tabuľke č. 12 sú uvedení zamestnávateľia v meste Snina k 31.12.2011, s počtom zamestnancov nad 100 a porovnanie k 31. 12. 2014.

Tab. č. 12: Vybraní zamestnávateľa mesta Snina

Názov zamestnávateľa	Počet zamestnancov k 31.12. 2011	Počet zamestnancov k 31.12. 2012	Počet zamestnancov k 31.12. 2014
Galand, s.r.o.	498	460	V konkurze
Nemocnica Snina, s.r.o.	235	236	259
Autotex s.r.o.	207	188	165
Mesto Snina	154	151	141
UNEX SLOVAKIA, a.s.	193	126	279
MOPS PRESS, s.r.o.	116	123	198
STAVOMONT SP Snina, spol. s.r.o.	112	91	85

Zdroj: Databáza MsÚ Snina, oddelenie právne, správy majetku a služieb

V meste je obmedzená tvorba nových pracovných miest. Táto obmedzenosť je dôvodom nízkej kúpnej sily miestnych obyvateľov, slabej konkurencieschopnosti miestnych stredných a malých podnikov.

2.3.2. Priemyselný park

Na podporu podnikania a oživenie podnikateľského prostredia mesto Snina zrekonštruovalo štyri staršie nevyužívané výrobné haly v objekte bývalej spoločnosti Vihorlat. Novovytvorený priemyselný park poskytuje priestor pre investorov:

- RMR Slovensko, s.r.o. Humenné – do haly SC 31. Nosným programom tejto spoločnosti je zabezpečenie servisu hydrauliky ale taktiež vlastná výroba teleskopických hydromotorov a príslušenstva.
- MOPS PRESS, s.r.o., Belá n/Cirochou – do haly SU – 23 Hlavným výrobným programom firmy je výroba a predaj tlakových odliatkov z ľahkých kovov. Od roku 2001 sa firma orientuje najmä na automobilový a elektrotechnický priemysel.
- DEL Casting, a.s. Snina - do haly SU-34 Táto spoločnosť sa zameriava najmä na prevádzanie generálnych opráv tlakových lejacích strojov a rozširuje svoju ponuku aj o dodávky nových tlakových lejacích strojov.
- Elektron, s.r.o. Snina, nastúpil do poslednej výrobnéj haly v roku 2007, ktorá jej slúži na skladové účely.

Tab. č. 13: Vývoj zamestnanosti v priemyselnom parku

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
RMR Slovensko, s.r.o., MOPS PRESS, s.r.o. DEL Casting, a.s. Elektron, s.r.o. Snina	125	131	128	124	137	132	128

Zdroj: Monitoring MsÚ, útvár regionálneho rozvoja

Mesto Snina patrí medzi najväčších zamestnávateľov. Je zriaďovateľom piatich základných škôl (od 1.9.2015 štyroch – po zlúčení ZŠ P.O.Hviezdoslava a ZŠ 1. mája), šiestich materských škôl, základnej umeleckej školy a centra voľného času, kde pracuje cca 320 zamestnancov. Mesto je 100 %-ným vlastníkom dvoch spoločností – Nemocnica Snina, s.r.o. s 259 zamestnancami (r. 2014), a Verejno prospešné služby Snina, s.r.o.. V tejto inštitúcii k

30.9.2015 pracovalo spolu 86 zamestnancov. Samotný Mestský úrad v Snine, pod ktorý priamo patrí aj zariadenie pre seniorov „Domov pokojnej staroby“ a Oddelenie rekreačných a športových služieb (RO Sninské rybníky, športová hala a futbalový štadión), zamestnáva cca 141 pracovníkov. Do štruktúry zamestnanosti MsÚ Snina patria aj pracovné miesta vytvorené prostredníctvom projektov, aktivačné práce, menšie obecné služby, mestská polícia, chránená dielňa a terénni a sociálni pracovníci.

V meste pôsobí Mestské kultúrne a osvetové stredisko ako príspevková organizácia mesta, kde v súčasnej dobe pracuje 18 zamestnancov.

Zakladateľskou listinou o založení spoločnosti s ručením obmedzeným zo dňa 17.12.2008 bola založená spoločnosť Verejnoprospešné služby Snina, s.r.o., ktorej 100 % - ným vlastníkom je mesto Snina. Spoločnosť začala oficiálne vyvíjať svoju činnosť 31.12.2007, keď bola zapísaná do Obchodného registra Okresného súdu Prešov, oddiel Sro, vložka číslo 19518/P.

2.3.3. Nezamestnanosť

V oblasti nezamestnanosti sa situácia ako v okrese Snina, tak aj v samotnom meste vyvíja za posledné roky pomerne nepriaznivo. Zvyšovanie počtu nezamestnaných v dôsledku znižovania počtu pracovných miest paralelne súvisí so zvyšovaním počtu sociálne odkázaných občanov. Miera nezamestnanosti sa dlhodobo pohybuje nad úrovňou celoslovenského priemeru. K 31. 12. 2014 miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Snina bola 19,06 %. Celkový počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Snina bol 3 937, z toho nezamestnaných mužov 2 054 a nezamestnaných žien 1 883. Pre porovnanie, miera evidovanej nezamestnanosti k 31. 12. 2014 sa pohybovala v rámci celého Slovenska na úrovni 12,29 %. Vývoj nezamestnanosti v meste Snina v porovnaní s okresom Snina je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tab. č. 14: Porovnanie počtu uchádzačov o zamestnanie v meste Snina a v okrese Snina

Rok	Mesto Snina			Okres Snina		
	Spolu	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži
2008	1 593	821	772	2 982	1 463	1 519
2009	2 471	1 166	1 305	4 495	2 058	2 437
2010	2 263	1 125	1 138	4 284	2 034	2 250
2011	2 206	1 106	1 100	4 110	1 996	2 114
2012	2 263	1 084	1 179	4 371	2 027	2 344
2013	2 094	1 053	1 041	4 109	1 947	2 162
2014	2 047	1 029	1 018	3 937	1 883	2 054

Zdroj: ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina

Tab. č. 15: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v meste Snina podľa vzdelania

Rok	Ukončené vzdelanie								
	Bez vzdel.	Základné vzdelanie	Vyučení	SŠ bez maturity	ÚSV s maturitou	Gymnázium	SOŠ s maturitou	Vyššie vzdel.	Vysokoš. vzdelanie
2011	30	322	746	7	328	83	494	43	153
2012	25	295	801	7	344	88	507	44	152
2013	34	274	701	13	342	90	448	1	191
2014	34	249	699	13	327	88	419	2	216

Zdroj: ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina

Tab. č. 16: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v meste Snina podľa veku a podľa dĺžky evidencie

Rok	Vek uchádzačov o zamestnanie			Dĺžka evidencie uchádzačov o zamestnanie		
	do 18 rokov	18 – 50 rokov	nad 50 rokov	do 12 mesiacov	13 – 24 mesiacov	nad 24 mesiacov
2011	8	1 782	416	971	428	807
2012	8	1 758	497	997	405	861
2013	6	1 584	504	873	349	872
2014	8	1 549	490	882	321	844

Zdroj: ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina

Tab. č. 17: SWOT analýza „Hospodárstvo a trh práce“

<p>Silné stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zručnosti kvalifikovanej pracovnej sily v tradičných oblastiach t. j. strojárského hutníckeho, obuvníckeho a drevárskeho priemyslu 2) značný potenciál v oblasti cestovného ruchu 3) existujúci priemyselný park v areáli bývalého podniku Vihorlat 4) cezhraničná spolupráca troch štátov (Poľsko, Ukrajina, Maďarsko) 	<p>Slabé stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dlhodobá vysoká miera nezamestnanosti 2) migrácia obyvateľstva za prácou 3) nízka príprava nezamestnaných pre začatie podnikania 4) absencia vhodných priestorov pre rozvoj podnikania 5) nedostatočná infraštruktúra a dopravné prepojenie s ostatnými regiónmi Slovenska (železničná, cestná aj letecká)
<p>Príležitosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) možnosť flexibility školstva pre potreby potenciálnych nových zamestnávateľov 2) čerpanie fondov EU pre nové projekty 3) využitie existujúcich podnikateľských priestorov pre rozvoj samozamestnania 4) dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry 5) dostatok vysokoškolsky vzdelaných ľudí pre vznik nových podnikateľských aktivít 6) cezhraničná spolupráca s PL a UA 7) možnosť vzdelávania a rekvalifikácie uchádzačov o zamestnanie s nízkou vzdelanosťou a dlhodobu evidovaných 	<p>Riziká:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nízka konkurencieschopnosť podnikateľov v porovnaní s podnikateľmi v ostatných regiónoch Slovenska aj EÚ 2) častá zmena podnikateľskej legislatívy 3) nedostatok finančných zdrojov

Zdroj: Výstup pracovnej skupiny pre hospodársky rozvoj

2.4. Bytový fond a pozemky

2.4.1. Bytový fond

Najväčší rozmach bytovej výstavby v meste bol zaznamenaný v čase budovania vodnej nádrže Starina. V období rokov 2005 – 2014 aj v Snine došlo k útlmu výstavby bytových domov. Do užívania bolo odovzdaných 55 bytov, z toho výstavbu 24 bytov zrealizovalo mesto prostredníctvom ŠFRB. V súčasnosti mesto vlastní 54 bytov, ktoré prenajíma občanom. Na trhu z bytmi v meste, dopyt prevyšuje ponuku, teda mesto pociťuje bytový deficit.

Podľa sčítania ľudu z roku 2011 z celkového počtu 2200 domov je 1974 domov slúžiacich na bývanie v členení 1794 rodinných domov a 183 bytových domov, zvyšných 253 domov predstavujú ostatné budovy. Z celkového počtu 1974 rodinných domov je 98,65 % vo vlastníctve fyzických osôb, 0,06 % vo vlastníctve právnických osôb a 1,29% v inom vlastníctve. Bytov bolo celkom 6426, pričom najväčšiu časť – 69,9 % z nich predstavovali byty v bytových domoch a 29,7 % byty v rodinných domoch. Zvyšných 0,4 % predstavovali byty v ostatných budovách.

V súčasnosti (k 30. 06.2015) z údajov evidencie obyvateľstva mesta vyplýva, že v meste Snina sa nachádza 1718 rodinných domov a 169 bytových domov, v ktorých sa nachádza 4 133 bytov.

Pozitívom je skutočnosť, že vcelku úspešne prebiehajú v meste rekonštrukcie bytových domov (výmena okien, zateplenie).

Byty v meste sú v správe dvoch správcovských spoločností (SEBYT a Bytové družstvo).

V meste je nedostatok bytov s nižšou podlahovou výmerou a nižším štandardom. Po tomto type bytov je dopyt najmä zo strany sociálne slabších občanov, čo by mohla vyriešiť prestavba bývalého hotela „Vihorlat“ na malometrážne byty.

Otázku bytov mesto rieši predajom nebytových priestorov na Ul. Komenského za účelom rekonštrukcie predmetných priestorov na byty.

Tab. č. 18: SWOT analýza „Infraštruktúra, bývanie“

Silné stránky: <ul style="list-style-type: none">1) existencia územného plánu mesta2) dostatok stavebných firiem3) vybudovaná infraštruktúra4) (vodovodná, kanalizačná, plynová a elektrická prípojka, centrálny zdroj tepla)5) rekonštrukcia tepelných rozvodov6) fungujúci trh s bytmi	Slabé stránky: <ul style="list-style-type: none">1) absencia malometrážnych bytov2) absencia bytov nižšej cenovej kategórie, resp. náhradných bytov pre neplatičov a sociálne slabších občanov mesta3) vysoký podiel obyvateľov s minimálnym príjmom4) veľké percento neplatičov, resp. dlžníkov
Príležitosti: <ul style="list-style-type: none">1) využitie programov na podporu rozvoja bývania2) rozšírenie zastavaného územia podľa nového územného plánu	Riziká: <ul style="list-style-type: none">1) migrácia obyvateľstva2) dlhodobé nízke príjmy obyvateľov mesta3) nízky záujem o kúpu nových bytov z dôvodu

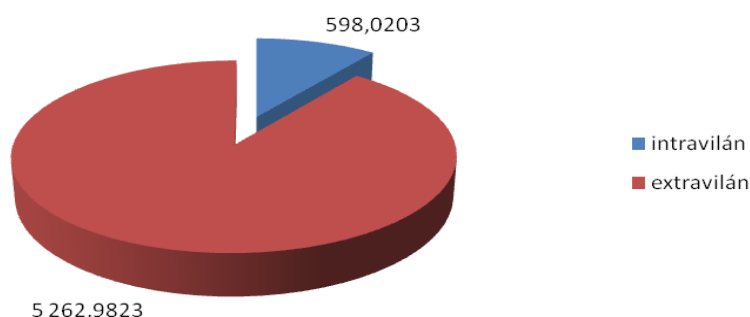
3) možnosť výstavby sociálnych bytov a náhradného ubytovania	vysokých investičných nákladov
--	--------------------------------

Zdroj: Výstup pracovnej skupiny pre infraštruktúru, bývanie a pozemky

2.4.2. Pozemky

Celková výmera katastrálneho územia mesta Snina je 58 610 026 m², z čoho intravilán predstavuje 5 980 203 m², t. j. 10,2% a extravilán 52 629 823 m², t. j. 89,8 % územia. V intraviláne mesta tvorí najväčšiu časť zastavaná plocha, najmenšiu lesné pozemky. V extraviláne tvoria najväčšiu časť lesné pozemky, najmenšiu záhrady a ovocné sady. Podrobnejšie údaje o štruktúre pozemkov sú uvedené v tabuľke v prílohovej časti.

Graf č. 10: Katastrálne územie mesta Snina

Zdroj: Štatistický úrad SR, Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2011

V prípade záujmu o kúpu pozemkov má Mesto Snina vo forme Všeobecne záväzného nariadenia č. 110/2011 o zásadách hospodárenia a nakladania s majetkom mesta Snina v znení doplnkov prijaté zásady na odpredaj pozemkov.

Tab. č. 19: SWOT analýza „Pozemky“

Silné stránky: <ol style="list-style-type: none"> 1) aktualizácia územného plánu 2) potenciál pozemkov pre cestovný ruch 3) potenciál pozemkov na priemyselné využitie 4) elektronická mapa pozemkov (GISPLAN) 	Slabé stránky: <ol style="list-style-type: none"> 1) nedostatok pozemkov vo vlastníctve mesta vhodných na výstavbu garáží, IBV a podnikanie 2) nesúlad reálnych hraníc pozemkov so stavom v katastrálnom operáte a z toho vyplývajúce problémy dotknutých vlastníkov
Príležitosti: <ol style="list-style-type: none"> 1) spracovávanie a aktualizácia elektronickej databázy všetkých pozemkov vo vlastníctve mesta a iných subjektov 2) funkčné členenie katastra elektronickou formou 	Riziká: <ol style="list-style-type: none"> 1) nepriaznivá štruktúra vlastníckych vzťahov 2) nepriaznivá ekonomická situácia vlastníkov pôdy – FO 3) nevysporiadané vlastnícke vzťahy

3) lokality vhodné pre investorov 4) oprava katastrálneho operátu	k užívaným pozemkom FO v RD
--	-----------------------------

Zdroj: Výstup pracovnej skupiny pre infraštruktúru, bývanie a pozemky

2.5. Dopravná a technická infraštruktúra

2.5.1. Železničná sieť

Osobná aj nákladná železničná doprava je zabezpečovaná jednokoľajnou železničnou traťou Humenné – Stakčín. Osobná preprava je realizovaná prostredníctvom železničnej stanice Snina a zastávok Snina – mesto a Snina – predmestie. V meste je 7 železničných priecestí, z nich sú 2 chránené závorami. Na nákladnej železničnej stanici, umiestnenej v blízkosti priemyselného parku, je vybudovaná železničná vlečka. Z hľadiska bezpečnosti je nevyhnutným vybudovanie priechodu pre chodcov v časti železničnej zastávky „Snina-mesto“ a závary na priecestiach, ktoré by mali zvýšiť bezpečnosť chodcov.

2.5.2. Cestná sieť

Snina leží na trase základného cestného ťahu cesty I/74 Prešov – Ubl'a. V intraviláne sídla sa na túto cestu napájajú cesty II/567 v smere Snina – Medzilaborce a III/55921 v smere Snina – Pichné. Tieto cesty v úsekoch prechodu zastavaným územím sú prvkami miestneho komunikačného systému a tvoria kostru dopravnej siete mesta. Na túto sa napájajú hlavné miestne komunikácie, ktoré sprístupňujú jednotlivé obytné obvody. Týmto nosnými cestami sú Ulice študentská, Kollárova, kpt. Nálepku a Sládkovičova. V meste je 56,7 km ciest, 7 mostov, 1 kruhový objazd, na jednej z križovatiek sa nachádza svetelné signalizačné zariadenie a tankovať sa je možné v meste v dvoch čerpacích staniciach. Väčšina úsekov ciest si vyžaduje každoročné investície do obnovy komunikácii a skvalitnenia ich povrchu. Investície sú zároveň potrebné aj do strojového vybavenia pre prevádzku a údržbu komunikácii.

2.5.3. Autobusová doprava

V centre mesta je umiestnená centrálna autobusová stanica, ktorá slúži pre príchody a odchody autobusov do príľahlých obcí, miest Slovenska a medzinárodnej prepravy. Je vybudovaná v rozsahu 9 nástupných stanovišť.

Značným prínosom pre cestujúcich by bolo zriadenie kancelárie služieb cestujúcim priamo v priestoroch autobusového nástupišťa mesta Snina. Tým by sa zabezpečil bežný štandard pri vybavovaní náležitosti spojených s autobusovou dopravou.

Mestskú hromadnú dopravu zabezpečuje súkromná spoločnosť, pričom mesto na túto činnosť prispieva občanom do 15 rokov a občanom ZŤP v súlade s platným VZN mesta. Tieto dopravné služby využívajú dôchodcovia a hlavne počas školského roka žiaci a študenti základných a stredných škôl.

2.5.4. Pešie komunikácie

Systém peších komunikácií je v meste dostatočne vyriešený, vybudovaných je 43 km chodníkov a 7 lávok pre peších. Ťažisko tvorí pešia zóna v centre mesta, ktorá bola zrekonštruovaná v roku 2010 - 2011, na ktorú sa napájajú hlavné pešie trasy pozdĺž ciest Staničná, Študentská, Partizánska a Strojárska. Jednostranné chodníky je potrebné dobudovať predovšetkým na uliciach Kpt. Nálepku, Pčolinskej, Jesenského, časti Ul. SNP, na Sídliisko 2 popri Dúbravskom potoku, v lokalite Brehy a nábrežné chodníky popri vodných tokoch Cirocha a Pčolinka. Od roku 2007 mesto každoročne realizuje rekonštrukciu chodníkov na území mesta a to predovšetkým formou pokládky zámkovkej dlažby. Od roku 2007 bolo celkom zrekonštruovaných 10,54 km chodníkov. Od roku 2007 bolo na území mesta vybudovaných takmer 1,9 km nových chodníkov (Ul. Sládkovičova, Ul. perečínska, časť chodníka na Ul. Palárikovej, prepojavací chodník na ul. Komenského, 1. časť chodníka na Ul. Jesenského).

2.5.5. Odstavné parkovacie plochy

Mesto Snina má pre uspokojenie požiadaviek na parkovanie motorových vozidiel nízky počet parkovísk. Pre parkovanie slúžia odstavné plochy pri obytných domoch na sídliskách, pri inštitúciách ako aj centrálné parkoviská. Kapacita všetkých parkovacích plôch mimo zástavby KBV bola v roku 2005 520 miest. Kapacitne najväčšie parkoviská sú za obchodným strediskom „Centrum“ (75 miest), pri rímsko-katolíckom kostole (73 miest), pri mestskej tržnici (72 miest) a v RO Sninské rybníky (100 miest). Mesto Snina od roku 2008 postupne realizuje rekonštrukciu a rozširovanie odstavných plôch na celom území mesta. Od začiatku roku 2008 boli vybudované nové verejné parkoviska pri Nemocnici Snina .s.r.o. (60 miest), pri starej poliklinike (32 miest) a novom cintoríne (35 miest), pri starom cintoríne (30 miest) za Domom kultúry (20 miest), za OD Herkules (20 miest) a pri autobusovej stanici (10 miest). V meste sa nachádzajú zároveň súkromné parkoviska pri obchodných reťazcoch Tesco, Lidl, Billa.

Mesto Snina od roku 2008 zrealizovalo rekonštrukciu a rozšírenie odstavných plôch aj pri bytových domoch na Sídli. Centrum, Mier, 1. mája, Kukučínova, Palárikova, Vihorlatská, Komenského, Sídli. 1 a Sídli. 2 a to v tomto rozsahu:

Tab. č. 20: Zrekonštruované odstavné plochy

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet odstavných plôch	31	24	93	42	60	30	66

Zdroj: monitoring MsÚ Snina, oddelenie výstavby, územného plánovania, životného prostredia a stavebného poriadku

V roku 2009 – 2010 boli zároveň vybudované aj nové odstavné plochy pri novom bytovom dome na Ul. 1. mája v počte 30 ks.

V rokoch 2008 – 2014 bolo zrealizovaných celkom 346 nových odstavných plôch. Z celkového počtu parkovacích miest je v súčasnosti 38 vyhradených pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím (ZŤP/S), ktorí o ne požiadali v zmysle platného VZN mesta. Za účelom parkovania slúžia ešte tzv. plechové garáže v počte 20, ktoré sú umiestnené na pozemkoch mesta.

Z dôvodu nárastu počtu osobných motorových vozidiel a stavu jestvujúcich odstavných plôch je v najbližšom období potrebné realizovať ďalšie rekonštrukcie a rozšírenie odstavných plôch na celom území mesta.

Taktiež by bolo vhodné vybudovať záchytné parkoviská pre nákladné vozidlá, ktoré v meste absentujú. Pre tieto účely by bola vhodná lokalita jestvujúceho parkoviska pred areálom bývalej spoločnosti Vihorlat s.r.o. resp. areálmi iných súkromných firiem situovaných najmä v priemyselnej zóne mesta na Stakčínskej ulici.

V ďalšom období je potrebné uvažovať s vybudovaním infraštruktúry vrátane komunikácii pre nové lokality IBV v súlade s územným plánom mesta.

2.5.6. Cyklochodníky

V roku 2012 bol na území mesta zrealizovaný cyklochodník „Za históriou Sniny“ v dĺžke 10 km a chodník pozdĺž nábrežia Cirochy v dĺžke 1,1 km, ktorý využívajú nielen cyklisti, ale aj peší turisti a korčuliari. V najbližšom období by bolo vhodné vybudovať ďalšie tematické cyklochodníky vrátane dopĺňajúcich zariadení s nadväznosťou na regionálne cyklochodníky.

Tab. č. 21: SWOT analýza „Doprava a dopravná infraštruktúra“

<p>Silné stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) široká sieť miestnych komunikácií 2) projekčne vyriešené križovatky, najviac dopravne zaťažené aj zrealizované 3) existencia mestského kamerového systému 4) čiastočne zrealizované cyklochodníky 5) vybudovaná infraštruktúra ku chodníkom 6) aktuálny územný plán a návrh dopravnej infraštruktúry 	<p>Slabé stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nedokončená rekonštrukcia a oprava miestnych komunikácií a chodníkov 2) chýbajúca časť chodníkov v absentujúcich častiach mesta 3) nedostatok parkovacích miest v meste 4) nedostatočný počet cyklistických chodníkov 5) nevyhovujúci technický stav ciest 6) absencia toaliet a cestovnej kancelárie v priestoroch SAD pre cestujúcich v meste 7) chýbajúce odstavné plochy pre kamióny, autobusy a nákladné automobily
<p>Príležitosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rekonštrukcia miestnych komunikácií 2) dobudovanie chodníkov 3) rozvoj cyklistickej dopravy 4) územná a plošná stabilizácia prímestskej autobusovej dopravy 5) zmodernizovaný strojový park 6) oprava dopravného značenia 7) možnosť riešenia pracovných príležitostí 	<p>Riziká:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nedostatok finančných prostriedkov 2) majetkovoprávne nevysporiadané niektoré miestne komunikácie 3) obava investorov plynúca z periférnej geografickej polohy mesta celého regiónu

Zdroj: výstup pracovnej skupiny pre bezpečnosť a dopravu

2.6. Cestovný ruch a medzinárodná spolupráca

2.6.1. Cestovný ruch

Sninský región hraničí na východe s Ukrajinou a na severe s Poľskom. Jeho prírodné pomery a danosti ho predurčujú, aby sa stal vyhľadávanou lokalitou pre turistov. Na jeho území sa nachádzajú Bukovské vrchy, Nízke Beskydy a z juhu pohorie sopečného pôvodu Vihorlat. Súčasťou severovýchodnej časti okresu Snina je Chránená krajinná oblasť Východné Karpaty, ktorá bola v roku 1993 svetovou organizáciou UNESCO vyhlásená za Medzinárodnú biosférickú rezerváciu Východné Karpaty (MBR Východné Karpaty). Od 1. 10. 1997 bola nariadením vlády SR č. 258/1997 časť MBR Východné Karpaty za Národný park Poloniny.

Z hľadiska rozvoja cestovného ruchu má pre mesto Snina značný prínos novovobudované biokúpalisko v rekreačnej oblasti Sninské rybníky (3 km od mesta Snina). Ide o druhe kúpalisko v rámci Slovenska, v ktorom sa filtrácia vody zabezpečuje prostredníctvom kúpacieho biotopu (čistenie pomocou vodných rastlín).

Úlohou najbližších rokov bude dobudovanie celého areálu o ďalšie atraktivity, ale najmä o stravovacie a ubytovacie kapacity v blízkosti kúpaliska, ktoré sú v súčasnosti nedostatočujúce.

Medzi atraktívne ponuky CR v meste Snina patrí novozrekonštruovaný klasicistický kaštieľ z 18. storočia, ktorého súčasťou je socha Herkula a historický park.

Okrem toho je pre pre cyklistov a peších, zaujímavý nový cyklochodník „Za históriou Sniny“. Tento cyklochodník je možné napojiť na množstvo ďalších cyklotrás v sninskom regióne v smere cez Topoľovú alej k RO Rybníky a tým poskytnúť potenciálnym turistom širšiu ponuku produktov CR.

V súvislosti s budovaním produktov na konkurencioschopnej úrovni je vhodné vyžuiť krásnu a čistú prírodu, prírodné, kultúrne a historické dedičstvo.

Sninský región má široký potenciál pre rozvoj cestovného ruchu so zameraním na domácu a zahraničnú klientelu.

Zámerom je tiež zvýšiť atraktivitu územia a zlepšiť propagáciu, poskytovanie služieb a vytvoriť balík produktov pre potenciálnych návštevníkov mesta i regiónu.

Mesto Snina je členom Oblastnej organizácie cestovného ruchu Horný Zemplín a Horný Šariš spolu s mestami Humenné, Vranov a Medzilaborce a s podnikateľskými subjektmi pôsobiacimi v týchto okresoch v oblasti cestovného ruchu. Od tohto členstva sa očakáva väčší prínos vytvárania nových produktov nielen pre mesto Snina ale aj celý jeho región. Predkladaný PHSR mesta Snina pre oblasť CR je v zmysle Koncepcie rozvoja cestovného ruchu regiónu Horný Zemplín, ktorú spracovala OO CR HzaHŠ.

2.6.2. Medzinárodná spolupráca

V rámci cezhraničnej spolupráce má mesto Snina podpísané partnerské zmluvy, resp. Dohody na realizáciu aktivít zameraných na rozvoj cestovného ruchu. Tabuľkový prehľad podpísaných zmlúv od roku 2009 v rámci cezhraničnej spolupráce za mesto Sninaje uvedený v prílohovej časti PHSR mesta Snina.

Tab. č. 22: SWOT analýza „Cestovný ruch a medzinárodná spolupráca“

<p>Silné stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) priaznivé prírodné podmienky s potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu 2) blízkosť Poľskej a Ukrajinskej republiky 3) predpoklady pešej turistiky a cykloturistiky s využitím pre rôzne cieľové skupiny turistov 4) nové biokúpalisko na Sninských rybníkoch 5) zrekonštruovaný kaštieľ v meste 6) kultúrne dedičstvo, folklór, gastronómia a tradície v regióne 7) nové formy turistiky – zážitková turistika (paragliding, splavovanie Cirochy), hipoturistika, astroturistika a pod. 	<p>Slabé stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) slabá dopravná infraštruktúra 2) málo vybudovaný turistický orientačný systém v meste s prepojením na atrakcie 3) nízka propagácia v rámci Slovenska 4) slabá funkčnosť TIC 5) chýbajúci marketing CR a prakticky neexistujúci destinačný manažment 6) nedostatočná kapacita ubytovacích a stravovacích zariadení v meste a v RO Sninské rybníky 7) nedostatočná komunikácia a spolupráca medzi súkromným a verejným sektorom 8) nízka kúpna sila obyvateľstva, nedostatok pracovných príležitostí
<p>Príležitosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) postupné zlepšenie imidžu cestovného ruchu v regióne prostredníctvom propagácie a účasti mesta na výstavách CR na Slovensku a v Poľsku 2) motivácia ľudí pre prácu v CR a službách 3) vybudovanie viacjazyčného informačného systému pre turistov 4) vybudovanie komplexného strediska cestovného ruchu 5) znovuoživenie pôvodného námestia prostredníctvom remeselného dvoru s prepojením na anglický park a kaštieľ 6) dobudovanie doplnkových športových zariadení pre turistov aj miestnych občanov 7) zhodnotenie nevyužitého kultúrneho a prírodného potenciálu 8) rozvoj cezhraničnej spolupráce, 9) využívanie možností programov EÚ 10) členstvo mesta v OO CR 11) využívanie nových foriem propagácie 	<p>Riziká:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nekonceptnosť investičných rozhodnutí 2) nevyužívanie tradičných architektonických prvkov a materiálov 3) opomenutie tradičných remeselných činností 4) nedostatok kvalifikovaného personálu v podnikoch cestovného ruchu a služieb 5) pomalý trend rastu kvality služieb (neprogresívnosť myslenia občanov) 6) nenapojenosť ubytovacích zariadení na medzinárodný rezervačný systém 7) nedostatok finančných zdrojov 8) pomalý rast kvality služieb 9) nedosiahnutie zásadnej zmeny v prístupe k turistom zo strany personálu zariadení cestovného ruchu 10) obmedzenie rozvoja CR z dôvodu implementácie programu NATURA 2000 11) vysoká konkurencia ostatných destinácií na Slovensku (aquaparky, atrakcie, hrady a zámky, jaskyne a pod.)

Zdroj: Výstup pracovnej skupiny pre cestovný ruch a medzinárodnú spoluprácu

2.7. Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

2.7.1. Sociálna starostlivosť

Hlavnou úlohou sociálnej starostlivosti, z hľadiska jej celospoločenského charakteru, je pomoc pri uspokojovaní objektívne uznaných potrieb jednotlivca, rodiny, skupiny či komunity. Sociálna starostlivosť, vrátane sociálnej pomoci ako vyjadrenia konkrétnej intervencie, sa realizuje na podklade platnej legislatívy prostredníctvom inštitúcií vytvárajúcich sociálnu sieť. Medzi hlavné nástroje patria sociálne služby, štátne sociálne dávky, peňažné dávky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, dávky v nezamestnanosti, dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi. Cieľovú skupinu je možné na základe znevýhodnenia a zvýšeného rizika sociálnej exklúzie rozdeliť do troch základných skupín, a to:

- nezamestnaní (najmä dlhodobo nezamestnaní s kumuláciou rizikových faktorov ako je nízky či vysoký vek, nízka úroveň vzdelania, sociálna marginalizácia z hľadiska príslušnosti k sociálnej skupine a pod.),
- starší občania a občania s ťažkým zdravotným postihnutím,
- mnohopočetné rodiny, resp. neúplné rodiny a deti zo znevýhodneného sociálneho a rodinného prostredia.

Prioritou pri práci s týmito skupinami občanov je eliminácia znevýhodnení vzniknutých v dôsledku nepriaznivých sociálnych udalostí a snaha o vytvorenie podmienok na ich aktívnej a rovnoprávnej účasti na ekonomickom i sociálnom živote spoločnosti.

Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania, najpočetnejšou skupinou v meste Snina sú vyučení bez maturity a stredoškoláci s maturitou. Veková štruktúra uchádzačov o zamestnanie poukazuje na vysoký počet nezamestnaných v produktívnom veku. Nepriaznivo sa vyvíja dlhodobá nezamestnanosť, pribúda počet uchádzačov o zamestnanie evidovaných viac ako dva roky, ktorí sa z rôznych dôvodov (napr. nedostatočná kvalifikácia, vyšší vek, zdravotné obmedzenia a pod.) nedokážu uplatniť na trhu práce a postupne strácajú pracovné návyky. Zvyčajne ide zároveň o občanov sociálne odkázaných a poberajúcich dlhodobo dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi, ktorých počet sa každoročne zvyšuje.

Vývoj priemerného mesačného počtu poberateľov dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi a čerpanie peňažných dávok v okrese Snina za roky 2009 až 2014 je uvedený v tabuľke č. 23.

Tab.č. 23: Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet poberateľov	1 993	2 143	2 261	2 316	1 386	2 633
Čerpanie v €	2 506 000	3 406 000	3 456 600	3 515 000	1 559 139	2 932 955

Zdroj: ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina

Vývoj priemerného mesačného počtu poberateľov štátnych sociálnych dávok a čerpanie peňažných dávok v okrese Snina za roky 2009 až 2017.

Tab. č. 24: Priemerný mesačný počet poberateľov štátnych sociálnych dávok

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet poberateľov	5 830	5 936	5 964	6 239	7 393	6 577
Čerpanie v €	4 084 000	4 673 000	4 904 000	5 011 000	4 676 178	4 567 684

Zdroj: ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina

V dôsledku nedostatku voľných pracovných miest v meste Snina sú často jednou z možných foriem pomoci menšie obecné služby. Priemerný počet uchádzačov o zamestnanie umiestnených na menších obecných službách organizovaných mestom Snina sa pohybuje na úrovni 210, pričom mesto Snina využíva aj možnosti finančnej pomoci prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné na realizáciu aktivačnej činnosti, kde sa zatiaľ pravidelne darí umiestniť 50 uchádzačov o zamestnanie. Za účasť na menších obecných službách alebo na aktivačnej činnosti získava uchádzač o zamestnanie aktivačný príspevok k dávke v hmotnej núdzi vo výške 63,07 €. Uchádzači o zamestnanie realizujú pomocné práce zamerané na zlepšenie života, životného prostredia, ekonomických a sociálnych podmienok obyvateľov mesta Snina v záujme zachovania svojich pracovných návykov. Tieto aktivity im umožňujú aktívne sa podieľať na rozvoji mesta a na jeho zveľadovaní. S týmto cieľom má mesto Snina snahu naďalej poskytovať možnosti aktivizácie svojim nezamestnaným občanom.

Potrebnú sociálnu pomoc občanom mesto Snina realizuje aj prostredníctvom poskytovania jednorazovej dávky v hmotnej núdzi podľa § 17 zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a tiež poskytovaním nevyhnutnej okamžitej pomoci občanovi v náhlej núdzi v nadväznosti na § 3 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Konkrétne podmienky poskytovania uvedených príspevkov upravuje Všeobecne záväzné nariadenie mesta Snina č. 123/2014 o nakladaní s finančnými prostriedkami v sociálnej oblasti.

Tab. č. 25: Vývoj počtu žiadostí a vyplatená suma jednorazových dávok v hmotnej núdzi a nevyhnutnej okamžitej pomoci občanovi v náhlej núdzi

Rok	Jednorazové dávky v hmotnej núdzi			Nevyhnutná okamžitá pomoc		
	Počet žiadostí	Počet priznaných	Vyplatená suma v €	Počet žiadostí	Počet priznaných	Vyplatená suma v €
2010	176	164	6 041	42	38	5 342
2011	173	166	5 335	28	20	3 682
2012	144	140	4 170	17	17	4 170
2013	72	59	1 861	12	12	2 630
2014	49	42	1 450	15	15	3 242

Zdroj: oddelenie sociálnych vecí a rodiny MsÚ Snina

Poskytovanie sociálnych služieb zameraných na dôchodcov a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím patrí do legislatívneho rámca zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) a zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP“). Sociálne služby možno ponímať ako nástroj sociálnej politiky a praktického presadzovania záujmov spoločnosti vo vzťahu k občanom odkázaným na starostlivosť v záujme naplňania svojich sociálnych potrieb.

V meste Snina každoročne pribúda množstvo starších ľudí, najmä v kombinácii s osamelosťou alebo zdravotným hendikepom. K 31.12.2014 bolo v meste Snina 2 737 dôchodcov, čo z celkového počtu obyvateľov mesta (k 31.12.2014 – 20 193) tvorilo 13,55 %. Spoločenské snahy smerujú k deinštitucionalizácii sociálnych služieb s preferenciou terénnych sociálnych služieb, teda poskytovania sociálnych služieb v prirodzenom (domácom) prostredí občana pred umiestnením v pobytovom zariadení (napr. zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, domov sociálnej starostlivosti a pod.). K najvyužívanejším terénnym sociálnym službám patrí opatrovateľská služba (§ 41 zákona o sociálnych službách), ktorej pôsobnosť v zmysle § 2 písm. d) zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky prešla od 01.01.2003 pod samosprávu. Opatrovateľská služba v meste Snina je poskytovaná tým občanom, ktorí sú pre svoj nepriaznivý zdravotný stav odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby. Podmienky poskytovania opatrovateľskej služby sú stanovené vo Všeobecne záväznom nariadení mesta Snina č. 124/2014 o opatrovateľskej službe. K 31.12.2014 mesto poskytovalo opatrovateľskú službu 57 opatrovaným, a to prostredníctvom 42 opatrovateľiek. Z hľadiska starnutia populácie sa tieto počty postupne zvyšujú (napr. k 31.12.2004 bola opatrovateľská služba poskytovaná 38 opatrovaným prostredníctvom 25 opatrovateľiek), preto mesto Snina sa snaží vytvárať podmienky poskytovania tejto sociálnej služby na primeranej a kvalitnej úrovni.

Vo februári 2012 svoje služby začal poskytovať neverejný poskytovateľ Gabriela n.o. vytvorením zariadenia pre seniorov, domova sociálnych služieb a špecializovaného zariadenia. Kapacita zariadenia k 01.02.2012 bola: 6 miest v domove sociálnych služieb, 24 miest v zariadení pre seniorov a 3 miesta v špecializovanom zariadení. Na základe záujmu o umiestnenie do tohto zariadenia a v súvislosti s dokončením stavebných úprav na druhom poschodí sa kapacita zariadenia zvýšila od 14.08.2013, a to konkrétne v zariadení pre seniorov na 42 miest.

So zámerom rozšírenia ponuky sociálnych služieb mesto Snina začalo v januári 2012 s výstavbou vlastného zariadenia pre seniorov - Domov pokojnej staroby a to rekonštrukciou bývalého hotela Družba. Finančné prostriedky na jeho výstavbu mesto získalo zo zdrojov EÚ. Kapacita zariadenia pre seniorov je 64 v 32 dvojlôžkových izbách. Podmienky poskytovania sociálnej služby v zariadení upravuje Všeobecne záväzne nariadenia mesta Snina č. 127/2014 o poskytovaní sociálnej služby v zariadení pre seniorov Domov pokojnej staroby a v jedálni.

Ťažko zdravotne postihnutí majú možnosť prostredníctvom úradu práce, sociálnych vecí a rodiny získať príspevky v zmysle zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP. Vzhľadom na to, že jeden ťažko zdravotne postihnutý občan môže byť poberateľom viacerých príspevkov, ukazovateľ počtu poberateľov nie je možné považovať za počet občanov s ťažkým zdravotným postihnutím. Pomerne využívaným príspevkom je príspevok na opatrovanie, prostredníctvom ktorého je občanovi poskytovaná rodinným príslušníkom starostlivosť v domácom rodinnom prostredí.

Tab. č. 26: Peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v okrese Snina

Peňažný príspevok na	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	PMP	ČFP	PMP	ČFP	PMP	ČFP	PMP	ČFP	PMP	ČFP	PMP	ČFP
Osobnú asistenciu	69	199 000	95	245 000	91	307 290	96	389 000	76	270 630	122	459 815
Kúpu pomôcky	42	14 127	35	19 000	50	23 000	25	15 000	18	3 553	36	15 688
Výcvik používania pomôcky	0	0	0	0	0	0	3	1 500	0	0	0	
Úpravu pomôcky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	566
Opravu pomôcky	2	552	0	0	0	0	0	0	3	195	2	936
Kúpu zdvihacieho zariadenia	3	22 900	3	27 000	5	37 000	5	41 000	1	5 940	3	24 477
Kúpu osobného motorového vozidla	14	93 357	13	87 000	12	73 000	12	75 000	5	34 854	8	57 003
Prepravu	1	1 200	1	1 100	1	1 100	0	0	0	0	1	101
Úpravu bytu	17	47 000	27	56 025	16	40 000	15	41 000	12	3 110	14	27 972
Úpravu rodinného domu	40	84 000	62	110 000	64	120 000	65	130 000	9	16 459	34	70 988
Úpravu garáže	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2 746	0	0
Kompenzáciu zvýšených výdavkov	2 892	598 000	2 980	756 000	3 121	735 000	3 215	880 000	16 729	92 903	2 475	968 216
Opatrovanie	202	660 000	215	807 000	240	837 000	255	824 000	269	411 310	628	924 914

PMP – priemerný mesačný počet poberateľov, ČFP – čerpanie finančných prostriedkov za rok v €

Zdroj: ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina

V rámci pomoci mnohopočetným rodinám a v záujme zvyšovania pôrodnosti, a tým aj stavu obyvateľstva, mesto Snina v súlade so Všeobecne záväzným nariadením mesta Snina č. 85/2007 poskytuje občanom s trvalým pobytom v meste Snina jednorazový finančný príspevok pri narodení tretieho a ďalšieho dieťaťa vo výške 165,97 €. Nepriaznivá sociálna situácia v meste spôsobuje znižovanie pôrodnosti, najmä pri rozširovaní rodiny o tretie a ďalšie dieťa, čo je zrejmé aj z nasledujúceho prehľadu.

Tab. č. 27: Prehľad rozširovania rodín

Rok	Počet narodených tretích a ďalších detí	Počet poskytnutých príspevkov (po splnení podmienok)	Vyplatená suma v €
2009	50	36	5 974,92
2010	30	20	3 319,40
2011	37	20	3 319,40
2012	24	15	2 489,55
2013	29	15	2 489,55
2014	32	15	2 489,55

Zdroj: oddelenie sociálnych vecí a rodiny MsÚ Snina

Mesto Snina v zmysle § 33 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách prevádzkuje Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu, ktoré bolo zriadené v roku 2005

v priestoroch Materskej školy na Budovateľskej ulici. Cieľovou skupinou sú deti a mládež zo sociálne nevyhovujúceho prostredia, ktorých rodičia sa nachádzajú v hmotnej núdzi. Denná návštevnosť je zhruba 30 – 40 detí. Výsledky práce s deťmi sa odzrkadľujú v podobe rôznych ocenení z oblasti výtvarnej výchovy, divadla, tanca a ďalších kultúrnych i duchovných aktivít.

Deťom z rodín, ktoré sa nachádzajú v hmotnej núdzi, sú v spolupráci s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny poskytované dotácie na stravu a na školské potreby. Mesto Snina v zmysle § 65 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov tvorí úspory deťom s trvalým pobytom na území mesta Snina, pochádzajúcim z nepriaznivého sociálneho prostredia, ktoré sú umiestnené v detských domoch. K 31.12.2014 mesto tvorilo úspory pre 3 takéto deti. Mesačná výška finančných prostriedkov na tvorbu úspor je v súlade s článkom 5 ods. 2 Všeobecne záväzného nariadenia mesta Snina č. 79/2007 o podmienkach poskytovania finančných príspevkov na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Na území mesta Snina pôsobí Centrum sociálnych služieb Zátisie (ďalej len „CSS“), ktoré je právnickou osobou zriadenou Prešovským samosprávnym krajom. V rehabilitačnom stredisku poskytuje CSS sociálnu službu fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách. Rehabilitačné stredisko zabezpečuje sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia alebo nepriaznivého zdravotného stavu. Ide o koedukačné zariadenie s kapacitou 18 miest.

Krízové stredisko má kapacitu 16 miest, z toho ambulantná forma 6 miest, pobytová forma 10 miest. Krízové stredisko vykonáva sociálnu prácu, odbornú diagnostiku, pomoc na zvládnutie krízy, pomoc pri príprave na školské vyučovanie, liečebno-výchovnú starostlivosť, psychologickú starostlivosť, špeciálno-pedagogickú starostlivosť.

V oblasti pobytových sociálnych služieb na území mesta Snina pôsobí aj Dom Humanity Slovenského Červeného kríža, územný spolok Snina. Od 01.12.2001 poskytuje sociálne služby fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať v Útulku, ktorý má kapacitu 10 miest. Zariadenie núdzového bývania s kapacitou 15 miest bolo zriadené k 01.01.2003 a slúži pre fyzickú osobu, na ktorej je páchané násilie, fyzickú osobu, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, osamelú tehotnú ženu a rodiča alebo rodičov s deťmi, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie, alebo nemôžu z vážnych dôvodov užívať bývanie, a fyzickú osobu, ktorá dovŕšila dôchodkový vek alebo ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže z vážnych dôvodov bývanie užívať. K 16.12.2013 bolo zriadené Zariadenie podporovaného bývania pre fyzickú osobu, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách, ak je odkázaná na dohľad, pod ktorým je schopná viesť samostatný život. Kapacita zariadenia je 10 miest. V Dome Humanity sú poskytované aj terénne a ambulantné sociálne služby a to vývarovňa obedov (jedáleň) s možnosťou donášky do domu a opatrovateľská služba.

V meste Snina sú Rómovia koncentrovaní v dvoch najväčších komunitách, a to v lokalite „Kostrubáň“ a na sídlisku I, v menšom počte (cca 300) sú rozptýlení medzi majoritné obyvateľstvo mesta. Na základe tzv. pripísanej etnicity je odhadovaný celkový počet Rómov v meste Snina 1 300. Približne 90 % z nich je nezamestnaných. Väčšina z nich svoju

nepriaznivú sociálnu situáciu rieši účasťou na menších obecných službách, resp. účasťou na aktivačnej činnosti. K 31.12.2014 bolo z celkového počtu 285 uchádzačov o zamestnanie umiestnených v rámci menších obecných služieb organizovaných mestom Snina 134 Rómov, z celkového počtu 50 uchádzačov o zamestnanie zúčastňujúcich sa na aktivačnej činnosti bolo 26 Rómov. Zamestnanosť rómskej komunity je na pomerne nízkej úrovni.

Pomoc rómskym komunitám poskytujú terénne sociálne pracovníčky a asistentky terénnych sociálnych pracovníčok – do 30.09.2012 v rámci projektu Cesta nádeje a od 01.10.2012 v rámci projektu Terénnej sociálnej práce podporovaného Fondom sociálneho rozvoja. Ako príklad dobrej praxe práce s rómskou komunitou na území mesta Snina môže slúžiť vytvorenie rómskej hliadky, ktorej úlohou je zabezpečovanie verejného poriadku v rómskych komunitách v podvečerných hodinách. K 31.12.2012 tieto aktivity v rámci menších obecných služieb zabezpečovalo 11 Rómov, z toho 3 v lokalite Kostrubáň a 8 na sídlisku I.

Tab. č. 28: SWOT analýza „Sociálna starostlivosť“

<p>Silné stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dostatočný potenciál absolventov sociálnej práce v meste 2) nové pracovné príležitosti v oblasti sociálnych služieb 3) kvalita poskytovaných sociálnych služieb 4) kvalifikovaný výkon sociálnej práce pri výkone individuálnej, skupinovej i komunitnej sociálnej práce 5) kvalita poskytovaného sociálneho poradenstva 6) plné využitie potenciálu uchádzačov o zamestnanie v rámci menších obecných služieb pri zveľaďovaní mesta 7) flexibilný prístup k riešeniu sociálnych problémov 8) dobrá spolupráca a komunikácia medzi inštitúciami štátnej správy a samosprávou 9) dobré skúsenosti s projektovaním a využívaním dostupných finančných prostriedkov 	<p>Slabé stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nedostatok zariadení sociálnych služieb 2) nízky záujem podnikateľov zamestnávať občanov s ŤZP 3) nízka miera komunitného plánovania sociálnych služieb 4) zaužívané stereotypy pri posudzovaní sociálnej situácie klienta 5) nedostatočný záujem rodiny o pomoc pri riešení sociálnej a krízovej situácie 6) nedostatočné finančné ohodnotenie zamestnancov sociálnych služieb 7) vysoký počet dysfunkčných rodín v dôsledku rôznych sociálno-patologických javov (nezamestnanosť, chudoba, nízke mzdové ohodnotenie, mobilita za prácou a pod.) 8) zvyšovanie počtu občanov odkázaných na sociálnu pomoc a sociálnu intervenciu 9) nízke právne vedomie občanov mesta
<p>Príležitosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) integrácia sociálne znevýhodnených občanov do spoločnosti 2) eliminácia sociálnej exklúzie 3) tvorba pracovných príležitostí v sociálnych službách 4) využitie odborného potenciálu absolventov sociálnej práce a ďalších odborných profesií 5) zvyšovanie životnej úrovne občanov odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby 6) rozvoj nových progresívnych foriem sociálnych služieb 7) tvorba sociálnych a komunitných programov 	<p>Riziká:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nedostatok finančných prostriedkov na financovanie sociálnych služieb sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a sociálnych programov 2) negatívny demografický vývoj a starnutie obyvateľstva 3) technické bariéry poskytovania sociálnych služieb 4) znižovanie rozsahu sociálnych služieb v dôsledku legislatívnych zmien 5) zvyšovanie sociálnej exklúzie a chudoby v regióne v dôsledku nízkej vzdelanostnej úrovne, nedostatku pracovných miest a rozširovania sociálno-patologických javov 6) vysoké úhrady za poskytované sociálne služby

Zdroj: Výstup pracovnej skupiny pre sociálne veci, zdravotníctvo

2.7.2. Zdravotníctvo

Zdravotnícka starostlivosť je poskytovaná v nemocnici s celookresnou pôsobnosťou a tiež prostredníctvom súkromných ambulancií.

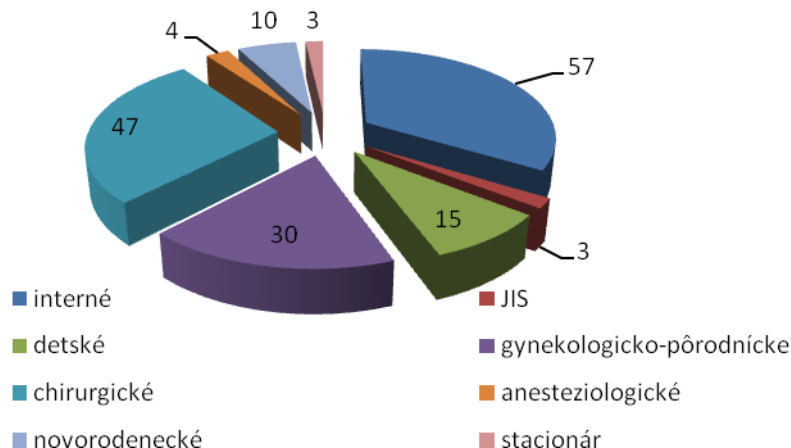
Pôvodná Nemocnica s poliklinikou (NsP) bola založená v roku 1963, v roku 2005 došlo k zmene právnej formy, príspevková organizácia Nemocnica s poliklinikou (NsP) Snina, v zmysle ustanovení zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy bola zrušená a dňa 14. 04. 2005 bola zriadená Obchodná spoločnosť - Nemocnica Snina, s. r. o.

ako organizácie so samostatnou právnou subjektivitou s rovnakým cieľom zabezpečiť zdravotnú starostlivosť v Snine a tiež spádovej oblasti okresu Snina. Nemocnica Snina, s. r. o. sídli a vykonáva činnosť v nemocničných priestoroch po zrušenej NsP, prenajatých od mesta Snina, ktoré mesto získalo prevodom z majetku štátu (MZ SR) v roku 2003. To sa týka aj energetických zdrojov a časti technického a prevádzkového zariadenia.

V súčasnosti má Nemocnica Snina, s.r.o. k dispozícii 169 lôžok v členení: interné 57 JIS pri oddelení vnútorného lekárstva 3, detské 15, gynekologicko – pôrodnice 30, chirurgické 47 (chirurgické 37 lôžok, traumatologické 10 lôžok), JIS pri chirurgickom odd. 3, oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny 4, novorodenecké 10. V nemocnici boli doplnené dva stacionáre a to interný a neurologický s 3 lôžkami. Len počas roku 2012 vykázala Nemocnica Snina, s.r.o. na uvedených oddeleniach 5654 ukončených hospitalizácií. V roku 2013 5727 a v roku 2014 vykázala Nemocnica na uvedených oddeleniach 6121 ukončených hospitalizácií.

Graf č. 11: Počet lôžok na jednotlivých oddeleniach v Nemocnici Snina, s.r.o.

Zdroj: monitoring Nemocnica Snina, s.r.o.

Samostatný vývoj počtu hospitalizovaných pacientov je znázornený v nižšie uvedenom grafe. Okrem toho sú významné aj služby poskytované nelôžkovými útvarmi, ktoré významne ovplyvňujú úroveň služieb a to: rádiológia, biochemické a hematologické laboratórium, fyziatria a rehabilitácia, funkčná diagnostika a lekárska služba prvej pomoci pre dospelých, ale aj detská.

Rozsah činnosti, zamestnanci a pracovnoprávne vzťahy boli dňom 01.01.2006 prevzaté od zrušenej NsP Snina s výnimkou záchranej služby, ktorú získal iný prevádzkovateľ. V roku 2011 bola ukončená rozsiahla rekonštrukcia nemocničnej budovy, ako aj plná rekonštrukcia prácovne s komplexnou výmenou technického vybavenia vrátane vzduchotechniky, rekonštrukcia kuchyne, niektorých sociálnych zariadení, plošná výmena okien za plastové a úplné zateplenie obvodných múrov.

Technické vybavenie tvorili pri vzniku spoločnosti iba prístroje a zariadenia prenajaté od mesta, a to pôvodné, ktoré mesto získalo od štátu po bývalej NsP, väčšinou už odpísané. Tieto prístroje spoločnosť postupne obmieňa. Vybavenie Nemocnice bolo doplnené o:

Tab. č. 29: Technické doplnenie prístrojov a zariadení

Názov zdravotníckeho prístroja	oddelenie
pojazdny RDG Siremobil Compact L	RDG
kardiotokograf FC700 monitor	GPO
modulárny monitor Smartising Compact	chirurgia
monitor vitálnych funkcií Delta	OAIM
monitor vitálnych funkcií Delta	OAIM
monitor vitálnych funkcií MEC-1200	detské oddelenie
laparoskopické nožnice 2x	GPO, CHIR
impulzná stojanová zväračka	OAIM
bicykel ROTOPED Saturn	FRO

Zdroj: Zdroj: monitoring Nemocnica Snina, s.r.o.

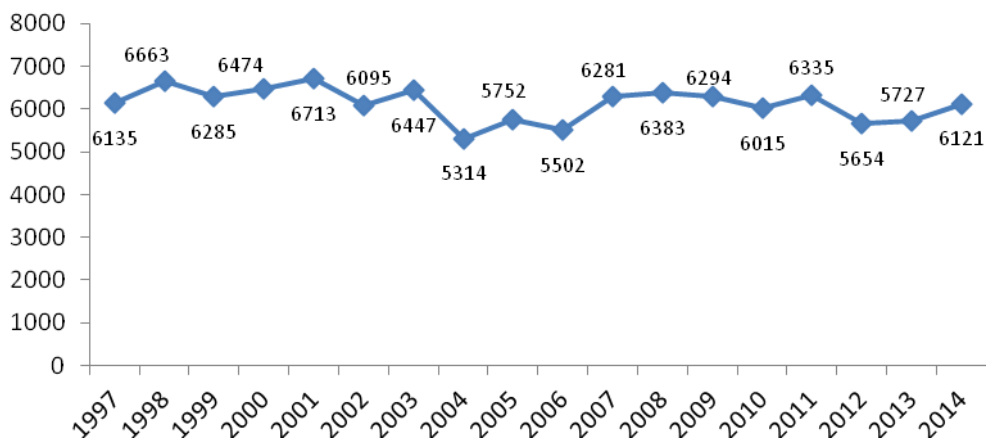
Ekonomické výsledky

Spoločnosť dosiahla v roku 2012 historicky najlepší výsledok hospodárenia od svojho vzniku. Výsledok hospodárenia dosiahol hodnotu 122 tis. €. V roku 2014 hospodárila s kladným hospodárskym výsledkom v hodnote 30,2 tis. €. Nemocnica, na rozdiel od mnohých iných nemocníc, dosahovala už od svojho vzniku vyrovnané hospodárenie s výnimkou roka 2011.

Spoločnosť je v rámci poskytovaných služieb konkurencie schopná, o čom svedčí fakt, že jej služby sú vyhľadávané aj klientmi z iných regiónov. Spoločnosť je držiteľom certifikátu systému riadenia organizácie EN ISO 9001: 2008 pre oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.

V ďalšom vývoji spoločnosti sa predpokladá dôraz na zameranie na ďalšie skvalitňovanie a rozšírenie zdravotníckych služieb, obnovu a rozširovanie zdravotníckej techniky, zavádzanie nových vyšetrovacích a liečebných metód, ďalšie zavádzanie nadštandardných služieb platených obyvateľstvom.

Graf č. 12: Vývoj počtu hospitalizovaných pacientov v sninskej nemocnici

Zdroj: Nemocnica Snina, s. r. o.

Ambulantná zdravotná starostlivosť je poskytovaná prostredníctvom súkromných zdravotníckych zariadení na území mesta Snina. Zoznam zdravotných zariadení v meste Snina je uvedený v prílohovej časti dokumentu.

Tab. č. 30: SWOT analýza „Zdravotníctvo“

<p>Silné stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) vysoká odborná úroveň zdravotníckeho personálu 2) vyrovnané hospodárenie NsP 3) ukončený proces transformácie NsP 	<p>Slabé stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) v niektorých oblastiach ešte stále nedostatočná vybavenosť kvalitnou modernou zdravotníckou prístrojovou technikou 2) zastaralý vozový park dopravnej zdravotníckej služby 3) zvyšovanie počtu prestárleho obyvateľstva v spádovej oblasti NsP 4) zlá sociálno-ekonomická situácia obyvateľstva 5) nedostatočný objem objednaných výkonov zdravotnej starostlivosti zo strany zdravotných poisťovní 6) excentrická poloha nemocnice v spádovom území
<p>Príležitosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozšírenie poskytovania zdravotnej starostlivosti 2) vybavenie zdravotníckych zariadení kvalitnou a modernou technikou 3) vyšší štandard ubytovania pre pacientov 4) zvyšovanie odbornej úrovne zdravotníckeho personálu 5) rozširovanie siete odborných ambulancií 6) obnova a skvalitnenie vozového parku dopravnej zdravotnej služby 7) zdravotnícke zariadenie prvého kontaktu v pohraničnej oblasti pre personál colnej správy a tiež na ošetrovanie migrantov 	<p>Riziká:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) redukcia zdravotníckej siete v procese transformácie zdravotníctva 2) odchod kvalifikovaného zdravotníckeho personálu do vyspelejších regiónov pri zhoršujúcej sa ekonomickej situácii v regióne

Zdroj: výstup pracovnej skupiny pre sociálne vecí a zdravotníctvo

2.8. Kultúra

Snina od roku 1961 nebola sídlom okresu, a preto v meste nevznikli žiadne štátne, alebo regionálne kultúrne inštitúcie. Rozvoj tejto oblasti spoločenského života bol a je záležitosťou samosprávy a rôznych občianskych združení, kultúrnych spolkov a inštitúcií. V meste pôsobí Mestské kultúrne a osvetové stredisko, ktoré je centrom a hlavným organizátorom kultúrneho diania. Ťažiskom je rozvoj duchovných hodnôt, tradícií a zvykov, ako aj ďalších foriem kultúrneho vyžitia a trávenia voľného času. V kultúrnej oblasti sú činné najmä tieto

subjekty: Dom Matice Slovenskej, Galéria Andrej Smolák, ZUŠ a Súkromná ZUŠ Hviezdoslavova – tanečný odbor, Súkromná ZUŠ – výtvarný odbor, Centrum voľného času (mažoretky Maršálky), Súkromné centrum voľného času Mariána Lojana (folklórny súbor Šiňava, Tanečný klub Šarm). Občianske združenia: folklórny súbor Vihorlat, dychová hudba Sninčanka.

Národnostné menšiny organizujú svojich príslušníkov v Združení vysídlencov z oblasti vodárenskej nádrže Starina, Zväze Rusínov a Ukrajincov SR či Rusínskej obrode, ktoré sú tiež aktívne pri organizovaní regionálnych kultúrnych podujatí.

Okrem týchto inštitucionalizovaných subjektov v meste Snina pôsobia folklórne spevácke skupiny Starinčanka, Pajtaše, Kyčara, Dukát, Dúha a Senioranka.

Ponukou koncertov modernej hudby a organizovania festivalu Rock pod kameňom sa zaoberá agentúra Rockplus Production.

Na prezentáciu a organizovanie kultúrnych podujatí slúžia priestory Mestského kultúrneho a osvetového strediska, interiér a exteriér novozrekonštruovaného kaštieľa, Klubu kultúry vysídlencov vodárenskej nádrže Starina, priestory zrekonštruovanej ZUŠ a pre kultúrne podujatia v exteriéri sa využíva mobilné pódium a prírodný amfiteáter situovaný v rekreačnej oblasti Rybníky.

Medzi najsilnejšie produkty kultúry v Snine patria podujatia celoslovenského až celoeurópskeho významu. Medzi ne zaraďujeme: Gerbócovu literárnu Sninu, Festival duchovnej piesne, festival Rock pod kameňom a Medzinárodný výtvarný festival. Obnovený kaštieľ sa stáva turistickou dominantou mesta a regiónu pre obyvateľov aj návštevníkov mesta Snina. Umiestnenie muzeálneho a galerijného oddelenia do priestorov kaštieľa umocňuje súčasné rozvojové stratégie mesta. Z hľadiska budúcnosti je tu predpoklad vzniku múzea ako prirodzeného centra spoluvytvárania identity a súdržnosti regiónu.

V kontexte analýzy územia Sniny a okolia sú dôležité dve skutočnosti. Na jednej strane je to blízkosť veľkého sídelného celku Humenné a na druhej strane spádové územie mesta Snina čo do počtu obyvateľov. Susedné mesto Humenné má úplne iný historický vývoj v oblasti kultúry a iný vnútorný potenciál. Jeho poloha, počet obyvateľov, ekonomický potenciál je neporovnateľný so Sninou, ale na fungovanie kultúry v Snine má vplyv. Humenné má už dlhé desaťročia profesionálne organizácie zriadené a financované štátom, v súčasnosti vyšším územným celkom. Sú to Vihorlatské múzeum, osvetové stredisko, knižnica. V týchto inštitúciách pracujú desiatky zamestnancov a hospodária s oveľa vyššími finančnými prostriedkami. Obyvatelia Sniny často navštevujú kultúrne podujatia v Humennom a porovnávajú. Podľa nášho názoru neporovnateľné. Nesmieme zabúdať, že v Humennom produkuje kultúru ešte aj Mestské kultúrne stredisko. Takže ponuka tráviť voľný čas a navštevovať kultúrne podujatia je širšia. Ostatné spádové obce tvoria marginalizovaný počet potenciálnych návštevníkov kultúrnych podujatí v meste Snina. Navyše podujatia sú v neskorších hodinách, kedy už spoje verejnej dopravy nepremávajú, a preto je dostupnosť ťažšia. Okrem toho v obciach prevláda staršie obyvateľstvo, ktoré uprednostňuje iné formy duchovného uspokojovania.

Snina je mesto s vysokou mierou nezamestnanosti a nízkou priemernou mzdou. Predpokladá sa, že až 20 % obyvateľov odchádza za prácou mimo mesta. To sú základné faktory, ktoré do veľkej miery ovplyvňujú rozsah poskytovanej kultúry. Ponúkať v meste kupovanú kultúru – kino, divadlo, koncerty populárnej a vážnej hudby a pod. je veľmi ťažké. Obyvatelia venujú

len sporadicky peniaze na zábavu. Len sofistikované manažovanie a výber ponuky len raz za čas môže viesť k uspokojivej návštevnosti, kedy sú zo vstupného vykryté aj zmluvné nároky umelcov. Preto oveľa úspešnejšie a tým aj masovejšie sú kultúrne podujatia bez vstupného. Mestské kultúrne a osvetové stredisko je financované z rozpočtu mesta a len malú časť svojich prostriedkov môže venovať na priamu finančnú podporu masových akcií.

Iné subjekty pôsobiace v kultúre majú možnosť predložiť žiadosť o dotáciu a v mestskom rozpočte sú vyčlenené každoročne finančné prostriedky na ich činnosť. Záleží ale len na subjektívnej vôli poslancov Mestského zastupiteľstva, koho podporia a koho nie.

Kultúra patrí do skupiny oblastí, ktoré sa aktívne venujú využívaniu voľného času. Z dotazníka vyplynulo, že občania mesta si myslia, že v meste neexistuje dostatočný potenciál na zmysluplné trávenie voľného času. Pre vytvorenie si objektívneho obrazu uvádzame v nasledujúcej tabuľke prehľad inštitúcií, organizácií a subjektov, ktoré ponúkajú využívanie voľného času a produkujú alebo organizujú kultúrne aktivity. Doplnili sme tiež kategórie občanov, na ktoré sa zameriavajú.

Tab. č. 31: Inštitúcie organizujúce využívanie voľného času a produkujúce kultúru

Názov inštitúcie	skupina, na ktorú je aktivita zameraná			
	Deti (0 -15 r.)	Mládež (15 -26 r.)	Dospelí	Seniori
ELÁ HOP detské zábavné centrum	*		*	
Detská organizácia Fénix Snina	*	*		
AJC SNINA - Animoterapeuticko-jazdecké centrum Snina	*	*	*	
Školský jazdecký klub pri CSŠ sv. Cyrila a Metóda	*			
OZ Down Syndróm klub Snina	*			
MKOS (útvar Dom kultúry)	*	*	*	*
MKOS (útvar Mestská knižnica)	*	*	*	*
MKOS (útvar Digitálne kino Centrum Snina)	*	*	*	*
MKOS (útvar kaštieľ)	*	*	*	*
Klub dôchodcov Centrum				*
Klub dôchodcov Sídliisko				*
Jednota dôchodcov na Slovensku - Snina (Senioranka a Dúha)				*
Súkromné centrum voľného času Mariána Lojana	*	*		
Súkromná základná umelecká škola Talent - Um	*	*		
Folklórny súbor VIHORLAT	*	*		
Folklórny súbor KACARKA pri CSŠ sv. Cyrila a Metóda	*	*		
Galéria Andrej Smolák				
Súkromná základná umelecká škola Snina	*	*		
Dom Matice slovenskej Snina	*	*	*	*
Centrum voľného času Snina	*	*	*	
Cirkevné centrum voľného času v Snine				
Základná umelecká škola v Snine	*	*		
Súkromná základná umelecká škola	*	*		

Hviezdoslavova				
Tanečný súbor Merlin	*			
Rómske centrum Ternipen	*	*	*	*
Červený kríž		*	*	
Zväz Rusínov - Ukrajincov SR		*	*	*
Združenie vysídlencov vodárenskej nádrže Starina		*	*	*
Rusínska obroda na Slovensku		*	*	*

Zdroj: monitoring MsKS Snina

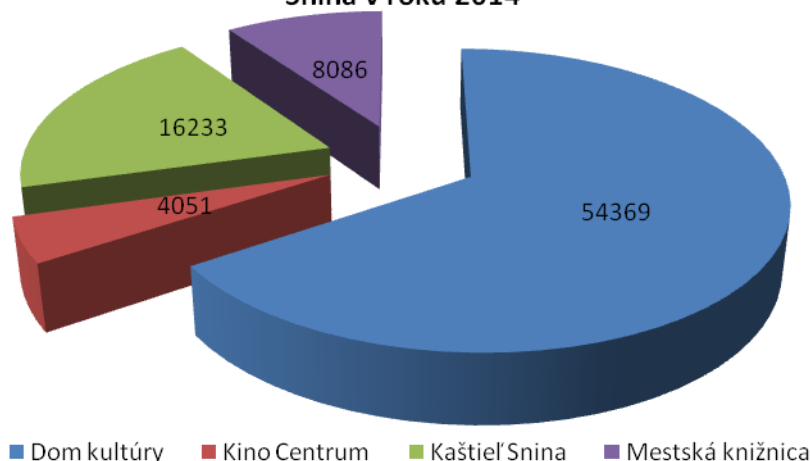
Zvláštnu skupinu tvoria zariadenia, ktoré príležitostne pre zvýšenie svojej atraktivity a návštevnosti usporadúvajú vo svojich priestoroch vystúpenia umelcov a koncerty skupín. Sú to: Space club, Eiscafé capri bar, Športová hala, Šport bar, Red Club Snina, Fiesta, Art club Snina, iné. Nevedieme celomestskú štatistiku návštevnosti občanov na kultúrnych podujatiach alebo v akom rozsahu sa ľudia zúčastňujú na voľnočasových aktivitách všetkých subjektov uvedených v tabuľke, ale pre ilustráciu uvádzame v tabuľke počty konzumentov rôznych foriem kultúry, ktoré poskytuje MKOS. Túto presnú štatistiku vedíme od roku 2013.

Tab. č. 32: Návštevnosť kultúrnych zariadení

Návštevnosť				
Rok	Stredisko			
	Dom kultúry	Kino Centrum	Kaštieľ Snina	Mestská knižnica
2013	52190	67	10556	10546
2014	54369	4051	16233	8086

Zdroj: evidencia MSKS Snina

Graf č. 13: Návštevnosť kultúrnych zariadení v meste Snina v roku 2014

Zdroj: evidencia MSKS Snina

Tab. č. 33: SWOT analýza „Kultúra“

<p>Silné stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) existujúca inštitucionálna základňa – mestské kultúrne a osvetové stredisko ako rozpočtová organizácia mesta 2) pôsobenie mnohých, rôznorodých subjektov v oblasti kultúry na území mesta. 3) záujem občanov i mládeže o rozvoj kultúry a zachovanie tradícií 4) rozmanitosť kultúrnych vplyvov a pestrosť kultúrnych programov z dôvodu prítomnosti rôznych národností na území okresu 5) kultúrne podujatia medzinárodného významu 6) zapojenie zrekonštruovaného kaštieľa do kultúrneho života 7) existujúca sieť kultúrnych zariadení, inštitúcií a služieb s dlhou tradíciou 8) rozvoj medzinárodnej (cezhraničnej) spolupráce 9) silná pôvodná kultúra, živý folklór a zachovalé tradície 10) vznik nového kultúrneho miesta zameraného na muzeálne a galerijné aktivity 11) rozšírenie a skvalitnenie kultúrno-výchovných a edukačných programov rešpektovaním potrieb čo najširšieho okruhu cieľových skupín návštevníkov 12) rozvoj zdravého lokálneho patriotizmu obyvateľov mesta Snina na základe výskumnej, publikačnej činnosti, ochrany a propagácie kultúrneho dedičstva 13) podpora kultúrnej diverzity a kreativity obyvateľov regiónu 	<p>Slabé stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nepriaznivé ekonomické pomery brzdiace aktivitu jednotlivcov i kolektívov v záujmovej i profesionálnej umeleckej činnosti 2) zlý technický stav niektorých kultúrnych pamiatok 3) slabá ekonomická sila obyvateľstva, neumožňujúca širší rozvoj kultúry 4) málo aktivít podnecujúcich spájanie kultúry a cestovného ruchu 5) dlhodobý nedostatok financií na podporu plánovaných kultúrnych aktivít 6) nedocenenie kultúry ako dôležitého faktora regionálneho rozvoja 7) nedostatok investičného kapitálu a vlastných zdrojov 8) absencia priestorov pre depozitárne, skladové a reštaurátorske účely 9) absencia polyfunkčného priestoru pre edukačné aktivity zamerané na všetky cieľové skupiny 10) chýbajúca finančná podpora kultúry zo strany Prešovského samosprávneho kraja 11) nedostatočná koordinácia inštitúcií pôsobiacich v oblasti kultúry a ich podujatí, slabá vzájomná informovanosť
<p>Príležitosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zachovanie a rozvoj ľudových tradícií 2) rozvoj kultúry národnostných menšín 3) moderné formy propagácie diania v meste 4) možnosti cezhraničnej spolupráce 5) rekonštrukcia budovy MKOS a jej najbližšieho okolia 6) zapájanie sa do čerpania dotácií z fondov EU 7) získavanie financií prostredníctvom viac zdrojového alebo alternatívneho financovania 8) využívanie nových marketingových 	<p>Riziká:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) vplyv iných kultúr 2) nedostatok finančných prostriedkov pre oblasť kultúry 3) zmena spoločenských hodnôt a z toho vyplývajúce uprednostňovanie iných oblastí pred kultúrou 4) stagnovanie záujmu o kultúrne aktivity a podujatia 5) nedostatočné vnímanie a definovanie verejného záujmu v oblasti kultúry 6) často sa meniaci legislatíva a zvyšujúca sa byrokracia a administratívna náročnosť

<p>nástrojov na zvýšenie počtu návštevníkov kultúrnych podujatí</p> <p>9) propagácia jedinečnosti a originality ľudovej kultúry v zahraničí</p> <p>10) medzinárodná kultúrna spolupráca</p> <p>11) bližšia spolupráca so súkromnými subjektmi, neziskovými organizáciami</p> <p>12) nárast záujmu o poznanie kultúry a histórie regiónu</p> <p>13) rozšírenie kontaktov so slovenskými a zahraničnými múzeami a galériami spoločnými aktivitami s cieľom prezentácie kaštieľa a zviditeľnenia mesta</p> <p>14) zapojenie sa do kultúrneho turizmu</p> <p>15) príležitosť vytvorenia jedinej v meste historickej a oddychovej zóny v lokalite historického parku a zrenovovaného kaštieľa</p>	<p>7) hrozba zániku tradičnej výroby a ľudových remesiel</p> <p>8) absencia priestorov pre depozitárne, skladové a reštaurátorské účely</p> <p>9) rozvoj tzv. „masovej“ kultúry na úkor tradičných podujatí a vysokého umenia</p> <p>10) pretrvávajúce nedostatočne účinného systému podpory miestnej kultúry zo strany štátu</p> <p>11) ponuka ľahkých aktivít (PC, obchodné centrá), návštevy obchodných centier ako novodobá forma trávenia voľného času mladých ľudí, rodín s deťmi</p>
--	---

Zdroj: výstup pracovnej skupiny pre kultúru

2.9. Vzdelávanie a školstvo

Kvalitné vzdelanie je rozhodujúcim zdrojom budúceho rozvoja, prosperity a konkurencieschopnosti SR. Tvorivo-humánne vzdelávanie a výchova sú aj podmienkou sociálneho konsenzu – odstraňovania sociálnych nerovností, riešenia rómskej problematiky, neporozumenia medzi ľuďmi, sociálnych konfliktov.

Vzdelanie a výchova sú najlepšou prevenciou v boji proti kriminalite, nezamestnanosti, drogám, protispoločenskému správaniu, ale aj najlepším stimulom pre vytvorenie kvalitného života občanov Slovenskej republiky v budúcnosti.

Na území mesta sa k 1.12.2015 nachádza 9 materských škôl (6 MŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, 2 súkromné MŠ, 1 cirkevná MŠ), 6 základných škôl (4 ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, 1 cirkevná ZŠ, 1 špeciálna ZŠ) a 5 stredných škôl (1 gymnázium štátne, 1 gymnázium cirkevné, 3 stredné odborné školy).

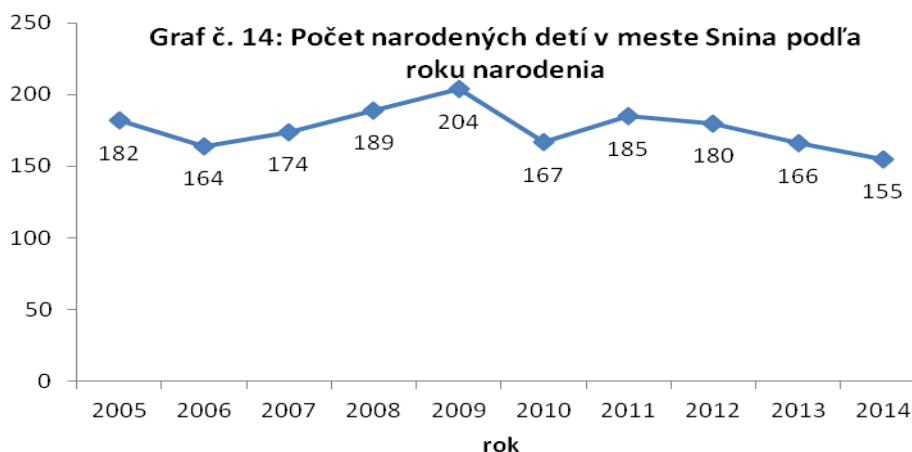
Umeleckú výchovu a vzdelávanie na území mesta zabezpečujú 3 základné umelecké školy (1 ZUŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, 2 súkromné ZUŠ).

Výchovno-vzdelávaciu záujmovú a rekreačnú činnosť zabezpečujú 4 centrá voľného času (1 CVČ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, 1 súkromné CVČ, 2 cirkevné CVČ). Mesto Snina je zriaďovateľom 6 materských škôl, 4 základných škôl, 1 ZUŠ a 1 CVČ s právnou subjektivitou. Súčasťou ZŠ a MŠ sú školské jedálne a školské kluby detí.

Demografický vývoj na Slovensku už niekoľko rokov zaznamenáva postupný pokles počtu novonarodených detí, čo sa prejavuje aj na počtoch žiakov a tried v škole všeobecne.

Prognóza vývoja regionálneho školstva SR sa odvíja od demografického vývoja na Slovensku. Pokles počtu živonarodených detí je celoštátny trend, ktorý sa odráža aj v našom meste. V roku 2005 sa narodilo v Snine 182 detí a v roku 2014 to bolo 155 detí.

Zdroj: Štatistický úrad SR, Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2011

2.9.1. Materské školy

Zabezpečujú inštitucionálne predškolské vzdelávanie pre deti vo veku 2 - 6 rokov. Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu v materskej škole.

V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Snina sa nachádza 6 materských škôl. Sú to verejné školské zariadenia s právnou subjektivitou. Súčasťou materských škôl sú školské jedálne.

Tab. č. 34: Materské školy na území mesta Snina

Názov MŠ	Školský vzdelávací program (ŠVP)	Počet detí 2008/2009	Počet detí 2009/2010	Počet detí 2010/2011	Počet detí 2011/2012	Počet detí 2012/2013	Počet detí 2013/2014	Počet detí 2014/2015	Počet detí 2015/2016
MŠ Budovateľská 2205/12	„BUDÍČEK“ ISCED 0	105	107	105	97	105	106	111	122
MŠ Čsl. armády 1590/1	„ZVEDAVÉ STONOŽKY“ ISCED 0	71	67	69	67	65	67	65	78
MŠ Duk. hrdinov 2078/13	„ŠŤASTNÉ DIEŤA“ ISCED 0	56	55	51	61	61	58	56	58
MŠ Kukučínova 2544/7	„ZVEDAVÁ KUKUČKA“ ISCED 0	122	107	110	110	115	117	121	116
MŠ Palárikova 1630/29	„Kvetinkovo“ ISCED 0	95	87	80	73	74	78	80	70
MŠ Perečinská 2546/23	„CESTA ZA ZDRAVÍM“ ISCED 0	81	71	66	82	84	93	86	81
SMŠ Vihorlatská 1420/8	„VETERNÍK“ ISCED 0	72	91	86	84	66	61	56	54
SMŠ Komenského 2779	„ZVEDAVÉ SLNIEČKO“ ISCED 0	-	-	-	-	40	46	47	46
Cirk. MŠ sv. Márie Goretti	„KRÁČAME ZA POZNANÍM“ ISCED 0	69	68	69	70	83	74	69	70

Zdroj: monitoring Útvár školstva MsÚ Snina

Najvyšší počet detí v triede materskej školy je:

- a) 20 v triede pre troj- až štvorročné deti,
- b) 21 v triede pre štvor- až päťročné deti,
- c) 22 v triede pre päť- až šesťročné deti,
- d) 21 v triede pre troj- až šesťročné deti.

Ak sú splnené požiadavky podľa osobitného predpisu, najvyšší počet detí v triede a môže zvýšiť o tri deti. Pri určovaní počtu detí v triede sa môže zohľadniť počet detí v triede mladších ako tri roky.

V materských školách na území mesta je výučbový proces realizovaný v súlade so štátnym vzdelávacím programom pedagogickými zamestnancami s úplnou kvalifikovanosťou. Ich ďalší odborný rast je zabezpečovaný spravidla v rámci kontinuálneho vzdelávania, ako aj prostredníctvom vlastných metodických orgánov. MŠ sú vybavené materiálnymi a učebnými pomôckami na výchovno-vyučovací proces v súlade so zákonom stanovenými základnými technickými a hygienickými parametrami.

2.9.2. Základné školy

Z zabezpečujú inštitucionálne základné (primárne) vzdelávanie žiakov v triedach nultého až štvrtého ročníka ZŠ a nižšie stredné (nižšie sekundárne) vzdelávanie žiakov v triedach 5. Až 9. Ročníka ZŠ. V sieti základných škôl bolo v školskom roku 2014/2015 zaradených 5 škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Snina, 1 cirkevná ZŠ, ktorá je súčasťou Spojenej cirkevnej školy a 1 špeciálna ZŠ.

Rozhodnutím Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR) boli k 31. 08. 2015 zo siete škôl a školských zariadení vyradené: Základná škola, 1. Mája 12, Snina, Školský klub detí pri Základnej škole, 1. Mája 12, Snina i Školská jedáleň pri Základnej škole, 1. Mája 12, Snina.

Rozhodnutím MŠVVaŠ SR bolo do siete škôl a školských zariadení zaradené Elokované pracovisko, 1. Mája 12, Snina ako súčasť Základnej školy P. O. Hviezdoslava, Hviezdoslavova 985/20, s účinnosťou od 1. Septembra 2015. Do siete škôl a školských zariadení SR bol zaradený Školský klub detí, 1. Mája 12, Snina ako súčasť Základnej školy P. O. Hviezdoslava, Hviezdoslavova 985/20, Snina i Školská jedáleň 1. Mája 12, Snina ako súčasť Základnej školy P. O. Hviezdoslava, Hviezdoslavova 985/20, Snina.

Tab. č. 35: Základné školy na území mesta Snina

Názov ZŠ	Stupeň vzdelania	Počet žiakov 2008/2009	Počet žiakov 2009/2010	Počet žiakov 2010/2011	Počet žiakov 2011/2012	Počet žiakov 2012/2013	Počet žiakov 2013/2014	Počet žiakov 2014/2015	Počet žiakov 2015/2016
ZŠ Budovateľská 1992/9	ISCED 1 a ISCED 2	291	237	234	218	196	187	181	164
ZŠ Komenského 2666/16	ISCED 1 a ISCED 2	403	375	327	306	277	271	276	272
ZŠ P. O. Hviezdoslava 985/20	ISCED 1; ISCED; 2VPU ISCED 2;	346	344	312	323	347	356	385	390
ZŠ 1. Mája 12/ Elokované pracovisko (od 1.9.2015)	ISCED 1 a ISCED 2	412	391	378	358	331	306	271	243
ZŠ Študentská 1446/9	ISCED 1 a ISCED 2	439	415	436	444	441	441	443	442
CSŠ – ZŠ sv. Cyrila a Metoda Švermova 10	ISCED 1 a ISCED 2	204	220	207	217	215	230	219	220

Špeciálna ZŠ Komenského 2655	ISCED1 v súlade s učebnými plánmi pre základnú špeciálnu školu pre žiakov s mentálnym postihnutím	93	91	95	88	81	82	82	77
---------------------------------	--	----	----	----	----	----	----	----	----

Zdroj: monitoring Útvar školstva MsÚ Snina

Najvyšší počet žiakov v triede základnej školy je:

- a) 16 žiakov v triede nultého ročníka,
- b) 24 žiakov v triede, v ktorej sú žiaci dvoch ročníkov prvého stupňa základnej školy,
- c) 22 žiakov v triede prvého ročníka,
- d) 25 žiakov v triede druhého až štvrtého ročníka,
- e) 29 žiakov v triede piateho až deviateho ročníka.

Do nultého ročníka môže byť zaradené dieťa len s informovaným súhlasom zákonného zástupcu dieťaťa. Takéto dieťa začína plniť povinnú školskú dochádzku v nultom ročníku.

Triedu nultého ročníka možno zriadiť, ak sa v nej bude vzdelávať najmenej osem žiakov, v neplnoorganizovanej základnej škole najmenej šesť žiakov. Ak sú splnené požiadavky podľa osobitného predpisu, najvyšší počet žiakov v triede sa môže zvýšiť o troch žiakov.

2.9.3. Stredné školy

Stredná škola je výchovno-vzdelávacie zariadenie, ktoré poskytuje všeobecné a odborné vzdelanie s ucelenou sústavou potrebných vedomostí, spôsobilostí a zručností.

Stredná odborná škola je vnútorne diferencovaná stredná škola, ktorá poskytuje žiakom odborné vzdelávanie a prípravu vo vzdelávacom programe príslušného odboru vzdelávania zameranom predovšetkým na výkon povolania, skupiny povolání a odborných činností.

Stredná odborná škola poskytuje žiakom odborné vzdelávanie a prípravu v členení na teoretické vyučovanie a praktické vyučovanie.

V meste Snina sa nachádza 5 stredných škôl (2 gymnáziá, 3 stredné odborné školy. V zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja je 1 gymnázium, a 3 stredné odborné školy.

Zriaďovateľom cirkevného gymnázia je Rímskokatolícka cirkev, Arcibiskupstvo Košice.

Gymnázium (7902) je všeobecnovzdelávacia, vnútorne diferencovaná stredná škola, ktorá pripravuje žiakov vo štvorročnom, v päťročnom alebo v osemročnom vzdelávacom programe a poskytuje úplné stredné všeobecné vzdelanie podľa § 16 ods. 4 písm. c) . Záväzným dokumentom je Štátny vzdelávací program pre gymnáziá v Slovenskej republike, ISCED 3A – vyššie sekundárne vzdelávanie. Vzdelávacie programy gymnázia sú zamerané predovšetkým na prípravu pre štúdium na vysokých školách, môžu pripravovať aj na výkon niektorých činností vo verejnej správe, kultúre a športe.

Tab. č. 36: Stredné školy na území mesta Snina

Názov SŠ	Stupeň vzdelania	Počet žiakov 2008/2009	Počet žiakov 2009/2010	Počet žiakov 2010/2011	Počet žiakov 2011/2012	Počet žiakov 2012/2013	Počet žiakov 2013/2014	Počet žiakov 2014/2015	Počet žiakov 2015/2016
Gymnázium, Študentská 4	ISCED 3A a 2A	624	590	577	535	466	411	352	328
Stredná priemyselná škola, Partizánska 1059/23	ISCED 3	356	376	364	344	339	291	256	272
Stredná odborná škola, Sládkovičova 2723/1250	ISCED3A, ISCED 3C, ISCED 5B	547 + 21*	506 + 53*	410 + 66*	367 + 37*	335 + 25*	325 + 12*	260 + 4*	197
Spojená škola internátna, Palárikova 1603	ISCED 2C	106	111	120	116	126	129	125	120
CSŠ - Gymnázium sv. Cyrila a Metoda, Švermova 10	ISCED 3	115	112	129	116	117	114	147	177

Zdroj: monitoring Útvar školstva MsÚ Snina

2.9.4. Základné umelecké školy

Základná umelecká škola zabezpečuje umeleckú výchovu a vzdelávanie podľa vzdelávacieho programu odboru vzdelávania prevažne pre žiakov základnej školy. Základná umelecká škola môže organizovať aj štúdium pre deti vo veku pred plnením povinnej školskej dochádzky, žiakov stredných škôl a dospelých. Na území mesta Snina je 1 ZUŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta a 2 súkromné základné umelecké školy.

ZUŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta poskytuje umelecké vzdelávanie v 4 odboroch (hudobný, tanečný, výtvarný a literárno-dramatický). V šk. roku 2015/2016 navštevovalo túto školu 649 žiakov, z toho 335 v individuálnej forme vzdelávania a 262 v skupinovej forme vzdelávania.

Tab. č. 37: Základné umelecké školy na území mesta Snina

Názov ZUŠ	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
ZUŠ Študentská 1447	606	600	609	633	637	580	649
Súkromná ZUŠ Hviezdoslavova 985/20	130	128	149	138	162	164	137
Súkromná ZUŠ, Česká 2628/9	46/*32	40/*26	50/*41	39/*35	44/*42	115/*106	240/*199

Vysvetlivky: * - počet žiakov do 15 rokov

Zdroj: monitoring Útvar školstva MsÚ Snina

2.9.5. Centrá voľného času

Centrum voľného času zabezpečuje podľa výchovného programu školského zariadenia výchovno-vzdelávaciu, záujmovú a rekreačnú činnosť detí, rodičov a iných osôb do veku 30 rokov v ich voľnom čase.

Centrum voľného času usmerňuje rozvoj záujmov detí a ostatných zúčastnených osôb, utvára podmienky na rozvíjanie a zdokonaľovanie ich praktických zručností, podieľa sa na formovaní návykov užitočného využívania ich voľného času a zabezpečuje podľa potrieb súťaže detí základných škôl a stredných škôl.

V Snine mimoškolskú záujmovú činnosť zabezpečujú 4 centrá voľného času. Krúžková činnosť je zameraná na športové, jazykové, tanečné, umelecké, tvorivé, pohybové činnosti, atď.. Mesto Snina je zriaďovateľom 1 CVČ na Kukučínovej ulici 2544/7, ktoré v školskom roku 2015/2016 navštevovalo 839 žiakov. Dve CVČ sú cirkevné a 1 CVČ je súkromné.

Tab. č. 38: SWOT analýza „Vzdelávanie a školstvo“

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ol style="list-style-type: none">1) dostatočná ponuka študijných odborov2) kvalifikovanosť a odbornosť učiteľov3) energeticky úsporné budovy škôl v meste (zrekonštruované objekty)4) technické a didaktické vybavenie škôl5) systematická predškolská príprava6) rôznorodosť vzdelávacích programov7) individuálny prístup k deťom s odloženou školskou dochádzkou8) zážitkové vyučovanie vo výchovno-vzdelávacom procese9) efektívny systém spolupráce škôl s pedagogicko-psychologickou poradňou10) systém inkluzívneho vzdelávania (existencia špeciálnych tried na základných školách, resp. Integrácia žiakov so špecifickými poruchami učenia v bežných triedach s pedagogickým asistentom)11) špeciálni pedagógovia na školách12) práca s talentovanými žiakmi13) široká ponuka voľnočasových aktivít14) spolupráca s rôznymi organizáciami15) výsledky celoplošného testovania T9 nad celoslovenským priemerom16) dôraz na zdravý životný štýl prostredníctvom aktivít športových tried v prepojenosti na voľnočasové aktivity17) strojárská tradícia stredoškolského vzdelania18) kvalitná akademická príprava na stredných školách s víziou budúceho vzdelávania na vysokých školách19) využívanie viaczdrojového financovania20) úspešnosť a skúsenosti v realizácii projektov21) cezhraničná spolupráca škôl	<ol style="list-style-type: none">1) nedostatočný počet kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov a chémie na 2. St. ZŠ2) podmienky na vyučovanie a rozvoj športových aktivít na niektorých školách3) nedostatok asistentov učiteľa4) nezrekonštruované objekty niektorých škôl a školských zariadení – vyššie prevádzkové náklady5) vyšší priemerný vek väčšiny pedagogických kolektívov6) nízky počet pedagógov mužského pohlavia, na I. Stupni ZŠ, absencia učiteľov – mužov7) vysoké percento žiakov zo sociálne-znevýhodneného prostredia8) nesystematické vzdelávanie učiteľov9) štatisticky významné rozdiely vo výstupoch vzdelávania na jednotlivých školách10) silný stupeň segregácie žiakov podľa sociálneho zázemia na školách – mnoho detí zo sociálne-znevýhodneného prostredia v špeciálnej základnej škole11) rodičovská a spoločenská neangažovanosť pri riadení škôl a vzdelávania

Riziká:	Príležitosti:
<ol style="list-style-type: none"> 1) demografický pokles – regresia počtu žiakov 2) nedostatok finančných prostriedkov na investície 3) nepripravenosť učiteľov na prácu so žiakmi zo sociálne-znevýhodneného prostredia 	<ol style="list-style-type: none"> 1) využitie štrukturálnych fondov na realizáciu vzdelávacích projektov 2) získavanie dotácií a finančných prostriedkov z rôznych zdrojov (2%, dotácie z MŠVVaŠ...) – viaczdrojové financovanie 3) Otvorenosť školy pre verejnosť 4) využívanie širokej ponuky záujmovej činnosti v školách a školských zariadeniach 5) možnosť zlučovať školy pri poklese počtu žiakov (základná škola s materskou školou) 6) možná spolupráca so zahraničnými školami v rámci programu Erasmus+ a pod. 7) tvorba vlastného školského vzdelávacieho programu 8) možnosť kontinuálneho vzdelávania pedagógov 9) cezhraničné výmenné pobyty pre žiakov a učiteľov 10) ciele vzdelávacie projekty pre učiteľov v Snine s cieľom zvýšenia kvality žiakov zo sociálne-znevýhodneného prostredia 11) edukačné programy pre deti zo sociálne-znevýhodneného prostredia

Zdroj: výstup pracovnej skupiny pre vzdelávanie a školstvo

2.10. Šport

Mesto Snina má svoju bohatú športovú históriu. Už tradične najsilnejšie športy v našom meste sú takzvané veľké športy futbal a volejbal. Do silnej trojky bolo zaradené vzhľadom na svoju históriu a úspechy aj zápasenie. Pri poslednej analýze športu v Snine komisiou mládeže, kultúry, športu a poskytovania grantov bolo naďalej doporučené preferovať tieto tri športy, ktoré majú v našom meste nielen tradíciu, ale aj vysokú návštevnosť. Hlavne futbal a volejbal sa musia presadiť pri dosahovaní športových výsledkov medzi širokou konkurenciou. V posledných rokoch zaznamenáva medzi mládežou najlepšie výsledky volejbal zásluhou MVK Snina, keď úspešná generácia spečatila svoju prácu ziskom titulu majstra Slovenska. Po personálnych zmenách napredujú aj mladí futbalisti a je veľký predpoklad, že budú kvalitnou zásobárňou pre dospelých. Najväčšie úspechy medzi dospelými dosiahli zápasníci Vihorlatu Snina. Na kvalitnej úrovni sú tenis, šach, a stolný tenis. V posledných rokoch získavajú väčšiu popularitu medzi mládežou taekwondo, šerm a karate. V týchto športoch je síce predsa len užšia konkurencia, ale napriek tomu aj tieto športy robia reklamu nášmu mestu. Neustále je však málo príležitostí na rozvoj zimných športov. Okrem organizovania športovcov v kluboch, pôsobia v meste pri ZŠ aj športové

triedy . Svojimi aktivitami prispievajú k popularizácii športu medzi mládežou taktiež centrál voľného času.

Úroveň rozvoja športu tak ako na celom Slovensku, aj v našom meste je priamoúmerná dostatku financií. Kluby sú v prevažnej miere závislé na podpore mesta. Snina poskytuje na rozvoj športu zo svojho rozpočtu formou priamych a nepriamych dotácií každoročne približne 150 000,- €. Ďalšie financovanie si kluby zabezpečujú pomocou sponzorov. Športové kluby sú dlhodobo finančne poddimenzované a tým naďalej stúpa aj tlak na rozpočet mesta.

Ak má byť Snina atraktívnejšia pre návštevníkov nášho mesta ale aj pre spokojnosť našich obyvateľov, je potrebné dobudovať ďalšie športovo-rekreačné zariadenia. V poslednom realizovanom dotazníku „Chýbajúce športové zariadenia“ takmer polovica respondentov uviedla plaváreň a štvrtina zimný štadión. Tieto zariadenia by mali byť prioritou v najbližšej budúcnosti. Taktiež športová hala si žiada komplexnú rekonštrukciu, aby spĺňala bezpečnostné a ekonomické kritéria pre realizáciu tréningového procesu a zápasov. Toto zariadenie by malo byť hlavne zásluhou vlády v najbližšej dobe zrekonštruované. Pre zápasníkov by bolo potrebné vybudovanie zápasníckej arény. Cyklistická trasa, ktorá bola nedávno zrealizovaná a novovybudované detské ihriská patria medzi aktivity, ktoré v meste vytvárajú lepšie možnosti na relax. Zaujímavé možnosti využívania voľného času by predstavovali aj ďalšie menej náročné športoviská, ako je lezecká stena, minigolf alebo squashová hala.

Napriek spomenutým chýbajúcim športoviskám môžeme konštatovať, že v meste a v zariadení Biokúpaliska Sninské rybníky sa nachádza dostatok športových zariadení (1 športová hala – potrebná je však rekonštrukcia, 9 telocviční, cvičebne na základných a stredných školách, 7 nových detských ihrísk v meste a 1 v areáli Biokúpaliska, tenisová stena, 2 streetbalové ihriská, skateboardové ihrisko, 4 basketbalové ihriská, 6 tenisových kurtov, 2 fitness centrá, futbalový štadión, biokúpalisko, provizórne klzisko). Technický stav okrem novovybudovaných zariadení je nevyhovujúci a skvalitnenie týchto športovísk si vyžaduje pravidelné investície do údržby a rekonštrukcii.

Športové aktivity sa rozvíjajú individuálne aj organizovane. V meste je viacero klubov, v ktorých pôsobí mnoho športovcov, ktorí úspešne reprezentujú nie len naše mesto, ale aj celý región. Kluby: futbal, zápasenie, volejbal, turistika, teakwondo, šerm, karate, jazdectvo, hokej, tenis, stolný tenis, šach, basketbal, lyžovanie.

Tab. č. 39: SWOT analýza „Šport“

<p>Silné stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) existencia tradičných športov 2) finančná podpora športov a klubov mestom 3) dostatočný počet zanietených organizátorov športového života 4) systematická práca s mládežou 5) rôznorodé a vysoké zastúpenie viacerých športov v meste 6) nové detské ihriská pre najmenších 7) športoviská v areáli Biokúpaliska 8) cyklochodník smerom k RO Rybníky 9) vysoké návštevy fanúšikov na športových podujatiach 	<p>Slabé stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nedostatočné využívanie školských športových zariadení 2) zastarané vybavenie športovísk a telocviční 3) absencia plavárne a klziska 4) potrebná rekonštrukcia športovej haly 5) nevyužívaný priestor starého ihriska pre šport a rekreáciu 6) slabý záujem sponzorov – podnikateľov 7) nedostatok finančných zdrojov pre šport
<p>Príležitosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tradícia vrcholového, výkonnostného a masového športu v meste 2) skvalitnenie starostlivosti o existujúce športoviská a športové zariadenia 3) prírodné podmienky pre rozvoj aktívneho oddychu, pohybu a rekreačného športu 4) možnosť intenzívnejšieho využívania školských športových zariadení a areálov ihrísk 5) vybudovanie zariadení umožňujúcich rozvoj letných aj zimných športov 6) vybudovanie krytej plavárne 7) vypracovanie prehľadného systému finančnej podpory športu z rozpočtu mesta 	<p>Riziká:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) devastácia verejne prístupných športovísk 2) vysoké náklady na prevádzku a údržbu športovísk 3) finančná náročnosť vrcholového športu 4) odchod mladých ľudí z mesta za prácou 5) športové kluby sa spoliehajú na finančnú podporu mesta 6) málo príležitostí pre získavanie externých zdrojov fondov EÚ, resp. ďalších finančných programov na podporu rozvoja športu 7) nezdravý životný štýl mládeže - éra vysedávania pri počítačoch, nezdravá a pohybovo malo zdatná veľká časť detí a mládeže

Zdroj: výstup pracovnej skupiny pre šport

2.11. Životné prostredie

V katastrálnom území mesta Snina platí v zmysle zákona NR SR č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov prvý stupeň ochrany. Pre časť katastrálneho územia patriacu do CHKO Vihorlat (242 ha) platí druhý stupeň ochrany.

2.11.1. Vodné zdroje

Cez územie aglomerácie preteká rieka Cirocha s prítokmi Cichá, Bystrá, Raťkovský, Veľký a Malý Tarnovský potok, Daľkovský potok, Staňov potok, Pčolinka. Pčolinka priberá prítoky Pichoňka a Dúbravský potok. Na riečnej sústave nad Sninou bola vybudovaná vodná nádrž Starina, ktorá priaznivo ovplyvňuje odtokové pomery na rieke Ciroche. Regulácia vodných tokov s cieľom ochrany pred výskytom možných záplav bude potrebná na rieke Ciroche,

Pčolínke, Pichoňke a potokoch Staňov, Bystrá, Veľký a Malý Tarnovský potok, Daľkovský, Raťkovský a Dúbravský potok. Taktiež je potrebné prebudovať stupne (splavy) na rieke Cirocha za účelom vybudovania rybovodu.

Vodným zdrojom pre obyvateľov a podnikateľské subjekty v meste Snina je predovšetkým vodná nádrž Starina. Lokalita Brehy je zásobovaná z prameňov Barnov, Hybkanin a Čierny potok v Zemplínskych Hámroch. Vodný zdroj Kopaná studňa situovaný pri sútoku potokov Pčolinka a Pichoňka, slúži dnes už len pre zásobovanie časti Lešné.

Kvalitu povrchových a podzemných vôd nemalou mierou zhoršuje poľnohospodárska činnosť, ktorej podiel na celkovom znečistení vody sa odhaduje na 30-50 %. Hlavným znečisťovateľom v povodí Cirochy je živočíšna výroba v okolitých obciach, predovšetkým z dôvodu produkcie odpadov ako maštalný hnoj, močovka, silážne šťavy a pod.

Mesto má vybudovanú jednotnú kanalizačnú sieť, na ktorú je napojených cca 99 % obyvateľov. Vybudované sú 4 zberače odvodňujúce takmer všetky lokality mesta. V rokoch 2013 – 2014 bola dobudovaná verejná kanalizácia v okrajových častiach mesta, a to na časti ulíc Daľkovská, Jesenského, SNP, Podrybnica a Stakčinska. Mesto Snina je v súčasnosti odkanalizované takmer na 100 %. Bez kanalizačnej siete zostanú iba koncové uličky – a to časť Ul. Kpt. Nálepku, časť Ul. Stakčinskej (za železničným priecestím v smere na Stakčín), časť Ul. Štúrovej (tri rodinné domy) a Ul. Perečinska (priemyselné prevádzky). Existujúca čistiareň odpadových vôd (ČOV) vybudovaná v roku 1991, situovaná západne od mesta po pravom brehu rieky Cirochy, bola projektovaná pre 30 096 obyvateľov. Pri predpokladanom prírastku obyvateľstva na 25 780 v roku 2020, by ČOV ešte kapacitne vyhovovala. Z dôvodu zastaranej technológie Východoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. Košice v súčasnosti realizuje rekonštrukciu a modernizáciu ČOV, táto má byť skolaudovaná do konca roka 2015. V súčasnosti sa zároveň realizuje intenzifikácia úpravy vody v Stakčíne, odkiaľ je pitná voda dodávaná, okrem Sniny, aj do širokého regiónu.

2.11.2. Ovzdušie

V meste Snina, podľa databázy Okresného úradu Snina, odboru starostlivosti o životné prostredie 28 prevádzkovateľov prevádzkuje 35 zdrojov znečisťovania ovzdušia. Zoznam najväčších prevádzkovateľov, zdroje znečisťovania a množstva emisi vypustených z jednotlivých zdrojov je uvedený v tabuľke.

Najväčší znečisťovatelia/prevádzkovatelia v meste Snina za rok 2014 podľa jednotlivých zložiek:

Tab. č. 40: Tuhé znečisťujúce látky (TZL)

P.č.	Prevádzkovateľ	TZL (t)	Podiel na celkovom znečisťovaní v rámci mesta (%)
1.	Teplo GGE	2,179164	38,051
2.	BEKY a.s.	1,770276	30,912
3.	UNEX Slovakia, a.s.	0,756491	13,209

Zdroj: Okresný úrad Snina, odbor starostlivosti o životné prostredie

Tab. č. 41: Oxidy dusíka (NO_x)

P.č.	Prevádzkovateľ	NO _x (t)	Podiel na celkovom znečisťovaní v rámci mesta (%)
1.	Energy Snina,a.s.	12,27438	39,392
2.	Snina Energy, s.r.o.	8,215113	26,365
3.	Teplo GGE s.r.o.	5,610504	18,006

Zdroj: Okresný úrad Snina, odbor starostlivosti o životné prostredie

Tab. č. 42: Oxid uhoľnatý (CO)

P.č.	Prevádzkovateľ	CO (t)	Podiel na celkovom znečisťovaní v rámci mesta (%)
1.	Teplo GGE s.r.o.	29,003322	68,932
2.	Energy Snina,a.s.	4,222036	10,035
3.	Snina Energy, s.r.o.	3,232665	7,6831

Zdroj: Okresný úrad Snina, odbor starostlivosti o životné prostredie

V roku 2014 bol uvedený do prevádzky stredný zdroj znečisťovania ovzdušia Tepláreň SE-12 spoločnosti Snina Energy s.r.o., Snina. o celkovom menovitom tepelnom príkone 22,5 MW s dvoma plynovými kogeneračnými jednotkami, každá s menovitým tepelným príkonom 3,6 MW (spolu 7,2 MW) a 3 plynovými kotlami so súhrnným menovitým tepelným príkonom 15,3 MW. Tepláreň SE-12 nahradí výrobou tepla doterajšiu spoločnosť Energy Snina, a.s. Snina a tým sa zníži produkcia emisií znečisťujúcich látok spaľovaním zemného plynu.

Tohto času je pred spustením prevádzka „Splyňovacia elektráreň Snina 2“ spoločnosti Pyrolýza 5 s.r.o., Prešov a pred dokončením „Splyňovacia elektráreň Snina 3“ spoločnosti Pyrolýza 6, s.r.o. Prešov. Elektrická energia sa bude vyrábať v jednotlivých spoločnostiach 3 x kogeneračnými jednotkami s výkonom 3 x 0,33 MW = 0,99 MW. Vstupnou surovinou pre technológiu splyňovania bude biomasa v rôznych formách resp. produktoch poľnohospodárstva tzv. drevoplyn z procesu splyňovania, čím sa zvýši aj podiel jednotlivých znečisťujúcich látok.

2.11.3. Pôda

Potenciálnymi zdrojmi kontaminácie pôdy a spodnej vody sú možné priesaky z komunálnej skládky odpadov v lokalite Hradisko a hnojenie močovkou a ostatnými chemickými hnojivami. Skládka odpadov je pravidelne monitorovaná v zmysle zákona o IPKZ.

2.11.4. Hluk, vibrácie a emisie

Hlavným zdrojom vibrácií a hluku je doprava cez obytné územia a železničná trať Humenné – Stakčín. Dopravná premávka je aj zdrojom škodlivých emisií, ktoré najviac zaťažujú životné prostredie bezprostredného okolia pozdĺž komunikačných trás. Potenciálne negatívnym faktorom ovplyvňujúcim kvalitu prostredia sa môže v budúcnosti stať tranzitná

medzinárodná doprava na plánovanej rýchlostnej komunikácii štátnej cesty I/74 Lipníky - Ubl'a.

2.11.5. Zosuvné územia

Nestabilizované lokality so zaznamenaným pohybom pôdy sa nachádzajú v častiach Daľkov, Brehy, Ul. Pálenčiarska, J. Bottu (lokality sa nachádzajú v zastavanom území intravilánu sídla) a v lokalite Hradzisko a Magurič (smerom na cestu I/74) v extraviláne sídla. V spomínaných lokalitách je potrebné previesť podrobnejší hydrogeologický prieskum s cieľom určenia stabilizačných opatrení a možnosti funkčného využitia uvedených území.

2.11.6. Záplavové územia

Územia najviac postihnuté týmto faktorom sa nachádzajú v najnižších údolných polohách riek Cirocha, Pčolinka (v ich neregulovaných úsekoch) a Pichoňka. Na Ciroche je to v úsekoch pred a za regulovaným úsekom toku v intraviláne sídla. Na Pichoňke je to najmä v častiach lokality Hrahorka a na Pčolinke najmä v častiach lokalít Chomin, Červencovo, Hradzisko. Problémom sú aj drobné vodné toky a to Raťkovský potok, Veľký a Malý Tarnovský potok, Daľkovský potok, Staňov potok, ktoré v čase privalových dažďov nestíhajú odvádzať vodu a po vybrežení spôsobujú škody na súkromných nehnuteľnostiach. Uvedené problémy by mohli byť vyriešené reguláciou všetkých miestnych tokov v zastavanom území a vegetačnou úpravou mimo zastavaného územia. K ochrane by prispelo aj vybudovanie záchytných povrchových rigolov prípadne záchytných nádrží nad zastavaným územím mesta, ktoré by zachytávali stekajúce dažďové vody z lesných porastov a poľnohospodárskych plôch. Inundačné územia v zmysle zákona o ochrane pred povodňami nie sú v lokalite určené.

2.11.7. Odpady

Pre reguláciu, hospodárenie a organizáciu zberu a zneškodňovania komunálneho odpadu má mesto schválené všeobecne záväzné nariadenie stanovujúce základné zásady zberu, prepravy, spôsobe triedenia, nakladania, zneškodňovania a zhodnocovania odpadov. Smerovanie odpadového hospodárstva na úrovni mesta určuje program odpadového hospodárstva (POH) spracovaný v zmysle zákona o odpadoch. Program sa vydáva spravidla na obdobie 5 rokov a predstavuje základný koncepčný dokument rozvoja odpadového hospodárstva v meste Snina pre určené obdobie. Je strategickým dokumentom, ktorý podlieha povinnému hodnoteniu zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Aktuálny POH mesta Snina na roky 2011 – 2015 nepredpokladá také vplyvy na životné prostredie a činnosti, ktoré podliehajú povinnému hodnoteniu podľa uvedeného zákona.

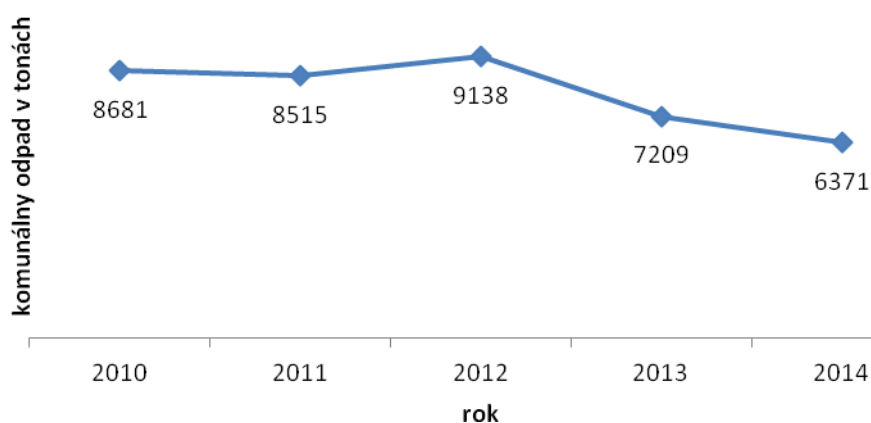

Tab. č. 43: Vznik komunálnych odpadov v rokoch 2010 – 2014 v meste Snina

Komunálny odpad	2010	2011	2012	2013	2014
Ostatný (t)	8663	8500	9127	7191	6356
Nebezpečný (t)	18	15	11	18	15
Spolu (t)	8681	8515	9138	7209	6371
Množstvo vyprodukovaného KO na 1 obyvateľa (kg)	416	412	445	353	316

Zdroj: Štatistické hlásenia mesta Snina

Graf č. 15: Komunálne odpady v meste Snina (spolu)

Zdroj: Štatistické hlásenia mesta Snina

Na území mesta sa v zmysle zákona realizuje triedený zber komunálneho odpadu (papier, plasty, kovy, sklo, viacvrstvé kombinované materiály, textil, biologicky rozložiteľný komunálny odpad) a zber oddelene vytriedených odpadov z domácností s obsahom škodlivín (objemný odpad, elektroodpad, akumulátory, batérie a pod.) a drobného stavebného odpadu. K skvalitneniu triedenia komunálnych odpadov a ich zberu a zvozu má vo veľkej miere prispieť aj uzamkývateľné kontajnerové stanovišťa, ktoré sa v súčasnom období realizujú a ich vybavenie novými zbernými nádobami na triedený odpad. Taktiež obnova a doplnenie príslušného strojového vybavenia. Pre účinnejšie triedenie odpadu by prispelo aj vybudovanie dotriedňovacieho zariadenia.

Na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu (BRO) bolo mestom v predchádzajúcom období v areáli firmy Energy Snina, a.s. vybudované Regionálne centrum zhodnocovania biologicky rozložiteľného odpadu, kde sa technológiou fermentácie spracováva BRO na kompost s ročnou kapacitou až 1500 ton BRO.

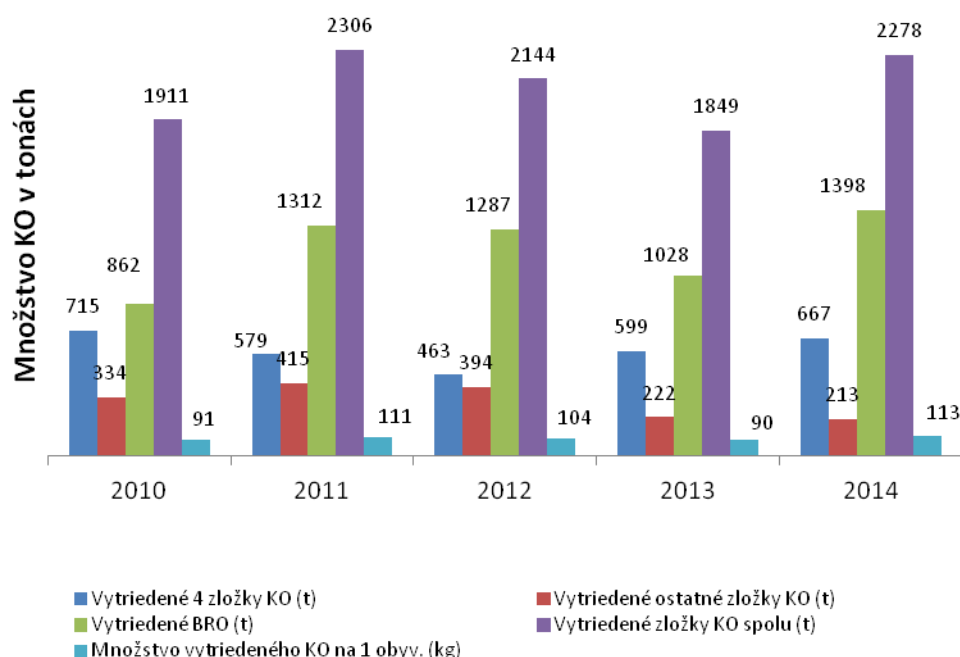
Tabuľka č. 44: Triedený zber komunálneho odpadu

	2010	2011	2012	2013	2014
Vytriedené 4 zložky KO (t)	715	579	463	599	667
Vytriedené ostatné zložky KO (t)	334	415	394	222	213
Vytriedené BRO (t)	862	1312	1287	1028	1398
Vytriedené zložky KO spolu (t)	1911	2306	2144	1849	2278
Množstvo vytriedeného KO na 1 obyvateľa (kg)	91	111	104	90	113

Zdroj: Štatistické hlásenia mesta Snina

V tabuľke č. 44 je samostatne uvedené množstvo vytriedených štyroch zložiek komunálneho odpadu - papier, sklo, plasty, kovy spolu s tetrapakmi, samostatne je uvedený vytriedený biologicky rozložiteľný odpad (BRO) a samostatne je uvedené množstvo vytriedeného ostatného odpadu, ktoré mesto zabezpečuje v zmysle zákona o odpadoch, a to štyrikrát do roka zber a prepravu objemných odpadov a oddelene vytriedených odpadov z domácností s obsahom škodlivín (používané batérie a akumulátory, odpadové motorové a mazacie oleje, farbivá, chemikálie a iné nebezpečné látky). Množstvo je bez drobných stavebných odpadov, ktoré sú evidované spolu so stavebnými odpadmi z prestavieb.

Graf č. 16: Triedený zber komunálneho odpadu

Zdroj: Štatistické hlásenia mesta Snina

2.11.8. Zariadenia na zneškodňovanie odpadov

Mesto vlastní riadenú skládku odpadov na nie nebezpečný odpad. Je situovaná cca 2 km od zastavaného územia smerom na Pčoliné v lokalite Fiľarovo. Prevádzkujú ju Verejnoprospešné služby Snina, s.r.o., v ktorej má mesto 100 % majetkovú účasť. Celková plocha vymedzená

oplotením je 16 000 m² a kapacita skládky 178 000 m³. Skládka má regionálny význam. Na skládke sa každoročne robia topografické merania, na základe ktorých sa zisťuje: celková plocha skládky pokrytej odpadom, celkový objem odpadu na skládke, ročný prírastok odpadu a výpočet voľnej kapacity, ktorá je k dispozícii. Podľa meraní realizovaných v rokoch 2005 až 2012 bola životnosť skládky max. do roku 2022. Zvýšenou separáciou vrátane BRO, ako aj zmenou spôsobu ukladania sa predĺžila životnosť skládky. K 30.12.2014 bolo celkovo množstvo doposiaľ uloženého odpadu na skládke 90 778 m³, voľná kapacita skládky cca 85 300 m³, t.j. 48,4 % z projektovaného objemu. Pri miere zhutnenia 1,23 t/m³ a uvažovanej produkcii odpadu 600 t/mesiac je životnosť skládky ešte na cca 16 rokov t.j. do roku 2030. Na základe odporúčaní záverečnej správy č. 2013-27 inžinierskogeologického prieskumu zrealizovaného v areáli skládky v roku 2013 je na skládke potrebné zrealizovať priťažovaciu lavicu, v rámci ktorej budú zrealizované drenážne stabilizačné rebrá, prebudovanie odvodňovacieho rigolu na rúrové podzemné vedenie a samotná priťažovacia lavica zo stavebného odpadu v objeme 36 950 m³ vrátane prekládka 2 stĺpov VN 22 kV.

Okrem riadenej skládky odpadov sa v Snine nachádza aj riadená skládka popolovín s celkovou rozlohou 15 000 m², ktorú prevádzkuje spoločnosť Energy Snina, a.s. Je situovaná v lokalite Maguriča a slúži na ukladanie prachu, popolčeka z odlučovačov, škvary a trosky z prevádzky teplárne.

V súčasnosti z dôvodu ukončenia naplavovania odpadu z procesu spaľovania uhlia a štiepky následkom definitívneho útlmu výroby tepla a elektriny v spoločnosti Energy Snina a.s. v roku 2014, spoločnosť Energy Snina, a.s. spracováva návrh revitalizačných opatrení. Na základe fyzikálno-chemických, mikrobiologických a biologických analýz skládky popolčeka, v súlade s právnymi predpismi pripravuje návrh sanácie prípadne rekultivácie skládky. Skládka popolčeka je v rámci informačného systému environmentálnych záťaží zaradená v Registri environmentálnych záťaží – časti A so strednou prioritou (K 35-65) – pravdepodobná záťaž, pod názvom SV (011) / Snina – Vihorlat – odkalisko, identifikátor: SK/EZ/SV/932, obec: Snina, okres: Snina, kraj: Prešovský. Predpokladom pre realizáciu plánovaných opatrení je aj využitie prostriedkov formou dotácie z Environmentálnych fondov.

2.11.9. Verejná zeleň

Mesto Snina má pomerne rozsiahle plochy verejnej zelene. Tvorí ju parková zeleň (Park mieru tzv. Starý park, Vihorlatský park, Park na Ul. 1. Mája, Park na Sídľ. 1, Pakčík na Sídľ. 2, park na nábreží rieky Cirocha, areál RO Rybníky), plochy verejnej zelene na jednotlivých sídliskách a pobrežná zeleň vodných tokov Cirocha, Pčolinka a Pichoňka. Zeleň na území mesta je na mnohých miestach dosť prehustená a už značne prerastená. Výruby a náhradná výsadba sa realizuje nekonceptne. V ďalšom období je potrebné sa zaoberať revitalizáciou zelene, spracovať pasport verejnej zelene a parkov mesta s návrhom riešení a opatrení. Jednotlivé parky na území mesta a vnútroblokové priestory bytových budov riešiť formou kompletnej revitalizácie t.j. revitalizácia zelene, mobiliáru, chodníkov, detských ihrísk a športovísk a osvetlenia. Taktiež by bolo vhodné zrealizovať lesopark v lokalite RO Rybníky.

Tab. č. 45: SWOT analýza „životné prostredie“

Silné stránky: <ul style="list-style-type: none">1) znižovanie odberu a používania podzemných a povrchových vôd2) Priaznivý vývoj emisií, koncentrácií a ukladania nánosov znečisťujúcich látok na území mesta3) rekonštrukcia a modernizácia ČOV4) vybudovaný systém odpadového hospodárstva5) rekonštrukcia verejného osvetlenia – znižovanie svetelného smogu, znižovanie energetického náročnosti	Slabé stránky: <ul style="list-style-type: none">1) nevhodný technický stav smetných nádob na KO2) nevhodné umiestnenie priemyselných prevádzok v blízkosti budov na bývanie3) nedostatočné opatrenia na ochranu pred záplavami4) nevybudovaný systém na monitorovania kvality vzduchu5) nedodržiavanie emisných limitov niektorými existujúcimi zdrojmi znečistenia6) nedostatok kvalifikovaných ľudských a finančných zdrojov na zabezpečenie starostlivosti o parky a verejnú zeleň7) nízky objem odpadových materiálov zhromažďovaných oddelene od KO8) nízka miera poznatkov obyvateľov o význame separovanie, neochota separovať odpad
Príležitosti: <ul style="list-style-type: none">1) zvýšenie podielu zhodnocovania a zníženie podielu zneškodňovania odpadov uprednostňovaním materiálového zhodnocovania pred energetickým2) zníženie vypúšťania odpadových vôd, ktorú predstavujú bodové zdroje znečistenia3) zníženie znečistenia povrchových vôd v dôsledku poklesu priemyselnej a poľnohospodárskej výroby4) zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva vďaka zvyšujúcemu sa podielu počtu domácností pripojených na verejný vodovod, kanalizáciu, čistiareň odpadových vôd5) zníženie emisií základných látok znečisťujúcich ovzdušie, prchavých organických zlúčenín, ťažkých kovov, na stav zodpovedajúci medzinárodným zmluvám6) propagácia iniciatívy na minimalizáciu vytvárania odpadu7) šetrenie prírodnými zdrojmi využívaním odpadu ako sekundárneho zdroja energie8) inštitucionálne posilnenie efektívnej ochrany prírody a krajiny9) vypracovanie a implementácia manažmentových plánov pre chránené územia začlenené do NATURA 200010) podpora zavádzania technológií získavania	Riziká: <ul style="list-style-type: none">1) riziká súvisiace s nepredvídateľnými prírodnými katastrofami (záplavy, suchá, zosuvy, ...)2) zvýšené riziko negatívnych účinkov na životné prostredie, ktoré hrozí z existujúcich skládok3) návrat k vykurovaniu tuhým palivom z dôvodu zvýšenej ceny plynu4) finančné riziko nákladov a zisku za triedený odpad

energie z obnoviteľných zdrojov 11) podpora zavádzania systémov environmentálneho manažérstva v rôznych subjektoch na území mesta 12) likvidácia starých environmentálnych záťaží 13) obnova strojov a zariadení v odpadovom hospodárstve	
---	--

Zdroj: výstup pracovnej skupiny pre životné prostredie

2.11.10. Územné plánovanie

Mesto Snina má v súčasnosti v platnosti Územný plán mesta Snina, ktorý bol schválený uznesením Mestského zastupiteľstva v Snine č. 569/2005 zo dňa 09.06.2005 aktualizovaný Zmenami a doplnkami 2008, ktoré boli schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Snine č. 840/2010 zo dňa 04.11.2010; Zmenami a doplnkami č. 2, ktoré boli schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Snine č. 272/2012 zo dňa 27.09.2012; Zmenami a doplnkami č. 3, ktoré boli schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Snine č. 336/2012 zo dňa 13.12.2012; Zmenami a doplnkami č. 4, ktoré boli schválené uznesením Mestského zastupiteľstva č. 424/2013 zo dňa 09.07.2013 a Zmenami a doplnkami č. 5, ktoré boli schválené uznesením Mestského zastupiteľstva č. 459/2013 zo dňa 26.09.2013. V súčasnosti prebieha proces obstarávania Zmien a doplnkov č. 6. Všetky zmeny a doplnky boli realizované na základe žiadosti fyzických a právnických osôb v súvislosti s ich zamýšľanými zámermi. Zmeny mali charakter dielčích úprav týkajúcich sa funkčného využitia pozemkov v k.ú. Snina.

V nasledujúcich rokoch je potrebné pristúpiť ku kompletnej aktualizácii Územného plánu mesta Snina, ktorá by vychádzala z aktuálnych potrieb mesta a jej obyvateľov.

2.12. Technická infraštruktúra

Oblasť vodného hospodárstva, kanalizácie, riadenej skládky odpadov a popolovín je analyzovaná v kapitole „Životné prostredie“.

Snina je v súčasnosti v plnom rozsahu plynofikovaná a distribúciu zemného plynu zabezpečuje spoločnosť SPP – distribúcia, a s., Bratislava. Odbery sú zásobené z niekoľkých regulačných staníc. Pri navrhovaní potrieb zemného plynu sa uvažuje s potrebami pre vykurovanie, prípravu teplej úžitkovej vody a varenie v RD a BD. Potreby priemyslu je nutné riešiť so zreteľom na kapacitu, rozsah výrobných priestorov a výrobné technológie.

Potreby tepla pre rodinné domy sú zabezpečené zemným plynom a teplo v bytových domoch zabezpečuje v prevažnej väčšine centrálna tepelná sústava v meste.

Mesto Snina je zásobované elektrickou energiou VN a NN. Nízkonapäťový rozvod je realizovaný podľa charakteru príslušnej mestskej časti a je v prevažnej miere káblový v zemi a v niektorých odľahlých častiach mesta aj vzdušný na betónových podperách.

V meste je dobrá vybavenosť telekomunikačnej infraštruktúry, je pokryté signálom troch mobilných operátorov, má vlastnú káblovú televíziu, vlastný kamerový systém a vysokorychlostný internet cez káblovú optickú sieť a zrekonštruované verejné osvetlenie.

Tab. č. 46: SWOT analýza „Technická infraštruktúra“

<p>Silné stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) vybudované inžinierske siete (voda, plyn, kanalizácia, elektrická energia, teplo) 2) existencia 2 cintorínov a domov smútku 3) mestský kamerový systém 4) vybudovaná dopravná infraštruktúra 5) aktuálny územný plán umožňujúci ďalší rozvoj mesta 6) administratívne centrum regiónu 7) dostatočné zdroje pitnej vody 8) zrekonštruovaná ČOV 9) zrekonštruované verejné osvetlenie 10) vybudovaná železničná stanica štandardného vybavenia 11) dostatočná ponuka telekomunikačných služieb 12) existujúca skládka komunálneho odpadu 13) skládka BRO 	<p>Slabé stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nevýhodná geografická poloha mesta 2) nedostatočná údržba komunikácií a chodníkov 3) nedostatok parkovacích a garážových plôch 4) nedostatočná bezbariérovosť v meste 5) zlý technický stav ciest v celom okrese (štátna cesta na Pčoliné) 6) prechádzajúca štátna cesta medzinárodného významu priamo cez centrum mesta 7) nevyhovujúca autobusová stanica 8) nedostatok cyklotrás a bežeckých trás 9) neekologický charakter súčasnej dopravy 10) nárast individuálnej dopravy 11) chýbajúci integrovaný systém verejnej dopravy 12) zastaralé tepelné rozvody 13) nedostatok detských ihrísk a oddychových zón 14) chýbajúce protipovodňové opatrenia
<p>Príležitosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) možnosť získať finančné prostriedky z eurofondov 2) rozvoj cyklistickej dopravy 3) využitie ekologických foriem dopravy 4) potreba dobudovania technickej infraštruktúry vo vzťahu na rozvoj priemyselného parku 5) spracovanie koncepcie rozvoja mesta v tepelnej energetike 6) rozvoj informačných technológií 7) možnosť riešenia pracovných príležitostí 	<p>Riziká:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nedostatok finančných prostriedkov na modernizáciu dopravy a obnovu miestnych komunikácií 2) nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov 3) finančná náročnosť pri spolufinancovaní projektov z EÚ fondov 4) stret rozvojových záujmov a ochrany životného prostredia 5) obava investorov plynúca zo zlej geografickej polohy mesta

Zdroj: výstup pracovnej skupiny pre infraštruktúru, bývanie a pozemky

2.13. Informatizácia

Tak, ako na území celého Slovenska aj v meste Snina prebieha informatizácia pomalým tempom. V dnešnej dobe informačnej spoločnosti má však verejnosť právo na vysokú kvalitu

poskytovania elektronických informačných služieb, a preto je potrebné aj zvýšenie aktivity mesta v procese informatizácie na miestnej úrovni.

Hardverové vybavenie mestského úradu je na dostačujúcej úrovni, je však potrebné obmieňať toto vybavenie v pravidelných intervaloch a skvalitniť tak pracovné podmienky a rýchlosť spracovania údajov. Keďže vývoj informačných technológií je rýchly samospráva by mala držať krok s technickým vývojom a prispôsobovať tomu aj hardverové vybavenie úradu. Ak chce mesto poskytovať elektronické služby pre svojich obyvateľov a vybudovať tak modernú samosprávu, ktorá bude dostupnejšia a kvalitnejšia vzhľadom k potrebám a požiadavkám jeho obyvateľov, musí mať na to kapacity nielen osobné, ale aj pracoviská musia byť na to patrične vybavené.

V oblasti softvéru v súčasnosti neexistuje jednotný informačný systém na riadenie agendy miest a obcí na území SR. Preto každé mesto rieši otázku digitalizácie dokumentov, správy databáz a údajov o svojich obyvateľoch cez softvér od súkromných firiem. Mesto Snina používa na správu daní a poplatkov, účtovníctva, správy majetku a ďalších agend komplexný informačný systém od súkromnej firmy, ktorá má však dominantné postavenie na Slovenskom trhu, čo je pozitívne hlavne z dôvodu koncepcie rozvoja informačných systémov. V súčasnosti je mesto napojené na nový celoštátny matričný systém CISMA, ktorý prepája matričnú agendu celej republiky. Takisto evidencia obyvateľov prešla na nový softvér Register adries, ktorý prepája do celoštátnej databázy obyvateľov štátne orgány, samosprávu a políciu. Na zameranie a lokalizáciu stavieb mesto využíva geografický informačný systém, ktorý sprístupnilo v značnej miere aj verejnosti a sprístupňuje tak digitálne informácie o všetkých parcelách a stavbách v katastrálnom území mesta. Tento systém v značnej miere napomáha hlavne územnému plánovaniu mesta.

Najvýznamnejší komunikačný kanál mesta s obyvateľmi je webové sídlo mesta www.snina.sk, ktoré prešlo kompletným redizajnom tak, aby spĺňalo najnovšie štandardy prístupnosti webov samospráv a zároveň drží krok s nastoleným trendom v tvorbe dizajnovovo atraktívnych webov. Najdôležitejší je však samozrejme obsah stránky, a preto je potrebné dbať na aktuálnosť a presnosť poskytovaných informácií. Na webovom sídle prebieha postupná digitalizácia dokumentov a formulárov a sídlo sa tak pripravuje na plánovaný príchod digitálnych služieb e-governmentu. Spustenie služieb je naplánované na rok 2016. Celkovej informatizácii výraznou mierou napomáha aj zaručený elektronický podpis (ďalej len „ZEP“), ktorý je od roku 2014 súčasťou novo vydávaných občianskych preukazov. Je však potrebné zvýšiť povedomie ľudí, aby túto možnosť využívali, keďže úzko súvisí s informatizáciou samospráv. Ak občan nemá nový občiansky preukaz s aktivovaným ZEP, služby e-governmentu prakticky nebude môcť využívať.

Pozitívny vplyv na informatizáciu spoločnosti má určite aj ústredný portál verejných služieb ľuďom – www.slovensko.sk, na ktorý sú napojené všetky samosprávy. Sú tu zriadené elektronické schránky na komunikáciu medzi obyvateľmi a orgánmi štátnej správy.

Pre mesto je potrebné v oblasti informatizácie vybudovať a spojiť do jednotnej metropolitnej siete všetky organizácie zriadené mestom, tak aby ich údaje boli prepojené v jedinej databáze. Zefektívni sa tým práca v týchto organizáciách, zamedzí sa duplicita údajov a zvýši sa dohľad nad poskytnutými finančnými prostriedkami z mesta pre tieto organizácie. Takáto sieť sa využije taktiež na rozšírenie kamerového systému a zvýšenie bezpečnosti v uliciach mesta. Sieť bude slúžiť aj na rozšírenie verejných prístupových bodov pre obyvateľov mesta,

čím by sa zvýšil záujem o využívanie informačných technológií obyvateľmi mesta a o postupné zavádzanie digitalizácie samosprávy formou služieb e-government.

Hlavným problémom informatizácie samospráv však naďalej ostáva nedostatočné pokrytie menších obcí širokopásmovým internetom. Sú to takzvané „biele miesta“. V tejto oblasti by mali pomôcť hlavne projekty z fondov EÚ, vďaka ktorým Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby SR pripraví „chrbticovú sieť“ a dotiahne širokopásmový internet aj do oblastí, v ktorých nie sú lokálni poskytovatelia internetových služieb ochotní investovať do rozvodov optických sietí, kvôli ekonomickej neefektívnosti. Až po realizácii týchto projektov bude možné hovoriť o komplexnej informatizácii samospráv, preto že občania majú právo na poskytovanie elektronických služieb bez ohľadu na odľahlosť ich obydľia od fyzických sídiel úradov.

Tab. č. 47: SWOT analýza „Informatizácia“

<p>Silné stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) postačujúce hardverové vybavenie úradu 2) postačujúce softverové vybavenie úradu 3) ochota predstaviteľov mesta zlepšiť situáciu v oblasti informatizácie samosprávy 4) vydávanie občianskych preukazov so ZEP 5) prechod na celoštátny softvér CISMA a Register adries 6) digitálne mesto – zverejňovanie údajov 7) wi-fi hotspoty na verejnosti, dostupnejší mobilný internet a veľké množstvo mobilných zariadení využívaných prevažne mladými ľuďmi 	<p>Slabé stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zastaralé sieťové rozvody v budove MsÚ 2) nedostatok finančných prostriedkov na obnovu hardvéru a softvéru 3) slabé zručnosti zamestnancov úradu v oblasti IT 4) neochota zamestnancov učiť sa a správne využívať možnosti informačných systémov 5) slabé zručnosti obyvateľov v oblasti internetu 6) neochota obyvateľov využívať internetové formuláre, informácie a e-služby 7) nedostupnosť širokopásmového internetového pripojenia v okrajových častiach mesta a príľahlých obciach
<p>Príležitosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ochota mesta zapájať sa do projektov informatizácie samospráv 2) vypracovanie koncepcie rozvoja informačných systémov 3) projekty z podporov Národnej agentúry pre sieťové a elektronické služby 4) účasť súkromných firiem na budovaní optickej internetovej siete v meste Snina 5) ochota mladých ľudí pracovať s internetom, e-government službami a ostatnými informačnými technológiami 6) zvyšovanie vybavenosti ZŠ a MŠ informačnými technológiami – budúca generácia nebude mať problém pracovať s IT 	<p>Riziká:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nedostatočné vypracovanie koncepcie rozvoja informačných systémov 2) v prípade neúspešnosti podaných projektov zbytočne vynaložené finančné prostriedky na projektovú dokumentáciu a manažment projektov 3) obnovovanie hardvéru a softvéru neprimerane pomalšie ako vývoj informačných technológií 4) slabý záujem obyvateľov mesta o veci verejné 5) neochota obyvateľov učiť sa využívať služby e-governmentu 6) pomalý prechod na nové občianske preukazy so ZEP

Zdroj: Výstup pracovnej skupiny pre informatizáciu

2.14. Bezpečnosť občanov

Budovanie a udržiavanie jednej z najdôležitejších kvalít života obyvateľov – pocit bezpečnosti a istoty je prvoradý cieľ tejto oblasti. Z úrovne mesta a jeho samosprávnych orgánov a v spolupráci so štátnymi orgánmi, ale aj s verejnosťou, je potrebné zabezpečiť ochranu života, zdravia a majetku obyvateľov a návštevníkov mesta pred poškodením a zničením kriminálnou činnosťou i zlepšenie verejného poriadku najmä posilnením a koordináciou všetkých bezpečnostných zložiek pôsobiach na území mesta. Taktiež je potrebné realizovať preventívne a osvetové programy na posilnenie participácie občanov pri zabezpečení poriadku a bezpečnosti, pri zabezpečovaní ochrany svojho zdravia a majetku a pre znižovanie drobnej kriminality a priestupkov.

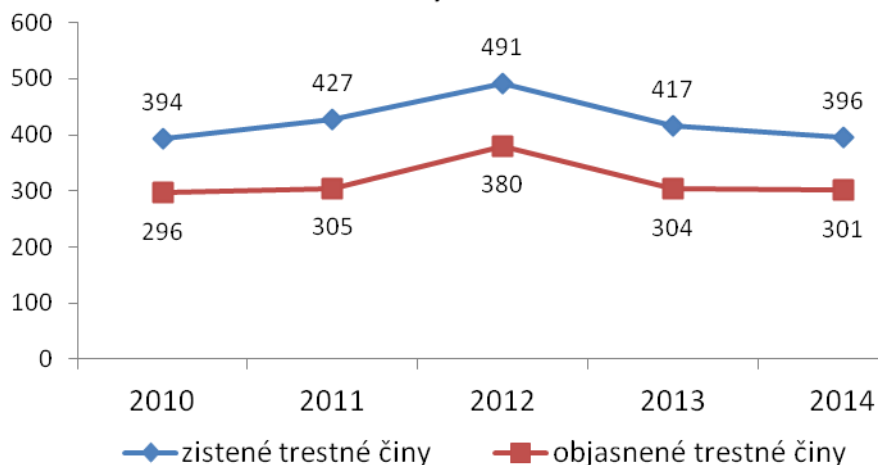
V meste má sídlo Obvodné oddelenie PZ, Okresný dopravný inšpektorát, Oddelenie evidencií a dokladov a Mestská polícia.

Obvodné oddelenie PZ pri svojej činnosti spolupôsobí pri ochrane základných práv a slobôd, najmä pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb a pri ochrane majetku, odhaľuje trestné činy, priestupky a zisťuje ich páchatel'ov.

Najväčšie problémy s bezpečnosťou v meste súvisia predovšetkým s nepriaznivou sociálnou situáciou občanov mesta a rómskou populáciou, vysokou mierou nezamestnanosti, vysokej a odkázanosťou na sociálny systém, alkoholizmom v rodinách, gemblerstvom, s nedostatočnou výchovou detí a mládeže zo strany rodiny (vysoký počet záškoláctva rómskych detí), čo nepriamo vytvára priestor na páchanie rôznej protizákonnej činnosti. Najvyšší podiel v nápade trestnej činnosti a priestupkov má majetková trestná činnosť, ktorou sa sleduje okamžité získanie finančných prostriedkov, tovaru a iných materiálnych vecí. Ide hlavne o krádeže na verejnosti, v obchodoch, rodinných domoch, v pivniciach obytných domoch a pod. Za majetkovou trestnou činnosťou nasleduje násilná trestná činnosť a priestupky na úseku občianskeho spolunažívania. Tu patria najmä výtržnosti, ublíženia na zdraví, vandalizmus a z priestupkov znečisťovanie verejných priestranstiev. Nasledujúci graf nám uvádza vývoj trestnej činnosti od roku 2010 až 2014, z ktorého je zrejmé, že nechochádza k rapídному nárastu trestnej činnosti a jej objasnenosť má stúpajúci trend.

Graf č. 17: Počet trestných činov na území mesta Snina

Zdroj: Mestská polícia Snina

Tab. č. 48 : Počet trestných činov na území mesta Snina riešených OO PZ Snina do príloh

ROK	2010	2011	2012	2013	2014
zistené trestné činy	394	427	491	417	396
objasnené trestné činy	296	305	380	304	301
% objasnenosti tr. činov	75,1	71,4	77,4	72,9	76,0

Zdroj: OO PZ Snina

Tab. č. 49 : Počet priestupkov na území mesta Snina riešených OO PZ Snina

ROK	2010	2011	2012	2013	2014
zistené priestupky	1236	1052	1073	905	821
objasnené priestupky	763	654	684	564	525
% objasnenosti priestupkov	61,7	62,1	63,7	62,3	63,9

Zdroj: OO PZ Snina

Okresný dopravný inšpektorát plní úlohy súvisiace s evidenciou motorových vozidiel, vykonáva skúšky uchádzačov o vodičský preukaz, prejednáva v správnom konaní dopravné priestupky.

Oddelenie dokladov vydáva identifikačné karty osôb /občianske preukazy/, vodičské preukazy a cestovné pasy.

V meste sa nachádza aj hasičská stanica, a spolu s dobrovoľnou požiarou ochranou sa stará o protipožiaru bezpečnosť občanov a ich majetku.

Mestská polícia zabezpečuje verejný poriadok v meste, spolupôsobí pri ochrane obyvateľov mesta a iných osôb v meste pred ohrozením ich života a zdravia, spolupôsobí s príslušnými útvarmi Policajného zboru pri ochrane majetku mesta, majetku občanov, ako aj iného majetku v meste pred poškodením, zničením, stratou alebo pred zneužitím a plní ďalšie úlohy vyplývajúce zo zákona o obecnej polícii, všeobecných nariadení mesta, uznesení mestského zastupiteľstva a rozhodnutí primátora mesta. Súčasťou mestskej polície je aj chránené pracovisko, kde pracuje 5 operátorov 24 hodín denne. Ich úlohou je obsluha bezpečnostného kamerového systému. V centre mesta je prenos kamerového obrazu sprostredkovaný 8 otočnými digitálnymi a 9 statickými kamerami. Z kaštieľa prenos obrazu zabezpečuje 9 statických a 1 otočná kamera. Biokúpalisko v RO Rybníky je vybavené 9 statickými a 1 otočnou kamerou. Na sídl. 1 bol koncom roka 2013 odovzdaný do prevádzky nový kamerový systém, ktorý pozostáva z 5 otočných kamier, ktoré 24 hod. monitorujú priestory Ul. ČSA, Študentskej, Palárikovej, objekt Domu pokojnej staroby, cirkevného chrámu, obytných domov a príľahlých priestorov.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame počty priestupkov a ich charakter, ktoré riešila Mestská polícia od roku 2010 do roku 2014. Z údajov vyplýva nárast počtu priestupkov, najmä pri porušovaní VZN a dopravných priestupkoch.

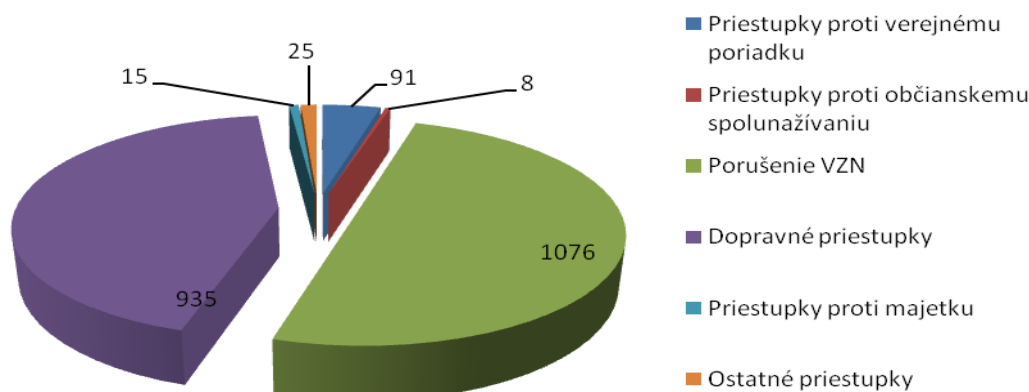
Tab. č. 50 : Prehľad priestupkov na území mesta Snina riešených MsP Snina

ROK	2010	2011	2012	2013	2014
Priestupky proti verejnému poriadku	82	36	200	212	91
Priestupky proti občianskemu spolunažívaniu	22	11	8	20	8
Porušenie VZN	254	152	716	761	1076
Dopravné priestupky	118	108	669	669	935
Priestupky proti majetku	18	4	23	31	15
Ostatné priestupky	14	10	31	32	25
Priestupky zistené spolu	508	321	1647	1725	2150

Zdroj: Mestská polícia Snina

Graf č. 18: Priestupky na území mesta Snina v roku 2014

Zdroj: Mestská polícia Snina

Tab. č. 51 : SWOT analýza „Bezpečnosť občanov“

<p>Silné stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) existencia Obvodného oddelenia PZ a Okresného dopravného inšpektorátu v meste 2) existencia Mestskej polície v meste 3) odborná úroveň príslušníkov PZ 4) efektívna spolupráca štátnej a mestskej polície pri zabezpečovaní bezpečnosti občanov a ich majetku v meste 5) funkčnosť vybudovaného mestského kamerového monitorovacieho systému v meste 	<p>Slabé stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nedostatočné pokrytie mesta hliadkovou a obchádzkovou činnosťou príslušníkov mestskej polície 2) nedostatočné technické vybavenie a pracovné podmienky príslušníkov mestskej polície 3) absencia pomocníkov polície 4) nízka úroveň dôvery občanov v činnosť polície pri zabezpečovaní pokojného života v meste , ochrana majetku a zdravia 5) absencia preventívnej činnosti
<p>Príležitosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zvýšenie ochrany a bezpečnosti občanov a návštevníkov mesta v uliciach a rekreačnej oblasti Rybníky intenzívnejším hliadkovaním 2) zvýšenie ochrany majetku občanov a návštevníkov mesta 3) skvalitnenie úrovne práce mestskej polície posilnením jej technického vybavenia a zlepšovaním jej pracovných podmienok 4) modernizácia a rozšírenie mestského kamerového monitorovacieho systému na vybraných lokalitách v meste 5) aplikácia politiky prevencie v praxi 6) zníženie dopravnej nehodovosti v meste 	<p>Riziká:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nedostatočná kvalita adeptov na príslušníkov polície 2) nedostatočná motivácia pre výkon príslušníka polície 3) riziko ohrozenia života a zdravia pri výkone služby 4) nárast trestnej a inej protispoločenskej činnosti 5) nepriaznivá ekonomická situácia občanov

Zdroj: výstup pracovnej skupiny pre bezpečnosť

2.2. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Tab. č. 52: STEEP analýza

2.1. Vonkajšie faktory (STEEP analýza)	
Sociálne	Nepriaznivý demografický vývoj v meste a okolí (klesajúci počet narodených detí)
	Starnutie populácie (nárast priemerného veku z 32 na 37 rokov a zvyšovanie indexu starnutia z 50 na 59 za ostatných 10 rokov)
	Odchod mladých ľudí za prácou
	Nárast počtu rómskych obyvateľov
	Znižovanie populácie v spádovej oblasti (vymieranie malých obcí v regióne)
	Vyššia miera nezamestnanosti
	Nedostatočné prepojenie systému vzdelávania s potrebami trhu práce
	Arogancia, odmietanie, spochybňovanie hodnôt a správania
	Životný štýl obyvateľov (menej pohybových aktivít, viac stresu, preferovanie konzumného spôsobu života, oslabovanie rodinných hodnôt, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, neochota prijímať nové kvalitnejšie formy kultúry a pod.)
Technické	rýchly rozvoj informačno-komunikačných technológií
	obmedzená dostupnosť regiónu, chýbajúca rýchlostná komunikácia, čo bráni príchodu väčších investorov
	zrekonštruované verejné budovy v meste
	Vybudovaná infraštruktúra (voda, kanál, plynofikácia, tepelné hospodárstvo)
Ekologické	Vyššia kvalita životného prostredia, dosiahnutý vysoký stupeň zberu a zhodnocovania odpadov, vybudovaná skládka TKO a centrum BRO
	Absentujúci systém monitorovania ovzdušia
	Nedostatočné protipovodňové opatrenia
	Environmentálne záťaž
Ekonomické	Možnosti využívania finančných zdrojov z fondov EÚ a iných grantov a programov
	Úverové zaťaženie mesta
	Nízka priemerná mzda obyvateľov, nízka kúpyschopnosť obyvateľstva
	Nedostatočná miera podielových daní pre obce
	Nezáujem sponzorov o podporu športových a kultúrnych aktivít v meste
	Daňové zaťaženie
Politicko - právne	Neefektívna politika vlády SR na podporu zaostalejších regiónov
	Komplikovaná legislatíva v oblasti verejného obstarávania
	Nedostatočné riešenia problémov marginalizovanej rómskej komunity

Zdroj: vlastné spracovanie

3. STRATEGICKÁ ČASŤ

3.1. Vízia

Mesto Snina – mesto pre plnohodnotný život obyvateľov, ktorí sa tu rozhodli žiť, ale aj pre obyvateľov, ktorí sa po rokoch skúseností života v iných častiach Slovenska i zahraničia, rozhodli vrátiť.

Mesto Snina je v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov, samosprávnym celkom Slovenskej republiky, ktorý zodpovedá za všestranný rozvoj svojho územia a všetkých jeho obyvateľov. Pri tvorbe stratégie na roky 2016 – 2022 vychádzali tvorcovia dokumentu najmä zo základných rozvojových dokumentov mesta Snina, a to Miestneho rozvojového a akčného plánu mesta Snina na roky 2005 – 2014 a Územného plánu mesta Snina. Ďalšie dokumenty, ktoré tvorili východisko pre spracovanie stratégie, boli:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC Prešov na roky 2008 – 2015
- Komunitný plán sociálnych služieb mesta Snina na obdobie rokov 2015 – 2025
- Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v regióne Horný Zemplín
- Zásady pre rozvoj zásobovania územia mesta teplom
- Konceptný zámer rozvoja školstva na roky 2014 – 2018
- Program odpadového hospodárstva mesta Snina na roky 2011-2015
- Programový rozpočet mesta Snina

Najdôležitejšími informáciami pre tvorbu stratégie však boli analýzy jednotlivých oblastí, na ktorých pracovali samostatné odborné pracovné komisie. Z jednotlivých SWOT analýz, boli vybraté nasledovné problémové oblasti:

3.2. Hospodárstvo a trh práce

- dlhodobo vysoká miera nezamestnanosti
- vysoký odliv mladých ľudí za prácou do vyspelejších regiónov
- mesto nemá vhodné priestory a pozemky na rozvoj podnikania
- nedostatočná infraštruktúra a dopravné prepojenie s ostatnými regiónmi Slovenska

3.3. Bývanie a pozemky

- chýbajúce malometrážne byty
- neexistencia bytov nižšej cenovej kategórie, resp. náhradných bytov pre neplatičov a sociálne slabších občanov mesta
- vysoký podiel obyvateľov s minimálnym príjmom
- veľké percento neplatičov, resp. dlžníkov
- nedostatok pozemkov vo vlastníctve mesta vhodných na výstavbu garáží, IBV a podnikanie

- nesúladi reálnych hraníc pozemkov so stavom v katastrálnom operáte a z toho vyplývajúce problémy dotknutých vlastníkov

3.4. Vzdelávanie a školstvo

- Nedostatočný počet kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov a chémie na 2. st. ZŠ
- Podmienky na vyučovanie a rozvoj športových aktivít na niektorých školách
- Nezrekonštruované objekty niektorých škôl a školských zariadení – vyššie prevádzkové náklady
- Vysoké percento žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia
- Silný stupeň segregácie žiakov podľa sociálneho zázemia na školách – mnoho detí zo sociálne znevýhodneného prostredia v špeciálnej základnej škole

3.5. Sociálna starostlivosť

- nedostatok zariadení sociálnych služieb okrem zariadení pre dôchodcov
- nedostatočný záujem rodiny o pomoc pri riešení sociálnej a krízovej situácie
- nedostatočné finančné ohodnotenie zamestnancov sociálnych služieb
- vysoký počet dysfunkčných rodín v dôsledku rôznych sociálno-patologických javov (nezamestnanosť, chudoba, nízke mzdové ohodnotenie, mobilita za prácou a pod.)
- zvyšovanie počtu občanov odkázaných na sociálnu pomoc a sociálnu intervenciu
- nízke právne vedomie občanov mesta

3.6. Zdravotníctvo

- nedostatočná vybavenosť kvalitnou modernou zdravotníckou prístrojovou technikou
- chýbajúce odborné a špecializované zdravotnícke služby
- zastaralý vozový park dopravnej zdravotníckej služby
- zvyšovanie počtu prestárleho obyvateľstva v spádovej oblasti NsP
- nedostatočný objem objednaných výkonov zdravotnej starostlivosti zo strany zdravotných poisťovní

3.7. Životné prostredie

- nevhodný technický stav smetných nádob na komunálny odpad
- nedostatočné opatrenia na ochranu pred záplavami
- nedostatok kvalifikovaných ľudských a finančných zdrojov na zabezpečenie starostlivosti o parky a verejnú zeleň
- nízky objem odpadových materiálov zhromažďovaných oddelene od komunálneho odpadu
- nízka miera poznatkov obyvateľov o význame separovania, neochota separovať odpad

3.8. Technická infraštruktúra a doprava

- nedostatočná údržba komunikácií a chodníkov

- chýbajúce chodníky v okrajových častiach mesta
- nedostatok parkovacích a garážových plôch
- nedostatočná bezbariérovosť v meste
- nedostatok parkovacích miest
- zlý technický stav miestnych a štátnych komunikácií v meste
- chýbajúce zastrešenie nástupíšť na autobusovej zastávke
- nebezpečná križovatka ulíc Študentská a Partizánska
- neekologický charakter súčasnej dopravy
- zastarané tepelné rozvody na sídlisku Komenského
- neukončená rekonštrukcia verejného osvetlenia
- nedobudované verejné osvetlenie v okrajových častiach mesta
- zastarané NN a VN rozvody

3.9. Kultúra

- zlý technický stav niektorých kultúrnych pamiatok
- málo aktivít podnecujúcich spájanie kultúry a cestovného ruchu
- dlhodobý nedostatok financií na podporu plánovaných kultúrnych aktivít
- absencia priestorov pre depozitárne, skladové a reštaurátorske účely
- absencia polyfunkčného priestoru pre edukačné aktivity zamerané na všetky cieľové skupiny

3.10. Cestovný ruch

- nedostatočné množstvo zariadení pre celoročný cestovný ruch
- nízka využiteľnosť TIC
- nevybudovaný turistický orientačný systém v meste s prepojením na atrakcie v okolí
- nedostatočná kapacita ubytovacích a stravovacích zariadení v meste a v RO Sninské rybníky
- nedostatočná komunikácia a spolupráca medzi súkromným a verejným sektorom
- chýbajúce resp. zle značené turistické a cyklistické trasy
- nedostatočné finančné zdroje na prezentáciu mesta

3.11. Bezpečnosť

- Nedostatočné pokrytie mesta hliadkovou a obchádzkovou činnosťou príslušníkov mestskej polície
- Nedostatočné technické vybavenie a pracovné podmienky príslušníkov mestskej polície
- Absencia pomocníkov polície
- Nízka úroveň dôvery občanov v činnosť polície pri zabezpečovaní pokojného života v meste , ochrana majetku a zdravia
- Absencia preventívnej činnosti

3.12. Šport

- Nedostatočné využívanie školských športových zariadení
- Zastarané vybavenie športovísk a telocviční
- Absencia plavárne a klziska
- Nevyužívaný priestor starého ihriska pre šport a rekreáciu
- Slabý záujem sponzorov – podnikateľov
- Nedostatok finančných zdrojov pre šport

3.13. Informatizácia

- zastarané sieťové rozvody v budove MsÚ
- nedostatok finančných prostriedkov na obnovu hardvéru a softvéru
- slabé zručnosti obyvateľov v oblasti internetu
- neochota obyvateľov využívať internetové formuláre, informácie a e-služby
- nedostupnosť širokopásmového internetového pripojenia v okrajových častiach mesta a príľahlých obciach
- chýbajúca optická sieť na území mesta

4. ZÁKLADNÉ STRATEGICKÉ CIELE PHSR PODĽA PRIORÍT

Na základe vypracovaných analýz a výberu najväčších problémových oblastí, bolo stanovených 13 základných strategických cieľov.

Priorita I – Ekonomická

V rámci tejto priority sú stanovené 4 základné ciele:

Cieľ 1 - Zvýšenie zamestnanosti

Cieľ 2 - Zlepšenie podmienok na bývanie

Cieľ 3 - Zlepšenie kvality komunikácií a zvýšenie bezpečnosti dopravy v meste

Cieľ 4 - Zvýšenie atraktívnosti mesta

Priorita II – sociálna

V rámci tejto priority sú stanovené 4 základné ciele:

Cieľ 1 - Zvýšenie kvality života občanov mesta s dôrazom na občanov v ťažkej životnej a sociálnej situácii s prihliadnutím na ich potreby

Cieľ 2 - Zvýšenie úrovne kultúrnych aktivít a skvalitnenie materiálno-technické vybavenie kultúrnej infraštruktúry

Cieľ 3 - Vytváranie podmienok pre kvalitné vzdelávanie

Cieľ 4 - Zlepšenie podmienok pre športové aktivity v meste

Priorita III – environmentálna

V rámci tejto aktivity sú stanovené 3 základné ciele:

Cieľ 1 - Skvalitnenie odpadového hospodárstva a čistoty mesta

Cieľ 2 - Dosiahnutie európskych štandardov v oblasti infraštruktúry

Cieľ 3 - Predchádzanie živelným pohromám

Priorita IV – inštitucionálna

V rámci tejto priority sú stanovené 2 základné ciele:

Cieľ 1 - Zvýšenie dostupnosti a kvality elektronických služieb v meste

Cieľ 2 - Budovanie a udržiavanie bezpečnosti a istoty v meste

4.1. Priorita I

Tab. č. 53: Priorita I

Priorita I (ekonomická)			
Cieľ 1 Zvýšenie zamestnanosti	Cieľ 2 Zlepšenie podmienok na bývanie	Cieľ 3 Zlepšenie kvality komunikácií a zvýšenie bezpečnosti dopravy v meste	Cieľ 4 Zvýšenie atraktívnosti mesta (Cestovný ruch)
Opatrenie 1.1. Podpora podnikateľského prostredia a vytvárania pracovných príležitostí (komunikácia a marketing)	Opatrenie 2.1. Rozšírenie IBV v okrajových častiach mesta	Opatrenie 3.1. Rekonštrukcia a dobudovanie dopravnej infraštruktúry v meste	Opatrenie 4.1. Obnova kultúrneho dedičstva
Opatrenie 1.2. Vytvorenie vhodných lokalít pre potenciálnych investorov	Opatrenie 2.2. Urbanizácia a modernizácia bytových domov v meste	Opatrenie 3.2. Zintenzívnenie spolupráce so ŽSR a verejnou autobusovou dopravou	Opatrenie 4.2. Rozvoj nových foriem CR
	Opatrenie 2.3. Obnova katastrálneho operátu	Opatrenie 3.3. Zvýšenie dopravnej bezpečnosti v meste	Opatrenie 4.3. Rozvoj cezhraničnej spolupráce
			Opatrenie 4.4. Skvalitnenie propagácie mesta

4.2. Priorita II

Tab. č. 54: Priorita II

Priorita II (sociálna)			
Cieľ 1 Zvýšenie kvality života občanov mesta s dôrazom na občanov v ťažkej životnej a sociálnej situácii s prihliadnutím na ich potreby	Cieľ 2 Zvýšenie úrovne kultúrnych aktivít a skvalitnenie materiálno-technické vybavenie kultúrnej infraštruktúry	Cieľ 3 Vytváranie podmienok pre kvalitné vzdelávanie	Cieľ 4 Zlepšenie podmienok pre športové aktivity v meste
Opatrenie 1.1. Komplexné riešenie problematiky sociálne neprispôsobivých občanov v meste Snina	Opatrenie 2.1. Rozšírenie a skvalitnenie ponuky kultúrnych podujatí	Opatrenie 3.1. Modernizácia školskej infraštruktúry	Opatrenie 4.1. Rekonštrukcia a modernizácia športových zariadení v meste
Opatrenie 1.2. Podpora aktivít v oblasti marginalizovaných rómskych komunít	Opatrenie 2.2. Modernizácia a inovácia kultúrnych zariadení	Opatrenie 3.2. Zvýšenie odbornej úrovne pedagógov	Opatrenie 4.2. Podpora športu pre deti
Opatrenie 1.3. Rozšírenie špecializovaných zdravotníckych služieb v NsP Snina		Opatrenie 3.3. Rozvíjanie spolupráce so školami v zahraničí	Opatrenie 4.3. Podpora aktivít inštitúcií zaoberajúcich sa športom
Opatrenie 1.4. Zlepšenie kvality života seniorov v meste Snina		Opatrenie 3.4. Vytváranie podmienok na prepojenie vzdelávania s požiadavkami trhu práce	

4.3. Priorita III

Tab. č. 55: Priorita III

Priorita III (environmentálna)		
Cieľ 1 Skvalitnenie odpadového hospodárstva a čistoty mesta	Cieľ 2 Dosiahnutie európskych štandardov v oblasti infraštruktúry	Cieľ 3 Predchádzanie živelným pohromám
Opatrenie 1.1. Zvýšenie množstva vyseparovaných zložiek odpadu	Opatrenie 2.1. Dobudovanie infraštruktúry (vodovod a kanalizácia)	Opatrenie 3.1. Protipovodňové opatrenia
Opatrenie 1.2. Predĺženie životnosti mestskej skládky	Opatrenie 2.2. Zníženie energetickej náročnosti budov a stavieb v meste	Opatrenie 3.2. Stabilizácia zosuvových území
Opatrenie 1.3. Revitalizácia a údržba mestskej zelene a parkov	Opatrenie 2.3. Rekonštrukcia tepelného hospodárstva s prihliadnutím na požiadavky EÚ	

4.4. Priorita IV

Tab. č. 56: Priorita IV

Priorita IV (inštitucionálna)	
Cieľ 1 Zvýšenie dostupnosti a kvality elektronických služieb v meste	Cieľ 2 Budovanie a udržiavanie bezpečnosti a istoty občanov v meste
Opatrenie 1.1. Rozšírenie poskytovania elektronických služieb	Opatrenie 2.1. Zvýšenie ochrany majetku občanov mesta
Opatrenie 1.2. Vybudovanie jednotného dátového centra organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta	Opatrenie 2.2. Skvalitnenie personálneho a technického vybavenia polície
Opatrenie 1.3. Dobudovanie optickej siete na celom území mesta	
Opatrenie 1.4. Vzdelávanie obyvateľov	

V súlade so zákonom č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení zmien a doplnkov podal Mestský úrad v Snine dňa 10.9.2015 Oznámenie o strategickom dokumente PHSR mesta Snina na roky 2016 – 2022 na Okresný úrad v Snine, Odbor starostlivosti o životné prostredie. Dňa 14.9.2015 formou verejnej vyhlášky bolo oznámenie o strategickom dokumente zverejnené na webovej stránke mesta Snina. 16.10.2015 bolo na Mestský úrad v Snine doručené Rozhodnutie Okresného úradu v Snine, že strategický dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina na roky 2016 – 2022 sa nebude posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

5. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Táto časť obsahuje konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám a zároveň súbor ukazovateľov výsledkov a dopadov vrátane cieľových hodnôt, ktoré sú uvedené prehľadne v nasledujúcej tabuľke:

Názov: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina na roky 2016 – 2022

Tab. č. 57 : Projektové zámery mesta Snina na roky 2016 - 2022

Investičné priority	Cieľ projektu	Aktivity	Ukazovatele výstupov		Predpokla dané výdavky v EUR	Predpokla daný termín realizácie	Riziká
			Ukazovateľ	Plánovaná hodnota			
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 1.1. Podpora podnikateľského prostredia a vytvárania pracovných príležitostí (komunikácia a marketing)	Cieľ 1 Zvýšenie zamestnanosti	1.1.1. iniciatívy smerom k potenciálnym investorom s cieľom etablovať ich na území mesta 1.1.2. vytvorenie marketingovej stratégie pre možnosť podnikania na území mesta 1.1.3. poradenstvo pre záujemcov o podnikanie v meste	1.1.1. počet zrealizovaných stretnutí s investormi 1.1.2. a) počet nových prevádzok v meste ročne 1.1.2. b) počet zaniknutých prevádzok v meste ročne 1.1.3. počet vybavených záujemcov o podnikanie	1.1.1. - 10 1.1.2. a) 50 1.1.2. b) - 45 1.1.3. - 100	0	2016-2022	nezáujem investorov
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 1.2. Vytvorenie vhodných lokalít pre potenciálnych investorov	Cieľ 1 Zvýšenie zamestnanosti	1.2.1. Vypracovanie mapy pozemkov vhodných na podnikanie 1.2.2. zapracovanie vhodných lokalít na podnikanie do územného plánu	1.2.1. predložený návrh do MsZ 1.2.2. doplnok územného plánu	1.2.1. - 1 1.2.2. - 1	0	2016-2022	nedostatok finančných zdrojov

Priorita I (ekonomická) Opatrenie 2.1. Rozšírenie IBV v okrajových častiach mesta	Cieľ 2 Zlepšenie podmienok na bývanie	2.1.1. Aktualizácia územného plánu na rozšírenie IBV 2.1.2. príprava podmienok pre budovanie infraštruktúry v daných lokalitách pre IBV	2.1.1. a) výmera v m2 plochy určenej na IBV 2.1.1. b) počet stavebných pozemkov pre IBV 2.1.2. dĺžka jednotlivých druhov infraštruktúry v m	2.1.1. a) 250 tis. 2.1.1. b) 153 2.1.2. - 10 tis.	2.1.1. 20 tis. 2.1.2. 1 mil..	2017-2022	nedostatok finančných zdrojov
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 2.2. Urbanizácia a modernizácia bytových domov v meste	Cieľ 2 Zlepšenie podmienok na bývanie	2.2.1. Rekonštrukcia a zateplenie bytových domov 2.2.2. odstránenie plechových garáží v meste	2.2.1. a) počet zrekonštruovaných bytových domov 2.2.1. b) zateplená plocha v m2 2.2.2. počet odstránených plechových garáží v meste	2.2.1. a) - 30 2.2.1. b) 350 tis. 2.2.2. - 20	2.2.1. 6 mil. 2.2.2. 0	2016-2022	nedostatok finančných zdrojov nezáujem bytových spoločens- tiev
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 2.3. Obnova katastrálneho operátu	Cieľ 2 Zlepšenie podmienok na bývanie	2.3.1. Vypracovanie geometrického plánu mesta na zrealizovanie hraníc pozemkov k.ú. Snina 2.3.2. majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov vo vlastníctve mesta a pozemkov pod miestnymi komunikáciami	2.3.1. finančná hodnota (náklady na GP) 2.3.2. výmera vysporiadanej plochy pozemkov v m2	2.3.1. – 20 tis. 2.3.2. – 10 tis.	2.3.1. – 20 tis. 2.3.2. – 15 tis.	2018-2020	nedostatok finančných zdrojov

<p>Priorita I (ekonomická) Opatrenie 3.1. Rekonštrukcia a dobudovanie dopravnej infraštruktúry v meste</p>	<p>Cieľ 3 Zlepšenie kvality komunikácií a zvýšenie bezpečnosti dopravy v meste</p>	<p>3.1.1. rekonštrukcia chodníkov a ciest v meste 3.1.2. vybudovanie chodníkov v okrajových častiach mesta 3.1.3. Rekonštrukcia mostov a lávok v meste 3.1.4. Rekonštrukcia a dobudovanie parkovísk 3.1.5. Vybudovanie záchytného parkoviska pre nákladné automobily</p>	<p>3.1.1. dĺžka zrekonštruovaných chodníkov a ciest v m 3.1.2. dĺžka nových chodníkov v m 3.1.3. počet rekonštruovaných mostov a lávok v meste 3.1.4. plocha rekonštruovaných parkovísk v m2</p>	<p>3.1.1. – 200 tis. 3.1.2. - 1 500 3.1.3. - 10 3.1.4. 500</p>	<p>3.1.1. - 600 tis. 3.1.2. - 100 tis. 3.1.3. - 1 mil. 3.1.4. 15 tis.</p>	<p>2016-2022</p>	<p>nedostatok finančných zdrojov neschvále- nie žiadosti o poskytnu- tie NFP</p>
<p>Priorita I (ekonomická) Opatrenie 3.2. Zintenzívnenie spolupráce so ŽSR a verejnou autobusovou dopravou</p>	<p>Cieľ 3 Zlepšenie kvality komunikácií a zvýšenie bezpečnosti dopravy v meste</p>	<p>3.2.1. V spolupráci s VUC Prešov a ŽSR zapracovať do vlakového grafikonu priame vlakové spojenie Snina - Bratislava, Snina - Košice, Snina - Prešov a späť 3.2.2. Zabezpečiť prekrytie autobusových nástupíšť pre cestujúcich vnútroštátnej a medzinárodnej prepravy 3.2.3. Zriadenie kancelárie služieb pre osoby cestujúce autobusom</p>	<p>3.2.1. nový grafikon 3.2.2. počet prekrytých nástupíšť 3.2.3. počet kancelárií</p>	<p>3.2.1. - 1 3.2.2. - 7 3.2.3. - 1</p>	<p>3.2.1. - 0 3.2.2. 15 tis. 3.2.3. 10 tis.</p>	<p>2018 2019 2018</p>	<p>Nedosta- točná komuniká- cia</p>

<p>Priorita I (ekonomická) Opatrenie 3.3. Zvýšenie dopravnej bezpečnosti v meste</p>	<p>Cieľ 3 Zlepšenie kvality komunikácií a zvýšenie bezpečnosti dopravy v meste</p>	<p>3.3.1. vypracovanie návrhu a realizácia riešenia dopravnej situácie na križovatke ulíc Študentská a Partizánska 3.3.2. V spolupráci so ŽSR zvýšiť bezpečnosť nechránených železničných priecestí inštaláciou závor resp. svetelnou signalizáciou 3.3.3. prehodnotiť a obnoviť dopravné značenia v meste</p>	<p>3.3.1. počet križovatiek 3.3.2. počet upravených železničných priecestí 3.3.3. počet obnovených a nových dopravných značiek</p>	<p>3.3.1. - 1 3.3.2. - 3 3.3.3. - 50</p>	<p>3.3.1. 500 tis. 3.3.2. 100 tis. 3.3.3. 10 000</p>	<p>2021 2018-2020 2016-2020</p>	<p>nedostatok finančných zdrojov</p>
<p>Priorita I (ekonomická) Opatrenie 4.1. Obnova kultúrneho dedičstva</p>	<p>Cieľ 4 Zvýšenie atraktívnosti mesta</p>	<p>4.1.1. Obnova historickej pamiatky malý kaštieľ 4.1.2. Reštaurovanie hnutelných pamiatok a predmetov 4.1.3 Obnova židovského cintorína 4.1.4. Zachovanie kultúrnych tradícií a zvykov</p>	<p>4.1.1. - a) počet návštevníkov, - b) počet obnovených budov, 4.1.2. počet zreštaurovaných objektov a predmetov 4.1.3. počet cintorínov 4.1.4. počet kultúrnych tradícií a zvykov</p>	<p>4.1.1. -a) 10 tis. 4.1.1. b) 1 4.1.2. 20 4.1.3. 1 4.1.4. 100</p>	<p>4.1.1. 800 tis. 4.1.2. 350 tis. 4.1.3. 15 tis. 4.1.4. 0</p>	<p>2016 2018 2020 2022</p>	<p>Neschválenie žiadosti o NFP</p>
<p>Priorita I (ekonomická) Opatrenie 4.2. Rozvoj nových foriem CR a dobudovanie infraštruktúry CR</p>	<p>Cieľ 4 Zvýšenie atraktívnosti mesta</p>	<p>4.2.1. Dobudovanie a skvalitnenie siete turistických trás na území mesta a v RO Sninské rybníky 4.2.2. Dobudovanie jestvujúcich a vybudovanie nových cyklotrás</p>	<p>4.2.1. - a) počet turistov -b) počet trás 4.2.2. počet a dĺžka cyklotrás 4.2.3. počet bazénov</p>	<p>4.2.1. 50 km 4.2.2. 50 km 4.2.3. 1</p>	<p>4.1.1. 15 tis. 4.1.2. 35 tis. 4.1.3. 5 mil.</p>	<p>2018 2020 2022</p>	<p>Neschválenie žiadosti o NFP</p>

		4.2.3. Vybudovanie krytého bazéna (vytvorenie možností na celoročné kúpanie)					
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 4.3. Rozvoj cezhraničnej spolupráce	Cieľ 4 Zvýšenie atraktívnosti mesta	4.3.1. Cezhraničná spolupráca, kultúrno-historické a prírodné dedičstvo, výmena poznatkov a skúseností 4.3.2. Spolupráca s tretím sektorom	4.3.1. počet výmenných návštev 4.3.2. počet zapojených subjektov	4.3.1. 28 4.3.2. 13	4.3.1. 0 4.3.2. 0	2012 2022	Neschválenie žiadosti o NFP
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 4.4. Skvalitnenie propagácie mesta	Cieľ 4 Zvýšenie atraktívnosti mesta	4.4.1. Skvalitnenie a dobudovanie turistického orientačného systému v meste a v RO Sninské rybníky 4.4.2. Vybudovanie turistického informačného centra s celoročnou pôsobnosťou 4.4.3 Účasť na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu v SR a v zahraničí 4.4.4. Moderná, aktuálna a viacjazyčná ponuka turistických informácií	4.4.1. počet informovaných 4.4.2. počet návštevníkov centra 4.4.3. počet účastí na výstavách 4.4.4. počet druhov informácií	4.4.1. 100 tis. 4.4.2. 20 tis. 4.4.3. 10 4.4.4. 20	4.4.1. 24 tis. 4.4.2. 35 tis. 4.4.3. 25 tis. 4.4.4. 66 tis.	2020 2018 2022 2022	Neschválenie žiadosti o NFP

Priorita II (sociálna) Opatrenie 1.1. Komplexné riešenie problematiky sociálne neprispôsobivých občanov v meste Snina	Cieľ 1 Zvýšenie kvality života občanov mesta s dôrazom na občanov v ťažkej životnej a sociálnej situácii s prihliadnutím na ich potreby	1.1.1 Zriaďiť ubytovňu pre bezdomovcov v meste Snina 1.1.2 Vybudovať v meste Snina Komunitné centrum	1.1.1. počet ľudí bez domova využívajúcich služby zariadenia ročne 1.1.2. počet klientov v centre ročne	1.1.1. - 10 1.1.2. - 500	1.1.1. 15 tis. 1.1.2. 100 tis.	2016 2016-2018	nedostatok finančných zdrojov
Priorita II (sociálna) Opatrenie 1.2. Podpora aktivít v oblasti marginalizovaných rómskych komunít	Cieľ 1 Zvýšenie kvality života občanov mesta s dôrazom na občanov v ťažkej životnej a sociálnej situácii s prihliadnutím na ich potreby	1.2.1. výstavba nízkoštandardných bytov v okrajových častiach mesta 1.2.2. revitalizácia bytového fondu marginalizovaných rómskych komunít na sídl. I. 1.2.3 Podpora terénnej sociálnej práce 1.2.4. Rozšírenie činnosti Nízkoprahového centra pre deti a rodinu o nové služby	1.2.1. a) počet bytov odovzdaných do užívania 1.2.1. b) počet rodín, ktorým sa poskytne bývanie 1.2.2. počet zrevitalizovaných bytových domov 1.2.3. počet klientov, ktorým bude poskytnutá pomoc 1.2.4. a) počet nových služieb 1.2.4. b) počet klientov využívajúcich nízkoprahové centrum za rok	1.2.1. a) 62 1.2.1. b) 62 1.2.2. - 2 1.2.3. 650 1.2.4. a) 3 1.2.4. b) 400	1.2.1. 500 tis. 1.2.2. 300 tis. 1.2.3. - 0 1.2.4. 10 tis.	2022	Neschvále- nie žiadosti o NFP

<p>Priorita II (sociálna) Opatrenie 1.3. Rozšírenie špecializovaných zdravotníckych služieb v Snine</p>	<p>Cieľ 1 Zvýšenie kvality života občanov mesta s dôrazom na občanov v ťažkej životnej a sociálnej situácii s prihliadnutím na ich potreby</p>	<p>1.3.1 zriadenie dializačného strediska v Snine 1.3.2. zriadenie geriatrického oddelenia v Snine</p>	<p>1.3.1. počet pacientov, ktorým bola poskytnutá lekárska starostlivosť za rok 1.3.2. počet pacientov, ktorým bola poskytnutá lekárska starostlivosť za rok</p>	<p>1.3.1. 100 1.3.2. 1300 (nad 70 rokov)</p>	<p>1.3.1. - 1 mil. 1.3.2. 100 tis.</p>	<p>2016-2017</p>	<p>nedostatok finančných zdrojov, neochota zo strany VÚC udelieť povolenie</p>
<p>Priorita II (sociálna) Opatrenie 1.4 Zlepšenie kvality života seniorov v meste Snina.</p>	<p>Cieľ 1 Zvýšenie kvality života občanov mesta s dôrazom na občanov v ťažkej životnej a sociálnej situácii s prihliadnutím na ich potreby</p>	<p>1.4.1 Podpora opatrovateľskej služby 1.4.2 Zabezpečiť možnosti kultúrneho a spoločenského vyžitia seniorov prostredníctvom činnosti denných centier seniorov v meste Snina 1.4.3 Zvyšovanie informovanosti o sociálnych službách v meste a možnostiach podpory a pomoci pre seniorov v rôznych oblastiach života 1.4.4 Rozvoj špecializovaných služieb pre seniorov so špecifickými potrebami (zariadenia, pomôcky, vybavenie, prístroje a pod.)</p>	<p>1.4.1. počet opatrovaných seniorov za rok 1.4.2. počet seniorov navštevujúcich denné centrum 1.4.3. počet seniorov v meste 1.4.4. počet špecializovaných služieb</p>	<p>1.4.1. 70 1.4.2. 200 1.4.3. 3000 1.4.4. 5</p>	<p>1.4.1. 300 tis./rok 1.4.2. 4 tis. 1.4.3. 1 tis. 1.4.4. 1 mil.</p>	<p>2016-2022</p>	<p>nedostatok finančných zdrojov, nevhodné legislatívne prostredie, nevhodné projektové výzvy</p>

<p>Priorita II (sociálna) Opatrenie 2.1. Rozšírenie a skvalitnenie ponuky kultúrnych podujatí</p>	<p>Cieľ 2 Zvýšenie úrovne kultúrnych aktivít a skvalitnenie materiálno-technického vybavenie kultúrnej infraštruktúry</p>	<p>2.1.1. Skvalitnenie projektov národného a nadnárodného významu 2.1.2. Zorganizovanie medzinárodného filmového festivalu 2.1.3. Príprava nových kultúrnych podujatí pre cieľovú skupinu - turisti</p>	<p>2.1.1. a) počet návštevníkov podujatí 2.1.1. b) počet medzinárodných účastníkov mesta 2.1.2. počet návštevníkov festivalu 2.1.3. počet nových kultúrnych podujatí</p>	<p>2.1.1. a) 6000 ročne 2.1.1. b) 55 ročne 2.1.2. 500 ročne 2.1.3. 1 ročne</p>	<p>2.1.1. 360 tis.</p>	<p>2016-2022</p>	<p>nedostatok finančných zdrojov</p>
<p>Priorita II (sociálna) Opatrenie 2.2. Modernizácia a inovácia kultúrnych zariadení</p>	<p>Cieľ 2 Zvýšenie úrovne kultúrnych aktivít a skvalitnenie materiálno-technického vybavenie kultúrnej infraštruktúry</p>	<p>2.2.1. Komplexná výmena interiérového vybavenia kinosály a inštalácia nových technologických zariadení kina 2.2.2. Rekonštrukcia príp. výstavba objektu pre účely klubovej činnosti 2.2.3. Dovybavenie interiéru kaštieľa historickými artefaktmi</p>	<p>2.2.1. %-ne zvýšenie počtu návštevníkov kina 2.2.2. počet užívateľov priestorov v objekte 2.2.3. počet artefaktov</p>	<p>2.2.1. o 10 % 2.2.2. 5 2.2.3. 50</p>	<p>2.2.1. 200 tis. 2.2.2. 150 tis. 2.2.3. 60 tis.</p>	<p>2017 2017-2018 2016-2022</p>	<p>nedostatok finančných zdrojov</p>

<p>Priorita II (sociálna) Opatrenie 3.1. Modernizácia školskej infraštruktúry</p>	<p>Cieľ 3 Vytváranie podmienok pre kvalitné vzdelávanie</p>	<p>3.1.1. Zníženie energetickej náročnosti budov a areálov škôl a školských zariadení na území mesta 3.1.2. Zlepšenie technického stavu budov a rozšírenie materiálneho vybavenia škôl, školských zariadení a školských jedální 3.1.3. Vonkajšie areály škôl vybaviť športoviskami a cvičiskami 3.1.4. Zabezpečenie spoľahlivého a rýchleho internetového pripojenia škôl a školských zariadení</p>	<p>3.1.1. zníženie spotreby elektrickej energie a tepla 3.1.2. a) počet nainštalovaných zariadení 3.1.2. b) počet zrekonštruovaných objektov (budov, tried a pod.) 3.1.3. počet športovísk a cvičísk 3.1.4. rýchlosť pripojenia</p>	<p>3.1.1. 10 % 3.1.2. a) 100 3.1.2. b) 8 3.1.3. 4 3.1.4. 50 mbit/sek.</p>	<p>3.1.1. (– 25 000) 3.1.2. a) 50 tis. 3.1.2. b) 200 tis. 3.1.3. 50 tis. 3.1.4. 10 tis.</p>	<p>2016-2022</p>	<p>nedostatok finančných zdrojov</p>
<p>Priorita II (sociálna) Opatrenie 3.2. Zvýšenie odbornej úrovne pedagógov</p>	<p>Cieľ 3 Vytváranie podmienok pre kvalitné vzdelávanie</p>	<p>3.2.1. Zvyšovanie kvalifikácie pedagógov na všetkých typoch škôl 3.2.2. Podpora ďalšieho vzdelávania učiteľov cudzích jazykov a iných odborných predmetov</p>	<p>3.2.1. počet certifikátov a atestácií 3.2.2. počet certifikátov a atestácií</p>	<p>3.2.1.- 20 3.2.2. - 10</p>	<p>5 tis.</p>	<p>2016-2022</p>	<p>nezáujem pedagógov</p>

Priorita II (sociálna) Opatrenie 3.3. Rozvíjanie spolupráce so školami v zahraničí	Cieľ 3 Vytváranie podmienok pre kvalitné vzdelávanie	3.3.1. Rozvoj spolupráce s partnerskými školami, príprava a realizácia spoločných projektov 3.3.2. Odstraňovanie jazykových bariér formou výmenných pobytov žiakov a pedagógov v rámci cezhraničnej spolupráce	3.3.1. a) počet uzatvorených partnerstiev 3.3.1. b) počet spoločných projektov 3.3.2. a) počet výmenných pobytov 3.3.2. b) počet žiakov 3.3.2. c) počet pedagógov	3.3.1. a) 10 3.3.1. b) 10 3.3.2. a) 20 3.3.2. b) 150 3.3.2. c) 20	5 tis.	2016-2022	nezáujem škôl
Priorita II (sociálna) Opatrenie 3.4. Vytváranie podmienok na prepojenie vzdelávania s požiadavkami trhu práce	Cieľ 3 Vytváranie podmienok pre kvalitné vzdelávanie	3.4.1. burzy informácií a exkurzie žiakov ZŠ v spolupráci so strednými odbornými školami a firmami 3.4.2. propagácia tradičných remeselných povolání 3.4.3. podpora neformálnych vzdelávacích aktivít s cieľom skvalitniť úroveň profesijnej orientácie žiakov	3.4.1. počet informačných búrz a exkurzií 3.4.2. počet propagačných aktivít 3.4.3. počet neformálnych vzdelávacích aktivít	3.4.1. 15 3.4.2. 10 3.4.3. 10	0	2016-2022	nezáujem škôl a rodičov detí
Priorita II (sociálna) Opatrenie 4.1. Rekonštrukcia a modernizácia športových zariadení v meste	Cieľ 4 Zlepšenie podmienok pre športové aktivity v meste	4.1.1. Rekonštrukcia a modernizácia športovej haly 4.1.2. Modernizácia futbalového štadióna vrátane vybudovania umelej trávnej plochy 4.1.3. Vybudovanie zimného štadióna	4.1.1. m2 zastavanej plochy 4.1.2. m2 umelej trávnej plochy 4.1.3. m2 zastavanej plochy	4.1.1. 2095 4.1.2. 600 4.1.3. 5000	4.1.1. 550 tis. 4.1.2. 350 tis. 4.1.3. 3 mil.	2016-2022	nedostatok finančných zdrojov

Priorita II (sociálna) Opatrenie 4.2. Podpora športu pre deti a mládež	Cieľ 4 Zlepšenie podmienok pre športové aktivity v meste	4.2.1. Rekonštrukcia jestvujúcich detských ihrísk 4.2.2. Vybudovanie nových detských ihrísk 4.2.3. Vybudovanie športovísk pre mládež	4.2.1. počet rekonštruovaných ihrísk 4.2.2. počet vybudovaných detských ihrísk 4.2.3. počet vybudovaných športovísk	4.2.1.- 10 4.2.2. - 2 4.2.3. - 2	4.2.1. 50 tis. 4.2.2. 25 tis. 4.2.3. 200 tis.	2016-2022	nedostatok finančných zdrojov
Priorita II (sociálna) Opatrenie 4.3. Podpora aktivít inštitúcií zaoberajúcich sa športom	Cieľ 4 Zlepšenie podmienok pre športové aktivity v meste	4.3.1. poskytovanie mestských priestorov pre inštitúcie zaoberajúce sa športom za výhodných finančných podmienok 4.3.2. Vytvorenie lepších technických podmienok pre verejné a súkromné inštitúcie zaoberajúce sa športom	4.3.1. počet inštitúcií využívajúcich mestské priestory 4.3.2. počet nových a inovovaných športových zariadení v meste poskytnutých inštitúciám zaoberajúcim sa športom	4.3.1.- 10 4.3.2. - 5	0	2016-2022	nevhodné prerozdeleni e dotácií mesta zlá spolupráca s NO

Priorita III (environmentálna) Opatrenie 1.1. Zvýšenie množstva vyseparovaných zložiek odpadu	Cieľ 1 Skvalitnenie odpadového hospodárstva a čistoty mesta	1.1.1. Vybudovanie dotriedňovacieho zariadenia na triedenie komunálneho odpadu	1.1.1. počet dotriedňovacích liniek	1.1.1. - 1	1.1.1. - 600 tis.	2016	Neschválenie žiadosti o NFP nedostatok finančných zdrojov
		1.1.2. Dobudovanie chýbajúcich kontajnerových stanovišť na území mesta	1.1.2. počet vybudovaných kontajnerových stanovišť	1.1.2. - 20	1.1.2. - 80 tis.	2016-2022	
		1.1.3. Modernizácia strojového parku na odvoz odpadu a zabezpečenie čistoty mesta	1.1.3. počet obstaraných strojov, zariadení a technického vybavenia	1.1.3. - 3	1.1.3. - 700 tis.	2016-2022	
		1.1.4. zabezpečenie zberu opotrebovaných olejov a tukov	1.1.4. vytvorenie zberného miesta	1.1.4. - 1	1.1.4. - 5 tis.	2016	
		1.1.5. Monitorovací systém na sledovanie čistoty kontajnerových stanovišť a elimináciu čiernych skládok	1.1.5. počet kamier	1.1.5. - 25	1.1.5. - 20 tis.	2016-2022	
		1.1.6. Účinnnejšia informovanosť a osвета medzi obyvateľmi mesta	1.1.6. počet informovaných občanov, počet infokampaní	1.1.6. - 21 tis.	1.1.6. - 15 tis.	2016-2022	
		1.1.7. Digitalizácia zberových dát s prepojením na platby za odvoz odpadu	1.1.7. Počet zberných dvorov	1.1.7. - 1	1.1.7. - 200 tis.	2016-2017	

Priorita III (environmentálna) Opatrenie 1.2. Predĺženie životnosti mestskej skládky	Cieľ 1 Skvalitnenie odpadového hospodárstva a čistoty mesta	1.2.1. Účinnnejšie hutnenie komunálneho odpadu na skládke 1.2.2. Realizácia priťažovacej lavice na skládke	1.2.1. miera zhutnenia	1.2.1. - 0,850	1.2.1. - 300 tis.	2016-2022	Neschvále- nie žiadosti o NFP nedostatok finančných zdrojov
			1.2.2. objem priťažovacej lavice v m3	1.2.2. - 35 000	1.2.2. - 300 tis.	2016-2019	
Priorita III (environmentálna) Opatrenie 1.3. Revitalizácia a údržba mestskej zelene a parkov	Cieľ 1 Skvalitnenie odpadového hospodárstva a čistoty mesta	1.3.1. Vypracovanie pasportu verejnej zelene s návrhom riešení 1.3.2. Komplexná revitalizácia zelene a parkov mesta (vrátane osadenia mobiiliáru, revitalizácie chodníkov, ihrísk a športovísk, osvetlenia a kamerového systému)	1.3.1. plocha mestskej zelene	1.3.1. - 150 ha	1.3.1.- 30 tis.	2016-2017	Neschvále- nie žiadosti o NFP nedostatok finančných zdrojov
			1.3.2. veľkosť zrevitalizovanej plochy	1.3.2. - 10 ha	1.3.2. - 400 tis.	2017-2022	

Priorita III (environmentálna) Opatrenie 2.1. Dobudovanie infraštruktúry (vodovod a kanalizácia)	Cieľ 2 Dosiahnutie európskych štandardov v oblasti infraštruktúry	2.1.1. Dobudovanie verejného vodovodu a verejnej kanalizácie v odľahlých častiach mesta 2.1.2. Rekonštrukcia starých jestvujúcich verejných vodovodov a kanalizácie	2.1.1. dĺžka v km	2.1.1. - 3 km	2.1.1. - 450 tis.	2017-2022	Neschvále- nie žiadosti o NFP nedostatok finančných zdrojov
			2.1.2. dĺžka v km	2.1.2. - 5 km	2.1.2. - 600 tis.	2017-2022	
Priorita III (environmentálna) Opatrenie 2.2. Zníženie energetickej náročnosti budov a stavieb v meste	Cieľ 2 Dosiahnutie európskych štandardov v oblasti infraštruktúry	2.2.1. Rekonštrukcia budov vo vlastníctve mesta 2.2.2. Rekonštrukcia zostávajúcich častí verejného osvetlenia a dobudovanie verejného osvetlenia 2.2.3. Spracovanie energetických auditov verejných budov	2.2.1. počet budov	2.2.1. - 8	2.2.1. - 1 300 tis.	2016-2022	Neschvále- nie žiadosti o NFP nedostatok finančných zdrojov
			2.2.2. počet svetelných bodov	2.2.2. - 1 700	2.2.2. - 1 mil.	2016-2022	
			2.2.3. počet auditov	2.2.3. - 16	2.2.3. - 16 tis.	2016-2020	

Priorita III (environmentálna) Opatrenie 2.3. Rekonštrukcia tepelného hospodárstva s prihliadnutím na požiadavky EÚ	Cieľ 2 Dosiahnutie európskych štandardov v oblasti infraštruktúry	2.3.1. Rekonštrukcia tepelných rozvodov na sídl. Komenského	2.3.1. dĺžka rozvodov v km	2.3.1. - 2 km	2.3.1. - 400 tis.	2016-2022	Neschválenie žiadosti o NFP nedostatok finančných zdrojov
		2.3.2. Rekonštrukcia existujúcich zdrojov na výrobu tepla v súlade s požiadavkami EÚ (obnoviteľné zdroje energie)	2.3.2. počet zrekonštruovaných zdrojov	2.3.2. - 5	2.3.2. - 100 tis.	2017-2022	
		2.3.3. Aktualizácia Koncepcie tepelného hospodárstva v meste Snina	2.3.3. počet koncepcii	2.3.3. - 1	2.3.3. - 7 tis.	2018-2022	
Priorita III (environmentálna) Opatrenie 3.1. Protipovodňové opatrenia	Cieľ 3 Predchádzanie živelným pohromám	3.1.1. Realizácia protipovodňových opatrení v miestach ohrozujúcich majetok mesta a jeho obyvateľov	3.1.1. počet zrealizovaných protipovodňových opatrení	3.1.1. - 6	3.1.1. - 300 tis.	2017-2022	Neschválenie žiadosti o NFP nedostatok finančných zdrojov
		3.1.2. Regulácia neupravených vodných tokov	3.1.2. dĺžka regulácie v km	3.1.2. - 1	3.1.2. - 200 tis.	2017-2022	

Priorita III (environmentálna) Opatrenie 3.2. Stabilizácia zosuvových území	Cieľ 3 Predchádzanie živelným pohromám	3.2.1. Prieskum zosuvných území s návrhom riešení a realizáciou	3.2.1.počet prieskumov, plocha územia	3.2.1. - 4	3.2.1. - 40 tis.	2017-2022	Neschvále- nie žiadosti o NFP nedostatok finančných zdrojov
Priorita IV (inštitucionálna) Opatrenie 1.1. Rozšírenie poskytovania elektronických služieb	Cieľ 1 Zvýšenie dostupnosti a kvality elektronických služieb v meste	1.1.1. zabezpečenie back office pre poskytovanie e- služieb (hardvér) 1.1.2. prepojenie existujúceho softvéru s e- službami 1.1.3. implementácia e- služieb na webovom sídle mesta 1.1.4 zabezpečenie propagácie e-služieb pre širokú verejnosť 1.1.5. sprístupnenie rôznych aplikácií pre verejnosť (mapové a pozemkové, turistické, informačné z oblasti pozemkov, životného prostredia, kultúry, športu, školsťva a pod.)	1.1.1. výška finančných zdrojov 1.1.2. počet aplikácií kompaktibilných s e-službami 1.1.3. a) počet sprístupnených e- služieb 1.1.3. b) počet podaných žiadostí cez e-služby 1.1.4. a) počet vytlačných informačných letákov 1.1.4. b) počet zverejnení v miestnych periodikách 1.1.5. a) počet stiahnutých aplikácií 1.1.5. b) počet užívateľov	1.1.1. 20 000 1.1.2. 10 1.1.3. a) 60 1.1.3. b) 600 1.1.4. a) 6500 1.1.4. b) 10 1.1.5. a) 3 000 1.1.5. b) 500	1.1.1. 20 tis. 1.1.2. 150 tis. 1.1.3. a) 50 tis. 1.1.3. b) 0 1.1.4. a) 3250 1.1.4. b) 250 1.1.5. a) 0 1.1.5. b) 0	1.1.1. 2016 1.1.2. 2016 1.1.3. a) 2016 1.1.3. b) 2016-2017 1.1.4. a) 2016 1.1.4. b) 2016-2017 1.1.5. a) 2016-2017 1.1.5. b) 2016	Neschvále- nie žiadosti o NFP nedostatok finančných zdrojov

Priorita IV (inštitucionálna) Opatrenie 1.2. Vybudovanie jednotného dátového centra organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta	Cieľ 1 Zvýšenie dostupnosti a kvality elektronických služieb v meste	1.2.1. zabezpečenie a technické vybavenie priestorov pre dátové centrum 1.2.2. zabezpečenie hardvéru pre dátové centrum 1.2.3. rekonštrukcia káblových rozvodov v budove MsÚ 1.1.4. nasadenie softvéru a pripojenie jednotlivých organizácií, migrácia dát	1.2.1. výška finančných zdrojov 1.2.2. výška finančných zdrojov 1.2.3. výška finančných zdrojov 1.1.4. a) počet pripojených organizácií 1.1.4. b) množstvo uložených dát v TB	1.2.1. 10 000 1.2.2. 50 000 1.2.3. 30 000 1.1.4. a) 14 1.1.4. b) 10	1.2.1. 10 tis. 1.2.2. 50 tis. 1.2.3. 30 tis. 1.1.4. a) 0 1.1.4. b) 0	1.2.1. 2017 1.2.2. 2017 1.2.3. 2017 1.1.4. a) 2017-2018 1.1.4. b) 2017-2022	Neschvále- nie žiadosti o NFP nedostatok finančných zdrojov
Priorita IV (inštitucionálna) Opatrenie 1.3. Dobudovanie optickej siete na celom území mesta	Cieľ 1 Zvýšenie dostupnosti a kvality elektronických služieb v meste	1.3.1. zmapovanie jestvujúceho stavu pokrytia mesta optickou sieťou 1.3.2. spracovanie dokumentácie pre rozšírenie optickej siete 1.3.3. realizácia optickej siete na území mesta	1.3.1. výška finančných zdrojov 1.3.2. výška finančných zdrojov 1.3.3. a) výška finančných zdrojov 1.3.3. b) dĺžka položených optických káblov v m	1.3.1. 2 000 1.3.2. 5 000 1.3.3. a) 100 tis. 1.3.3. b) 100	1.3.1. 2 tis. 1.3.2. 5 tis. 1.3.3. 200 tis.	1.3.1. 2016 1.3.2. 2016-2017 1.3.3. 2017-2020	Neschvále- nie žiadosti o NFP nedostatok finančných zdrojov
Priorita IV (inštitucionálna) Opatrenie 1.4. Vzdelávanie rôznych vekových skupín obyvateľstva	Cieľ 1 Zvýšenie dostupnosti a kvality elektronických služieb v meste	1.4.1. kurzy IKT pre rôzne vekové skupiny obyvateľstva 1.4.2. odborné vzdelávacie aktivity	1.4.1. a) počet uskutočnených kurzov 1.4.1. b) počet účastníkov kurzov	1.4.1. a) 15 1.4.1. b) 450	1.4.1. 30 tis.	1.4.1. 2016-2022	nezáujem obyvateľov

Priorita IV (inštitucionálna) Opatrenie 2.1. Zvýšenie ochrany majetku občanov mesta Prínos 3	Cieľ 2 Budovanie a udržanie bezpečnosti a istoty občanov v meste	2.1.1. modernizácia a rozšírenie jestvujúceho kamerového systému 2.1.2. vybudovanie kamerového systému (Ul. staničná, Nový cintorín, historický park pri kaštieli, detské ihriská) 2.1.3. Aplikácia politiky prevencie v praxi - vzdelávanie mládeže, ukážkové dni v spolupráci s ostatnými bezpečnostnými zložkami	2.1.1. a) počet nainštalovaných kamier b) %-ne zníženie obecnej kriminality 2.1.2 a) počet nainštalovaných kamier b) %-ne zníženie obecnej kriminality 2.1.3. a) počet prednášok, ukážok 2.1.3. b) počet článkov v regionálnej tlači	2.1.1. a) 4 b) o 10 % 2.1.2 a) 15 b) o 10 % 2.1.3. a) 5 ročne 2.1.3. b) 2 ročne	2.1.1. 15 tis. 2.1.2. 50 tis. 2.1.3. 6 tis.	2016-2022	Neschválenie žiadosti o NFP nedostatok finančných zdrojov
Priorita IV (inštitucionálna) Opatrenie 2.2. Skvalitnenie personálneho a technického vybavenia polície	Cieľ 2 Budovanie a udržanie bezpečnosti a istoty občanov v meste	2.2.1. Nákup služobného motorového vozidla pre potreby MsP a inej špeciálnej techniky pre potreby výkonu služby MsP 2.2.2. Zavedenie do praxe pomocníkov MsP v súlade so zákonom o obecnej polícii	2.2.1. počet ks zakúpenej špeciálnej techniky 2.2.2. počet pomocníkov MsP	2.2.1. - 1 motorové vozidlo, 5 ks špeciálnej techniky 2.2.2. - 4	2.2.1. 25 tis. 2.2.2. 5 tis.	2017-2022	nedostatok finančných zdrojov

Zdroj: Vlastné spracovanie

6. REALIZAČNÁ ČASŤ

V zmysle zákona č. 539/2008 z.z. o podpore regionálneho rozvoja a jeho doplnku č. 308/2014 z.z., § 12, písm. b), je obec povinná pravidelne monitorovať plnenie aktivít PHSR a každoročne najneskôr do 31.5. zasielať príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení.

K plneniu tejto povinnosti budú vedúci pracovných skupín raz ročne vypracovávať základné informácie o projektových zámeroch k procesu monitorovania v nasledovnej tabuľke:

Tab. č. 58: Monitorovacia tabuľka

Základné údaje o projektovom zámere č. ...							
Názov projektu							
Garant							
Kontaktná osoba garanta							
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od do)							
Stav projektu pred realizáciou							
Cieľ projektu							
Výstupy							
Užívatelia							
Indikátory monitoringu							
Zmluvné podmienky							
Riziká							
Poznámky							
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik		Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín (mesiac/rok)		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (€)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EU	ŠR	VÚC	Obec	
Spolu							

Zdroj: Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC

Útvar regionálneho rozvoja vždy na začiatku roka vypracuje Akčný plán samostatne za jednotlivé prioritné oblasti podľa nasledovného vzoru:

Tab. č. 59: Vzor akčného plánu

Akčný plán pre oblasť			
Priorita			
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie
Opatrenie č. (názov)			

Zdroj: Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC

Na základe súboru informácií o jednotlivých projektoch spracuje riadiaci tím výsledky a dopady plánovaných aktivít, prípadne zmeny a úpravy PHSR, navrhnuté pracovnými skupinami a vypracuje Správu o plnení Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina na roky 2016 – 2022, ktorú raz ročne (najneskôr do 15.5. bežného roka) predloží na schválenie Mestskému zastupiteľstvu v Snine. Mestské zastupiteľstvo vo svojich uzneseniach týkajúcich sa hodnotenia PHSR v prípade nutnosti korekcií rozdelí jednotlivé priority programu a akčného plánu medzi existujúce komisie MsZ, ktoré sa zaoberajú monitorovaním a hodnotením ich realizácie. Zodpovednosť za riadenie jednotlivých projektov majú organizačné zložky MsÚ.

7. FINANČNÁ ČASŤ

Zdroje financovania realizácie PHSR sa členia v závislosti od dostupnosti na dve základné kategórie:

I. Riadne zdroje finančného zabezpečenia

I.A. Verejné zdroje

- štátny rozpočet vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev (dotačné tituly jednotlivých rozpočtových kapitol ministerstiev, príp. Úradu Vlády SR),
- štátne účelové fondy (Envirofond, Štátny fond rozvoja bývania, Recyklačný fond),
- rozpočet vyšších územných celkov (VÚC Prešov),
- rozpočet obcí a miest (vlastné zdroje),

I.B Iné zdroje

- prostriedky fyzických osôb,
- prostriedky právnických osôb,
- úvery,
- príspevky medzinárodných organizácií,
- iné prostriedky.

II. Doplnkové zdroje finančného zabezpečenia

- finančné prostriedky z Európskej únie, v programovom období 2014-2020 tzv. európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF),
- prostriedky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi (Nórsky finančný mechanizmus, bilaterálne dohody, Švajčiarsky finančný mechanizmus a i.).

Tabuľka číslo 60 uvádza možný zdroj financovania jednotlivých projektov počas celého obdobia, t.j. za roky 2016-2022:

Tab. č. 60: Indikatívny prehľad možných zdrojov finančného zabezpečenia realizácie projektov PHSR

	Viaczdrojové financovanie				
Prioritná oblasť	Celkové náklady v Eur	Riadne zdroje			Doplnkové zdroje v Eur
		Verejné zdroje v Eur		Iné zdroje v Eur	
		vlastné	Ostatné (ŠR,VUC)		
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 2.1. Rozšírenie IBV v	1 020 000	1 020 000	0	0	0

okrajových častiach mesta					
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 2.2. Urbanizácia a modernizácia bytových domov v meste	6 000 000	0	3 000 000	3 000 000	0
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 2.3. Obnova katastrálneho operátu	35 000	35 000	0	0	0
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 3.1. Rekonštrukcia a dobudovanie dopravnej infraštruktúry v meste	1 715 000	1 000 000	0	0	715 000
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 3.2. Zintenzívnenie spolupráce so ŽSR a verejnou autobusovou dopravou	35 000	10 000	0	25 000	0
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 3.3. Zvýšenie dopravnej bezpečnosti v meste	610 000	10 000	100 000	100 000	400 000
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 4.1. Obnova kultúrneho dedičstva	1 165 000	58 000	15 000	92 000	1 000 000

Priorita I (ekonomická) Opatrenie 4.2. Rozvoj nových foriem CR a dobudovanie infraštruktúry CR	55 000	3 000	6 000	0	46 000
Priorita I (ekonomická) Opatrenie 4.4. Skvalitnenie propagácie mesta	150 000	30 000	10 000	0	110 000
Priorita II (sociálna) Opatrenie 1.1. Komplexné riešenie problematiky sociálne neprispôsobivých občanov v meste Snina	115 000	20 000	10 000	0	85 000
Priorita II (sociálna) Opatrenie 1.2. Podpora aktivít v oblasti marginalizovaných rómskych komún	810 000	10 000	500 000	300 000	0
Priorita II (sociálna) Opatrenie 1.3. Rozšírenie špecializovaných zdravotníckych služieb v Snine	1 100 000	0	0	1 100 000	0
Priorita II (sociálna) Opatrenie 1.4 Zlepšenie kvality života seniorov v meste Snina.	1 305 000	205 000	100 000	0	1 000 000
Priorita II (sociálna) Opatrenie 2.1.	360 000	250 000	0	0	110 000

Rozšírenie a skvalitnenie ponuky kultúrnych podujatí					
Priorita II (sociálna) Opatrenie 2.2. Modernizácia a inovácia kultúrnych zariadení	410 000	150 000	50 000	0	210 000
Priorita II (sociálna) Opatrenie 3.1. Modernizácia školskej infraštruktúry	310 000	50 000	20 000	0	240 000
Priorita II (sociálna) Opatrenie 3.2. Zvýšenie odbornej úrovne pedagógov	5 000	2 000	0	0	3 000
Priorita II (sociálna) Opatrenie 3.3. Rozvíjanie spolupráce so školami v zahraničí	5 000	1 000	0	0	4 000
Priorita II (sociálna) Opatrenie 4.1. Rekonštrukcia a modernizácia športových zariadení v meste	3 900 000	1 500 000	500 000	400 000	1 500 000
Priorita II (sociálna)	275 000	85 000	50 000	10 000	130 000

Opatrenie 4.2. Podpora športu pre deti a mládež					
Priorita III (environmentálna) Opatrenie 1.1. Zvýšenie množstva vyseparovaných zložiek odpadu	1 620 000	160 000	160 000	0	1 300 000
Priorita III (environmentálna) Opatrenie 1.2. Predĺženie životnosti mestskej skládky	600 000	40 000	60 000	0	500 000
Priorita III (environmentálna) Opatrenie 1.3. Revitalizácia a údržba mestskej zelene a parkov	430 000	50 000	85 000	0	295 000
Priorita III (environmentálna) Opatrenie 2.1. Dobudovanie infraštruktúry (vodovod a kanalizácia)	1 050 000	200 000	100 000	400 000	350 000
Priorita III (environmentálna) Opatrenie 2.2. Zníženie energetickej náročnosti budov a stavieb v meste	2 316 000	130 000	230 000	0	1 956 000
Priorita III (environmentálna) Opatrenie 2.3.	507 000	32 000	50 000	0	425 000

Rekonštrukcia tepelného hospodárstva s prihliadnutím na požiadavky EÚ					
Priorita III (environmentálna) Opatrenie 3.1. Protipovodňové opatrenia	500 000	25 000	50 000	0	425 000
Priorita III (environmentálna) Opatrenie 3.2. Stabilizácia zosuvových území	40 000	40 000	0	0	0
Priorita IV (inštitucionálna) Opatrenie 1.1. Rozšírenie poskytovania elektronických služieb	173 500	13 500	17 000	0	143 000
Priorita IV (inštitucionálna) Opatrenie 1.2. Vybudovanie jednotného dátového centra organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta	90 000	10 000	10 000	0	70 000
Priorita IV (inštitucionálna) Opatrenie 1.3. Dobudovanie optickej siete na celom území mesta	207 000	7 000	0	200 000	0
Priorita IV (inštitucionálna) Opatrenie 1.4. Vzdelávanie rôznych vekových skupín	30 000	1 500	3 000	0	25 500

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina na roky 2016 - 2022

obyvateľstva					
Priorita IV (inštitucionálna) Opatrenie 2.1. Zvýšenie ochrany majetku občanov mesta	71 000	5 000	7 000	0	59 000
Priorita IV (inštitucionálna) Opatrenie 2.2. Skvalitnenie personálneho a technického vybavenia polície	30 000	30 000	0	0	0
SPOLU	27 044 500	5 183 000	5 133 000	5 227 000	11 101 500

Zdroj: vlastné spracovanie

8. ZÁVER

Schválenie PHSR	
Dokument	<ul style="list-style-type: none">- Názov: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Snina na roky 2016 – 2022 (PHSR)- PHSR mesta Snina je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie mesta Snina- PHSR obsahuje tieto základné časti:<ul style="list-style-type: none">a) analytická časťb) strategická časťc) programová časťd) realizačná časťe) finančná časť
Spracovanie	<ul style="list-style-type: none">- Forma spracovania – vo vlastnej réžii- Obdobie spracovania – február 2015 – december 2015- Riadiaci tím – počet členov - 13, počet stretnutí - 4- Pracovné skupiny – počet skupín - 11, počet členov - 84, počet stretnutí - 33- Externá odborná spolupráca – RRA Humenné, VUC Prešov - metodicky- Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou – zverejnený samostatný blok k PHSR na web stránke mesta Snina http://www.snina.sk/obcan/tvorba-phsr-2016-2022/ , dotazníky pre obyvateľov mesta, účasť verejnosti na zasadnutiach jednotlivých pracovných skupín- Náklady na spracovanie – vo vlastnej réžii MsÚ Snina
Prerokovanie	<ul style="list-style-type: none">- Prerokovanie v orgánoch samosprávy (výbory, komisie, rada)- Verejné pripomienkovanie – počas celého obdobia spracovania PHSR, záverečný návrh zverejnený na pripomienkovanie dňa- Posudzovanie SEA - Oznámenie o strategickom dokumente PHSR mesta Snina na roky 2016 – 2022 doručené na Okresný úrad v Svine, Odbor starostlivosti o životné prostredie, dňa 10.9.2015- 14.9.2015 formou verejnej vyhlášky zverejnené oznámenie o strategickom dokumente na webovej stránke mesta Snina www.snina.sk
Schválenie	<ul style="list-style-type: none">- Návrh na uznesenie Mestského zastupiteľstva v Svine predložený na rokovaní 15.12.2015

Základná terminológia

Akčný plán/Plán aktivít je výber z plánovanej série aktivít určenej na dosiahnutie cieľov rozvojového plánu mesta, ktorých realizácia je plánovaná v stanovenom období (jeden rok). Je základným nástrojom pre realizáciu rozvojového plánu.

Aktivity sú súbory činnosti, alebo projekty, ktoré je potrebné pri dosahovaní opatrení a cieľa vykonať.

Cieľ je stav, ktorý chceme dosiahnuť. Mal by byť zameraný na odstránenie problému či prekážky, či využitie potenciálu alebo príležitosti.

Dopad je stav, ktorý nastane, resp. by mal nastať, keď budú naplnené ciele projektu/programu a dosiahnu sa plánované výstupy a výsledky. Dopad môže byť pozitívny (napr. príchod nových investorov, väčšia zamestnanosť, nižšia kriminalita, intenzívnejšia cezhraničná spolupráca), ale aj negatívny (poškodenie životného prostredia, úbytok neobnoviteľných zdrojov, zníženie vyváženého rozvoja územia a pod.).

Ekonomickým rozvojom sa rozumie zvyšovanie životnej úrovne a blahobytu obyvateľstva. Je to dlhodobý proces, ktorý sa vzťahuje na súhrn ekonomických a sociálnych štruktúr a sleduje hospodárske záujmy (tvorba zisku a rast obratu z výroby, predaja a služieb).

Hodnotenie programu alebo jeho jednotlivých častí má za cieľ vyhodnotiť (po etapách, na konci realizácie a pod.) naplnenie stanovených cieľov a dosiahnutie žiadaných výsledkov.

Konkurencieschopnosť mesta je schopnosť mesta súťažiť s inými mestami tzn. poskytnúť takú kvalitu života, ktorá je príťažlivá nielen pre obyvateľov, ale aj pre návštevníkov mesta ako aj potenciálnych investorov.

Marginalizované skupiny sú skupiny obyvateľov, ktoré sú vlastným pričinením alebo vonkajším vplyvom vylúčené z hospodárskeho, sociálneho, kultúrneho života majoritnej spoločnosti alebo je ich prístup k nemu z akýchkoľvek príčin obmedzený (napr. starší ľudia, ľudia, so zdravotným postihnutím, bezdomovci, prisťahovalci, nezamestnaní, etnické menšiny).

Monitoring - priebežná kontrola realizácie aktivity/programu počas jeho trvania, či plánovaný stav je v súlade s realitou (napr. dodržovanie časového harmonogramu, čerpanie rozpočtu, kvalita výstupov a pod.)

Opatrenie je súbor tematicky súvisiacich aktivít, ktoré môžu byť realizované ako jeden celok. Potenciál na rozvoj – súhrn vnútorných vlastností a charakteristík/ daností mesta, ktoré môžu byť využité na rozvoj.

Príležitosť na rozvoj predstavuje podnety, potenciál a zdroje vonkajšieho prostredia, ktoré je možné využiť pre rozvoj, alebo pre riešenie problémov.

Problém negatívny stav veci či záležitosti, resp. prekážka v ceste za uskutočnením cieľa či vízie.

Profil mesta je kvantitatívny a kvalitatívny popis daností, stavu, potrieb a východísk mesta. Predstavuje tzv. „snímku“ mesta k danému obdobiu a jeho hlavným účelom je priniesť komplexný obraz o súčasnom stave mesta.

Program je vopred stanovený postup, ktorého účelom je dosiahnuť pozitívnu zmenu v danej problémovej oblasti, resp. dosiahnuť vytýčené ciele.

Rozvoj je proces pozitívnej zmeny v čase a v priestore.

Rozvoj územia je proces zmeny v čase a priestore, ktorý možno chápať ako ekonomickosociálne procesy prebiehajúce v prírodno-spoločenskom prostredí daného územia. Tieto procesy by mali využívať a rešpektovať podmienky a zvláštnosti prostredia.

Strategické plánovanie je súbor postupov a nástrojov na prijímanie účinných rozhodnutí, ktoré povedú k splneniu stanovených cieľov. Proces strategického plánovania je určený na to, aby pomohol spoločne znášať zodpovednosť za budúcnosť, budovať konsenzus o budúcnosti a navrhovať stratégie napredovania.

Ukazovateľ / Indikátor je nástroj, pomocou ktorého je možné monitorovať priebeh procesu (programu, projektu) či zmerať dosiahnutie cieľa (existujú kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele).

Vízia je predstava o budúcnosti, ktorá odráža reálny želaný stav tých, ktorí sa na jej tvorbe podieľajú.

Výsledok je kvalitatívna zmena v rozvojovom procese ku ktorému realizácia vytýčených aktivít či projektov prispieva (napr. zvýšenie environmentálneho uvedomenia ľudí, zvýšená návštevnosť mesta, zlepšené podmienky pre šport pre všetkých v meste a pod.). Cieľ je vlastne plánovaný výsledok.

Výstup je konkrétny (hmatateľný) produkt, ktorý vzniká naplnením úlohy, či aktivity, počas programu/projektu, resp. na jeho konci (napr. postavená budova, zrekonštruované námestie, revitalizovaný park, uskutočnené podujatie a pod.

Zoznam grafov

- Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľstva v meste Snina
- Graf č. 2: Počet obyvateľov podľa vekovej kategórie k 31.12.2014
- Graf č. 3: Počet mužov a žien podľa vekovej kategórie k 31.12.2014
- Graf č. 4: Prírastok a úbytok obyvateľstva v meste Snina
- Graf č. 5: Migrácia v meste Snina
- Graf č. 6: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo k 31.12.2014
- Graf č. 7: Zloženie obyvateľov mesta Snina podľa národnosti
- Graf č. 8: Vývoj počtu fyzických osôb v meste Snina
- Graf č. 9: Vývoj počtu právnických osôb v meste Snina
- Graf č. 10: Katastrálne územie mesta Snina
- Graf č. 11: Počet lôžok na jednotlivých oddeleniach v Nemocnici Snina, s.r.o.
- Graf č. 12: Vývoj počtu hospitalizovaných pacientov v sninskej nemocnici
- Graf č. 13: Návštevnosť kultúrnych zariadení v meste Snina v roku 2014
- Graf č. 14: Počet narodených detí v meste Snina podľa roku narodenia
- Graf č. 15: Komunálne odpady v meste Snina (spolu)
- Graf č. 16: Triedený zber komunálneho odpadu
- Graf č. 17: Počet trestných činov na území mesta Snina
- Graf č. 18: Priestupky na území mesta Snina v roku 2014

Zoznam tabuliek

Tab. č. 1:	Základná charakteristika mesta Snina (stav ku 31.12.2014)
Tab. č. 2:	Porovnanie základných údajov podľa Sčítania ľudu z roku 2011
Tab. č. 3:	Úverové zaťaženie mesta Snina
Tab. č. 4:	Stav investičných úverov
Tab. č. 5:	Záväzky k 30.9.2015
Tab. č. 6:	SWOT analýza „Hospodárenie a finančná situácia mesta Snina
Tab. č. 7:	Počet podnikateľských subjektov v meste Snina
Tab. č. 8:	Vývoj počtu právnických osôb v meste Snina
Tab. č. 9:	Vývoj počtu prevádzok v meste Snina
Tab. č. 10:	Prehľad iných služieb
Tab. č. 11:	Prevádzky poskytujúce služby osobnej prepravy a autoumyvárne
Tab. č. 12:	Vybraní zamestnávateľia mesta Snina
Tab. č. 13:	Vývoj zamestnanosti v premyslenom parku
Tab. č. 14:	Prehľad počtu zamestnancov vo verejnej správe príloha
Tab. č. 14:	Porovnanie počtu uchádzačov o zamestnanie v meste Snina a v okrese Snina
Tab. č. 15:	Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v meste Snina podľa vzdelania
Tab. č. 16:	Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v meste Snina podľa veku a podľa dĺžky evidencie
Tab. č. 17:	SWOT analýza „hospodárstvo a trh práce“
Tab. č. 18:	SWOT analýza pre infraštruktúra, bývanie a pozemky
Tab. č. 19:	SWOT analýza „pozemky“
Tab. č. 20:	Zrekonštruované odstavné plochy
Tab. č. 21:	SWOT analýza „doprava a dopravná infraštruktúra“
Tab. č. 22:	SWOT analýza „cestovný ruch a medzinárodná spolupráca“
Tab. č. 23:	Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi
Tab. č. 24:	Priemerný mesačný počet poberateľov štátnych sociálnych dávok
Tab. č. 25:	Vývoj počtu žiadostí a vyplatená suma jednorazových dávok v hmotnej núdzi a nevyhnutnej okamžitej pomoci občanovi v náhlej núdzi
Tab. č. 26:	Peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v okrese Snina
Tab. č. 27:	Prehľad rozširovania rodín
Tab. č. 28:	SWOT analýza „sociálna starostlivosť“
Tab. č. 29:	Technické doplnenie prístrojov a zariadení
Tab. č. 30:	SWOT analýza „zdravotníctvo“
Tab. č. 31:	Inštitúcie organizujúce využívanie voľného času a produkujúce kultúru
Tab. č. 32:	Návštevnosť kultúrnych zariadení
Tab. č. 33:	SWOT analýza „kultúra“
Tab. č. 34:	Materské školy na území mesta Snina

Tab. č. 35:	Základné školy na území mesta Snina
Tab. č. 36:	Stredné školy na území mesta Snina
Tab. č. 37:	Základné umelecké školy na území mesta Snina
Tab. č. 38:	SWOT analýza „vzdelávanie a školstvo“
Tab. č. 39:	SWOT analýza „šport“
Tab. č. 40:	Tuhé znečisťujúce látky (TZL)
Tab. č. 41:	Oxidy dusíka (NO _x)
Tab. č. 42:	Oxid uhoľnatý (CO)
Tab. č. 43:	Vznik komunálnych odpadov v rokoch 2010 – 2014 v meste Snina
Tab. č. 44:	Triedený zber komunálneho odpadu
Tab. č. 45:	SWOT analýza „Životné prostredie“
Tab. č. 46:	SWOT analýza „technická infraštruktúra“
Tab. č. 47:	SWOT analýza „informatizácia“
Tab. č. 48 :	Počet trestných činov na území mesta Snina riešených OO PZ Snina
Tab. č. 49 :	Počet priestupkov na území mesta Snina riešených OO PZ Snina
Tab. č. 50 :	Prehľad priestupkov na území mesta Snina riešených MsP Snina
Tab. č. 51 :	SWOT analýza „Bezpečnosť občanov“
Tab. č. 52:	STEEP analýza
Tab. č. 53:	Priorita I
Tab. č. 54:	Priorita II
Tab. č. 55:	Priorita III
Tab. č. 56:	Priorita IV
Tab. č. 57 :	Projektové zámery mesta Snina na roky 2016 – 2022
Tab. č. 58	Monitorovacia tabuľka
Tab. č. 59:	Vzor akčného plánu
Tab. č. 60:	Indikatívny prehľad možných zdrojov finančného zabezpečenia realizácie projektov PHSR

Zoznam príloh

Príloha č. P 1: Príjmy a výdavky podľa ekonomickej klasifikácie (mesto a rozpočtové organizácie mesta)

Príloha č. P 2: Majetok (mesto a rozpočtové organizácie mesta)

Príloha č. P 3: Prehľad počtu zamestnancov vo verejnej správe

Príloha č. P 4: Prehľad podpísaných zmlúv od roku 2007 v rámci cezhraničnej spolupráce za mesto Snina

Príloha č. P 5: Oznámenie o strategickom dokumente v zmysle § 5 a prílohy č.2 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Príloha č. P 6: Rozhodnutie Okresného úradu Snina

Príloha č. P 7: VYHODNOTENIE dotazníka - obyvatelia

Príloha č. P 8: Zoznam ubytovacích a stravovacích zariadení

Príloha č. P 9: Prehľad vybratej dane z ubytovania

Príloha č. P10: Zoznam občianskych združení v meste Snina

Zoznam skratiek

a.s.	akciová spoločnosť
BRO	biologicky rozložiteľný odpad
CISMA	softvér
CR	cestovný ruch
CSS	centrum sociálnych služieb
CVČ	centrum voľného času
č.	číslo
ČOV	čistička odpadových vôd
Duk.	dukelských
EŠIF	európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
FO	fyzická osoba
GISPLAN	geograficky informačný systém
ha	hektár
CHKO	chránená krajinná oblasť
IBV	individuálna bytová výstavba
IPKZ	zákon o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania
ISCED	štátny vzdelávací program
IT	informačné technológie
JIS	oddelenie intenzívnej starostlivosti
k.ú.	katastrálne územie
kg	kilogram
km	kilometer
km ²	kilometer štvorcový
KO	komunálny odpad
Ks	kus
kV	kilovolt
m n. m.	metro nad morom
m ²	meter štvorcový
m ³	meter kubický
mil.	milión
MKOS	mestské kultúrne a osvetové stredisko
MsÚ	mestský úrad
MsZ	mestské zastupiteľstvo
MŠ	materská škola
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MW	megawatt
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
n.o.	nezisková organizácia
napr.	napríklad

NATURA 2000	sústava chránených území členských krajín Európskej únie
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NN	nízke napätie
NP	národný park
NsP	nemocnica s poliklinikou
°C	stupeň celzia
ods.	odstavec
OO CR	oblastná organizácia cestovného ruchu
OO CR HzaHŠ	Oblastná organizácia cestovného ruchu Horný Zemplín a Horný Šariš
OO PZ	okressné oddelenie policajného zboru
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
písm.	písmeno
PL	Poľsko
pod.	podobne
POH	program odpadového hospodárstva
PSČ	poštové smerovacie číslo
PZ	policajný zbor
r.	rok
RD	rodinný dom
resp.	respektíve
RO	rekreačná oblasť
s. r. o.	spoločnosť ručením obmedzená
Sídl.	sídlisko
SLSP, a.s.	Slovenská sporiteľňa, akciová spoločnosť
SOŠ	stredné odborné vzdelanie
SPP	Slovenský plynárenský priemysel
SR	Slovenská republika
SŠ	stredoškolské vzdelanie
SWOT	strengths, weaknesses, opportunities, threats
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠR	štátny rozpočet
ŠVP	školský vzdelávací program
t	tona
t. j.	to je
tab.	tabuľka
TIC	turistické informačné centrum
tis.	tisíc
TZL	tuhé znečisťujúce látky
ŤZP	ťažko zdravotne postihnutý
tzv.	takzvaná
UA	Ukrajina
Ul.	ulica
UNESCO	zoznam svetového dedičstva

USA	Spojené štáty americké
ÚSV	úplné stredné vzdelanie
VN	vysoké napätie
VÚB, a.s.	Verejná úverová banka, akciová spoločnosť
VÚC	vyšší územný celok
Vysokoš.	vysokoškolský
Vzdel.	vzdelanie
VZN	všeobecné záväzné nariadenie
Z. z.	zbierka zákonov
Zb.	zbierka
ZEP	zaručený elektronický podpis
ZŠ	základná škola
ZŤP	zdravotne ťažko postihnutý
ZUŠ	základná umelecká škola
ŽSR	Železnice Slovenskej republiky